

a **440** m

SOBRE EL NIVELL DEL MAR

(LA REVISTA D'OLOT)

9

PREU: 500 PTES.

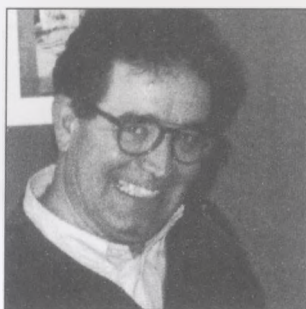

G E N E R
1 9 9 6

JOAN PUIG

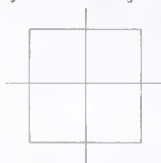
Les funcions dels cossos de seguretat a Olot
Claudi Casanovas, exili interior
Industrialització i art

Portada

Dibuix de Joan Puig i Reixach (Banyoles, 1948). Als quatre anys es trasllada a Olot. S'inicia en el dibuix a l'Escola de Belles Arts i a l'estudi d'en Carbonell. Finalitzats els estudis d'enginyeria industrial obté per concurs-oposició una plaça de professor de dibuix a l'Institut de Sant Just. Cursos de perfeccionament en el món de la ceràmica a l'escola de la Bisbal i al taller de Núria Pié. Publica diversos treballs relacionats amb l'aplicació artística de noves tecnologies (infografia). Col·labora en el món editorial, ill·lustrant diversos llibres.

Contraportada

Melcior Teixidor, Olot 1952. Format a l'escola fotogràfica internacional dels autodidactes. Apassionat per la fotografia testimonial, la seva dèria principal és la recopilació, documentació i restauració d'imatges antigues d'Olot i comarca. És coautor, entre altres, dels llibres de la col·lecció Olot, imatges per a la memòria, editat per la fundació Pere Simon. Ha exposat fotografia antiga i contemporànea sempre de temàtica comarcal arreu de Catalunya i a França.

- 5 La mentida**
Albert Rubirola
- 6 José Luis Belmonte, in memoriam**
Xavier Rusalleda
- 10 L'acudit d'en TOLO**
Tolo
- 12 Pla estratègic: el futur de la Garrotxa ha complert 2 anys**
Ramon Esteban
- 15 L'acolliment familiar: l'alternativa pels nens que no poden ser atesos per la família**
Equip d'atenció a la infància i a l'adolescència
- 17 Entrevista: Claudi Casanovas**
Xavier Planagumà / Albert Rubirola / Lluís Bagué
- 21 Les funcions dels cossos de seguretat a Olot**
Joan Albesa / Josep Torrent / Joan Delort / Josep Rigall / Joan Serra / Jordi Serrat / Xavier Rusalleda
- 34 L'espectador i el mestre**
David Santaeulària
- 35 Industrialització i cultura**
Jordi Rovira
- 40 Marcel Barti: la creativitat de l'home d'ofici**
Xavier Planagumà / Lluís Bagué
- 41 En Déu Republicà, aquest desconegut**
Joan Barnadas

Consell de redacció:

Margarida Castañer, Meius Ferrés, Xavier Mas, Xavier Planagumà, Josep M. Reixach, Jordi Rovira, Albert Rubirola, Xavier Ruscalleda, Rosa Sans, Ricard Sargatal, Jordi Serrat.

Edició: Associació L'Au cal.ligràfica

Disseny: Kim Domene

Maquetació: Teia Boada

Fotografia: Elies Plana

Impressió: Impremta Aubert

Col.laboradors:

OPINIÓ:

Albert Bramon, Joan Capdevila, Juli Clavijo, Antoni Mayans, Jordi Pujiula, Àngel Parada, Esteve Corominas, Miquel Macias, Pere Masmitjà, Domènec Moli, Lluís Sacrest, Joan Serra.

TEATRE:

Francesc Pereira, Pep Fargas, Tena Busquets

MÚSICA:

Pep Coll, Carles Fontfreda.

ART:

Gabriel Alcalde, Pin Ferrés, Carme Ortiz, Jordi Rovira, Albert Ruscalleda, Joan Vilallonga, Sigrid Werning.

CINEMA:

Carles Battle, Miquel Barti, Imma Merino, Manel Mitjà, Àngel Quintana.

LITERATURA:

Concepció Batallé, Pedro Carrizosa, Margarida Casacuberta, M. A. Gardella, Natàlia Molero, Dolors Rovira.

CIÈNCIA:

Emili Bassols, Jordi Canal, Francesc Canales, Josep Codony, Josep Guix, Joan Nogué.

Dipòsit legal: GI-801/95

9

GENER
1 9 9 6

La Comunitat Europea ha inclòs la Garrotxa en el programa LIDER. És una bona notícia, certament. Però què és el programa LIDER? El programa LIDER és una iniciativa europea per compensar les polítiques de reducció (per exemple, les quotes lleteres) que concedeix a les zones en declivi o amb principi de declivi que ho necessiten. Pot generar una inversió a la comarca de 1400 milions de pessetes, possiblement més. La Comunitat aporta una subvenció del 40% d'aquesta xifra si hi ha capital privat que cobreixi la resta. Està destinat a projectes de tota mena per persones o empreses de la Garrotxa i de cap manera no s'invertirà en infraestructura. És una oportunitat que no abunda. Excepcional.

Diuen que el primer pas per guarir una malaltia és reconèixer el mal. Que la C.E. inclogui la Garrotxa en un programa per zones amb problemes posa en evidència que el cofoïsm amb què vèiem fa uns anys la nostra situació econòmica i que hi ha qui encara practica, ja no és del cas. Si ens espavilem, però, no hi ha res perdut. No podem col.lectivament deixar passar l'ocasió que ens brinda el doble estímulo: la CE d'un costat ens fa plenament conscients de la nostra situació, de l'altre posa diners sobre la taula per tal de superar-la. Cal que tothom estigui a l'alçada de les circumstàncies, persones i institucions, públiques i privades. L'ocasió demana anar a una. Consens polític, en el ben entès que l'únic consens que funciona és aquell en el qual s'escolta tothom. Cal que tothom a qui li pugui interessar estigui informat i se senti cridat a participar-hi. Que sigui públic i notori que la Garrotxa té aquest projecte entre mans, no per construir una façana més sinó perquè només així es pot garantir el control i la transparència del programa. Que al seu torn és la manera d'exorcitzar el perill que com massa sovint passa en aquest poble acabi (o comenci?) en mans d'una capelleta, que no és una edificació sinó una manera de fer que, ai las!, ens caracteritza. Cal que el Consell Comarcal - la institució encarregada de gestionar-lo-, faci públic el reglament ràpidament, ja que és l'instrument imprescindible per posar fil a l'agulla. Mentre no hi hagi reglament no es pot concretar res. El Consell ha de mentalitzar-se que aquesta és, per a ells i per a tots, una feina prioritària que demana una mentalitat oberta, entenent que cal donar joc a molta gent perquè en surti tot el que en pot sortir.

L'oportunitat per aprofitar no és només el programa en si. És també, o sigui, hauria de ser, una ocasió per mostrar camins a seguir. Quins projectes i de quina mena són possibles i com fer-los. A vegades, la part més difícil d'una qüestió es trobar la manera d'afrontar-la.

És una oportunitat extraordinària. No la deixem perdre.

L'assignatura pendent

Una visió del Ple del mes de desembre

De la sessió plenària del 21 de desembre, permeteu-me que passi per alt els primers punts de l'ordre del dia i que tan sols m'aturi en allò que va ser el vuitè punt. Literalment, deia així: *aprovar el conveni de col.laboració a subscriure entre aquest Ajuntament i la Universitat de Girona en el marc dels aspectes acadèmics professionals i de recerca, i facultar el Sr. Alcalde per tal que en nom i en representació de la Corporació signi l'esmentat conveni.*

Què havia de signar el Sr. Alcalde? Algú dels qui assistírem al ple sabia, de bones a primeres, de què tractaria aquest punt, i què caram es volia fer conjuntament amb la Universitat de Girona?

Els primers a reconèixer la seva ignorància respecte aquest punt de l'ordre del dia foren Joan Barnadas i Albert Bramon, portaveus d'ERC i del PSC respectivament, els quals coincidiren a titllar el text de la proposta d'ambigu, rebuscat i de no voler dir absolutament res.

Com que s'hi esmentava la UdG i el tema feia al cas, Barnadas aprofità per demanar explicacions a l'equip de govern sobre els motius pels quals la Càtedra de Pintura que ja tothom donava per feta, finalment hagués anat a raure a Figueres.

L'alcalde, Pere Macias, explicà que la Càtedra de Pintura havia estat concedida a Figueres perquè es tracta d'una càtedra de pintura *surrealista*, lògicament vinculada al passat dalinià de la capital alt-empordanesa, un corrent pictòric que a Olot no hi té tradició.

Per altra banda, Macias interpretà el confús text de la proposta indicant que aquest és un conveni marc i que a partir d'aquí s'haurà de fer el desplegament cap a la consecució d'una Càtedra de Geografia.

Tot seguit, la proposta fou aprovada.

Així doncs, sembla ser que si haguessin concedit finalment la càtedra de pintura a Olot, en aquests moments els futurs artistes estarien aprenent dalinianades a tort i a dret. O potser se'ls inculcarien coneixements sobre l'escola Paisatgística, més observada en aquestes contrades que no pas el surrealisme?

És clar que si es tractava d'aquest darrer cas, potser l'alcalde de Figueres, Joan Armangué, es justificaria dient que allà a la plana, de tradició paisatgística, res de res. De totes maneres, el que és evident és que Olot ha perdut la possibilitat d'aconseguir que la càtedra de Pintura s'emplacés a la Garrotxa, possiblement pel fet de no haver portat a terme les gestions polítiques necessàries, i d'una manera constant.

Un cas semblant, curiosament, és el que ha provocat que el Museu del Cinema s'hagi establert a Girona en detriment de Figueres, tot i que el propietari de la col.lecció, Tomàs Mallol, està més vinculat a l'Alt Empordà que no pas al Gironès.

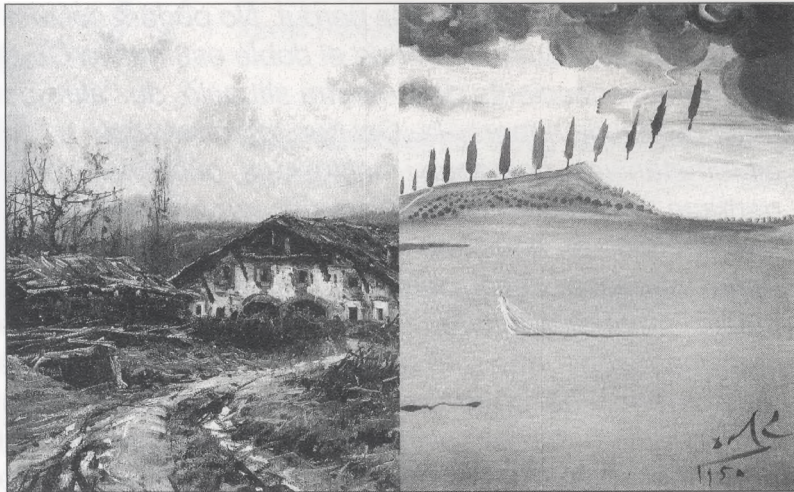
De totes maneres, sembla que els nostrats polítics locals, veient perduda la noble causa de portar a Olot una càtedra de Pintura, hagin decidit canviar d'assignatura, tot decantant-se per la Geografia.

Ara és cosa seva que, amb treball constant, i amb el pensament de «no es pot dir blat fins que no sigui al sac i ben lligat», l'enunciat incert de la proposta aprovada, s'acabi concretant en una càtedra de Geografia per a Olot.

Massa sovint es qüestiona sobre si aquesta ciutat és com un lloc deprimat, mancat de la seducció suficient per atraure iniciatives

d'aquest tipus. En comptes de subestimar el potencial d'Olot, potser s'hauria de replantejar la pregunta i esbrinar si Olot és capaç de generar constants gestions a tots nivells, com per aconseguir allò que en un primer moment es proposa.

Ara que venen eleccions i els polítics estan més receptius que mai, seria un bon moment de posar fil a l'agulla, i no deixar passar la càtedra de Geografia que, tot i que no gaudeix de tanta tradició a la ciutat com la pintura, no la podem deixar escapar.

Jordi Serrat i Viñolas

La mentida

article 24 de la Constitució Espanyola diu: «*Tothom té dret a no declarar contra si mateix i a no confessar-se culpable*». D'aquest precepte

se'n deriva, segons la majoria de constitucionalistes, un cert dret a mentir per part de l'acusat. Aquests drets fonamentals no són res més que els complements necessaris al dret a la pressumpció d'innocència: tothom és innocent mentre l'Estat, o sigui «els altres», no demostrin el contrari.

El problema sorgeix quan, gràcies als mitjans de comunicació i a l'alarma social provocada pels fets investigats, hi ha una autèntica «escenificació» d'aquesta mentida. La cosa va començar amb les declaracions contradictòries de José Amedo i Michel Domínguez. Va continuar amb la inqualificable compareixença televisiva, des de la presó, de Julián Sancristóbal i arribà a la culminació amb les diverses i espectaculars aparicions als mitjans de García Damborenea. En aquesta llarga llista de mentiders confessos que han escenificat públicament la seva mentida s'hi poden afegir els noms de Rubio, Roldán, Fernández, Planchuelo i darrerament Santaella, advocat dels més que probables mentiders Conde i Perote. Menteixen també Vera i Barrionuevo? Menteix González?

La mentida s'ha instal·lat dins el cor de la societat: un bon polític, un bon professional, un triunfador en definitiva, ha de saber mentir. Quan els historiadors parlin dels anys de govern socialista possiblement diran que, malgrat els nombrosos canvis que va experimentar la societat espanyola, es va perdre la batalla de la moralització de la vida pública. Assistim estupefactes a l'espectacle que suposa que determinats valors ètics, tradicionalment defensats per l'esquerra, com la honestat i transparència en els afers públics, siguin ara enarborats pel PP. Tampoc no ajuda l'actitud de la majoria de socialistes reaccionant corporativament, enrocant-se en la defensa d'uns interessos de «classe» i no en la de les idees d'honradesa, igualtat, solidaritat i progrés en les quals es basa aquest projecte polític. Però, en tot cas, això ja són figures d'un altre paner. Malgrat que la salut moral de la majoria no és dolenta ja que, en paraules d'Amelia Valcárcel (catedràtica d'Ètica de la Universitat d'Oviedo), «els espanyols són persones que, amb esforç, són bons pares, treballadors, cortesos..., gent que ja no viu el comunitarisme típic ancestral sense mediacions, de trets plebeus, sinó que guarden la seva intimitat i malden per presentar un bon aspecte. Gent que

compra i en general paga, que es modera, que ha perdut el gust d'ofendre, més aviat disposada a ajudar en moltes causes. Que no va balandrejant, que argumenta, que mira d'arribar a acords, que medita allò que dirà, que té una nova consciència dels seus drets i deures.» Malgrat tot això, dic que es troba a faltar un major consens moral en contra dels hipòcrites, cíncics i mentiders. Un consens moral que l'esquerra governant no solament no ha sabut generar sinó que, en certa manera, ha impedit.

L'herència franquista d'un estat confessional amb un fort component «moralitzador» va fer que es busqués refugi en la llei: és ètic tot el que és legal. Només les conductes il·legals serien amorals. Crec que ha arribat l'hora de superar aquesta visió. La crisi de valors que pateix la nostra societat arrela, en part, en la falta de comportaments ètics, sobretot pel que fa al sector públic, sector que està doblement obligat, ja que administra l'interès general sota la vigilància de la societat civil, per la qual cosa ha de ser-ne, forçosament, un espill on aquesta pugui emmirallar-se. És hora de dir ben alt que s'ha d'estendre la idea que no tot val; que determinats comportaments, encara que no siguin punibles legalment, han de comportar despretigi social; que la responsabilitat política no té res a veure amb la responsabilitat penal. Per dir-ho amb les encertades paraules d'Amelia Valcárcel: «Un sistema amb ordre excessiu s'encarcarà i es fa irrespirable, incapaç d'assumir la novetat; però si té massa punts hemorràgics es dissol. La magnificació de la figura del canalla, del poca-solta i del grimpaire en la vida moral espanyola pot desencadenar una hemorràgia múltiple del vigor moral individual que ens torni a l'anomia (absència de llei o de regla) de què hem pogut sortir amb tants de treballs aquests últims vint anys».

L'esquerra ha de tornar a enarborar la bandera de l'ètica, del treball responsable i de l'autocrítica. Ha de lluitar contra la conversió del polític en un poder fàctic i contra la tendència dels polítics a constituir-se en un grup corporatiu amb interessos propis, allunyats de la societat a la qual han de servir. Costa de creure que hàgim oblidat tantes coses en tan poc temps.

Albert Rubirola

José Luis Belmonte

El dia 24 de desembre em va caure als dits una de tantes esqueles que no saps mai per quins set sous, el sagristà en funcions et deixa a la bústia de casa. Aquest cop, però, ho vaig agrair. *El gallego* havia mort el dia abans d'un mal dolent als pulmons. El 22 l'havia vist encara pel carrer de casa, rialler i cofoi com solia, per bé que lamentós i també un pèl ressentit perquè se sabia desgraciat i trist.

La tristesa d'en José Luis tenia cos i trobava consol en el joc, en la quitxalla, en la cançó a crit rabent i en el vi, és clar.

Esbarregat, amb un bigoti moixerut i tou i uns ulls vivíssims, escampava el somriure a batallades.

Vaig anar a Sant Esteve amb el cor encongit, convençut de no trobar-hi més d'una dotzena d'amics esgarriats amb el desconsol de la pena sobtada. No va ser així, un centenar de persones omplien unes quantes fileres de bancs.

A primera fila de l'esquerra els qui jo imaginava familiars vinguts de les terres de Rosalia. A l'altra banda, poble, la gent que ell coneixia, companys de feina i de taverna, gent que li havia donat un cop de mà i se l'estimaven i al mig un taüt senzill amb les sigles de plata.

La part més tenebrosa i inoportuna del funeral la va posar el vicari. No hi ha res més decebedor i irritant que sentir un sermó de circumstàncies quan qui jeu al davant és un amic. Aquest pobre mossèn semblava no saber-ne ni el nom - i és cert perquè li deia Lluís, a seques, i en català, un nom que probablement mai ningú no havia usat per nomenar-lo -. O era el gallego o, per mi, en José Luis, com posava el seu carnet d'identitat.

A mi no em va fer cap gràcia que ens digués que per a nosaltres, els assistents, i pel difunt, se'ns havia avançat l'alegria del Nadal perquè finalment ell havia anat a l'encontre de Jesús.

Si ell ho hagués sentit, se m'hauria acostat i tot fent una ganyota de complicitat i aprenent-me el braç, m'hauria dit: Los curas son así...

En José Luis m'havia explicat que havia vingut a Olot amb setze anys a fer la mili i que mai més no va tornar

a Galícia perquè els militars no li havien volgut pagar el viatge de tornada.

Molta gent que el coneixia del carrer, probablement no sap que era casat i que tenia dos fills. Jo ho vaig descobrir al cementiri el mateix dia de l'enterrament. No sé si aquest home, en la intimitat, en el si de la família, era suportable o no, no sé què l'anava corcant a poc a poc, no sé què exactament el va apartar de la família - els fills, la dona potser, ho sabran prou bé -, ara, però, vivia sol, a sobre el Taurino un temps, ara en un pis dels germans Puig.

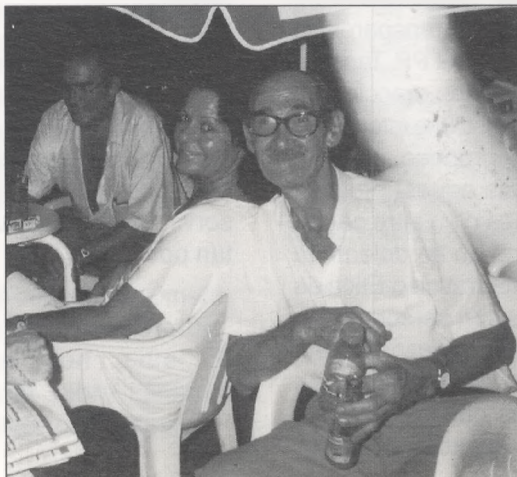
Havia treballat a l'Sport, ara ho feia al bar del Palau i, ocasionalment, per a molta gent, pintant, carretejant, fent de manobre, netejant. Els ulls i les cames eren el seu martiri. Quins tips s'havia fet d'anar a l'ambulatori... i a l'hospital. Era amable amb la gent amable i afectuós amb gairebé tothom, donat als afalacs, festejava les dones amb *sale-ro* i es lamentava sovint de no ser correspòs, de no sentir-se estimat, d'estar simplement sol.

Cuando salí de Cuba... Allá en el rancho grande... Asturias, una melodia que ja no ens pertany, sinó en el record.

Me tratan mal... yo soy buena persona... Les quiero, quiero a todo el mundo... José Luis Belmonte, estimat José Luis, molta gent enyorarà la teva veu, la pressió de les mans al braç, el teu somriure. Aquella pulcritud, un afaitat exacte, la camisa blanca, el posat de senyor. I la melancolia, els atacs de tristesa, els moments durs, el tràngol de la nit sense fi, buscant la solidesa de les parets i el consol de les copes.

El paisatge del Tura i del Palau, ara, és molt més buit sense tu, Jose Luis, *gallego* i bona persona.

Xavier Rusalleda

Garlares del nostre temps (1)

uan no trobem gaire res interessant de què parlar, la majoria dels humans callem, o ens acliram la gola, o xupem d'una cigarreta, o fem com si el nostre pensament vagaregés per horitzons llunyans. Els intel·lectuals a sou, però, o els que anomeno xarlatans del règim, no se les poden permetre aquestes llicències. Aquest tipus de personal es guanya el

pa gràcies als «problemes socials» o a les «problemàtiques actuals». I allà on no hi ha cap problema visible i important de què parlar, se l'han d'inventar.

Entre els invents imaginatius d'aquests fascinerosos del pensament, hi ha temes com «la caiguda de les ideologies», *el peligro de los nassionalismos*, o la falla del mercat lliure. Com veieu, tots són temes de «candent actualitat» sovint amanits amb una gran verborrea pseudocientífica i que tenen el seu origen en la gran habilitat d'alguns sectors socials en l'art d'amagar l'ou.

Aquests personatges no són pas necessàriament funcionaris de l'administració, com en el cas escandalós de Lerroux, a qui el govern espanyol pagava un sou per fer afegitó entre els immigrants catalans. Ara no fa falta ser tant descarat. El poder està molt més ben organitzat, excepte potser a Catalunya, on encara se sent a parlar de feixos de bitllets lliscant en la foscor cap a les butxaques d'alguns columnistes de diari «independents». Es pot «fixar» a la gent de moltes maneres. Un professor universitari, per exemple, pot necessitar finançament per als seus projectes de recerca, o un escriptor pot ambicionar la fama que dóna el reconeixement de tal diari, de tal canal de televisió o de tal tertúlia ràdiofònica. Els calerons per la butxaca fins poden no fer cap falta, tot i que sempre acaben arribant, tard o d'hora, a través de comissions assessores, invitacions a conferències, càrrecs, etc... I això es pot fer tot mantenint una imatge de total independència.

El més greu, però, és que la feina d'aquests elements serveix per justificar abusos de poder en el camp social i en l'àmbit internacional que ens semblarien inacceptables si ens ho poguéssim mirar tot amb calma i amb temps. I és que avui en dia l'exercici del poder es fonamenta en el que podríem anomenar la «guerra ideològica». Els mecanismes tradicionals de violència i repressió de l'estat ara solen restar en un segon pla. La batalla passa per imposar maneres d'interpretar una situació o un conflicte de manera que les actuacions dels que manen semblin normals o «naturals»: allò que el lingüista americà Noam Chomsky anomena la «fabricació del consentiment». Així els tancs i els portavions d'avui són en realitat les televisions, els diaris i les agències d'informació. I els xarlatans i intel·lectuals oficiosos són les tropes d'elite del poder (editorialistes, columnistes, comentaristes, etc...). Sí senyor, cada notícia és una canonada, cada edició una escaramussa (i en aquest context de sang i fetge general, el 440 no és sinó una guerrilla selvàtica).

De fet, com que la gent només coneix els que surten per la tele i els diaris, la majoria de pensaires d'avui no són sinó una fabricació mediàtica, a l'estil de les estrelles de Hollywood. I això vol dir que la tradició humanista ha estat substituïda per l'*star system*.

(Aquesta és una crònica de guerra per entregues, i continuarà el mes vinent amb «la caiguda de les ideologies».)

Joan Pujolar

Concili de lladres

emps era temps, quan encara hi havia ocells, a primeries del 1996, sembla que es convocà un concili de lladres a Olot. Hi assistiren tots els bisbes de la professió. Això es desprèn del regitzell de notícies que ens arriben fins als nostres dies.

L'hospital tenia un lladre fix. Tothom ja el coneixia. Quan el veien feien córrer la veu i les infermeres recuperaven bolsos i abrics, el personal es posava en guardia, els malalts posaven sota el llit el que tenien de valor, i el lladregot generalment no se'n portava res de més. Un dia els visità fins a tres vegades. El denunciaven, l'agafaven i al cap de mitja horeta, tornava. Intentava emportar-se un microones, una cartera distreta als vestidors... Era el lladre amic, conegut i habitual. Aviat el posarien en plantilla.

A l'oficina dels municipals, s'havia de fer cua per tal de fer una denúncia per robatori. Unes dones expliquen que varen trobar un noi robant a la botiga que se les va pirar amb el pot del canvi. Als cinc minuts tornava a entrar i els comprava laminadores amb els seus mateixos cèntims. Els guardies treuen uns àlbums de fotografies, en trien un, i els hi diuen: «mireu a veure si el reconeixeu». Elles pregunten «hi és en aquest àlbum?». I el guardia amb tota seguretat els contesta: «sí». Es veu que es tractava d'un antic conegut.

Cada dia es reventava alguna porta o es forçava algun pany. Els bolsos de la gent gran volaven. En un restaurant d'Olot, uns il·luminats, amb el millor estil «Chicago 1920», entraren a robar a tota la clientela a punta de pistola. En un pis emplearen un sistema simple d'escalada per la part del carrer.

Olot, al 1996, és el centre de distribució provincial de droga. Alguns drogaddictes peregrinen a aquesta ciutat atrets per la facilitat amb què es pot aconseguir. I ja posats aquí, també busquen els diners per comprar-la en aquesta plaça, el que explica el clima d'inseguretat que els palpa als carrers. El consum de droga assolix una dimensió impensable a la ciutat que «és natural», deien. I no són només quatre desgraciats lladregots. N'hi ha capaços d'arribar-se fins a una casa de pagès, tallar el telèfon, reventar les rodes dels cotxes, i a punta de pistola intentar fe-se acompanyar a la botiga d'Olot per tal que els obrin la porta que no poden esbotar. Tot uns artistes.

La indefensió dels ciutadans olotins sota la tutela (?) de l'ajuntament actual, contrastava notablement amb l'aparell de seguretat amb què viatjaren les escultures d'en Clarà, protegides a punta de metrallera pels Mossos d'esquadra durant el seu trasllat a l'edifici d'alta seguretat del Museu d'Olot, sabedors del clima delictiu que hi havia a la ciutat prohibida de la Garrotxa, demostració palpable de com el món dels polítics era aliè al de la gent del carrer.

Al mateix temps es publicava una foto a la premsa nacional on es veia un guàrdia civil baixant la bandera d'una caserna d'Osona. El peu era prou explícit: la instantània corresponia al replegament de la Guàrdia Civil davant l'empenta dels mossos. En realitat, era una caserna amb quatre guàrdies que es traslladaren vuit-cents metres més avall per donar la sensació de «replegament». El desplegament, en canvi, sí que es feia. Ben aviat hi hauria un funcionari per habitant. No és estrany que per protegir les escultures d'en Clarà es desplegessin a Olot deu o dotze mossos, armats fins a les dents, la qual cosa evità amb tota seguretat un atac despietat de les forces del mal, concentrades a la capital, aprofitant la immunitat de què gaudeixen lladres, drogaddictes i pistolers.

El Faulador. Moli
gener del 2006

Com més petita és la nou, més fressa remou

Amb tota certesa podem afirmar que, pel que fa a les notícies generades a la Garrotxa, hem acabat l'any 1995 amb tots els ets i uts. Des d'una nit de les Lletres Catalanes pantagruèlica fins a la revolució que causa en un municipi l'arribada d'en "Narcís" de "Secrets de Família", passant per un projecte fracassat de nevada que posa en alerta tothom, la protecció d'uns ocells que pocs afirmen haver vist i la troballa d'un nou àbocador a Castellfollit, són alguns dels fets que, no tant per la seva transcendència, sinó per la seva originalitat, comentarem una mica. Doncs, ja sabeu que com més petita és la nou, més fressa remou.

Trencalós o ultralleugers

Urbanisme vol tancar l'aeròdrom de Tortellà, les instal·lacions del qual són utilitzades des de fa dotze anys pel grup *Tapiola de Vol*, els membres del qual, en arribar el cap de setmana, despleguen el seu parc aeri -tres ultralleugers- per veure la Garrotxa a vol d'ocell; una activitat que quinze exemplars d'un ocellot anomenat **trencalós**, practiquen amb més assiduitat.

En estar situat prop de l'Alta Garrotxa, el Departament de Medi Ambient va autoritzar les activitats de l'aeròdrom, a canvi que els seus socis es comprometessin a no sobrevolar espais protegits. Urbanisme, però, al·lega que no es poden tenir garanties que els pilots compleixin la condició que Medi Ambient els va imposar. Dit d'una altra manera, Urbanisme no confia en la paraula dels aviadadors, tot i que els motius d'aquesta desconfiança seran més difícils de veure que els exemplars de trencalós que suposadament habiten la zona.

Esports d'aventura

L'Ajuntament d'Olot pretén que el Parc Nou de la ciutat recuperi el caràcter d'espai lúdic i d'esbarjo que havia tingut abans de ser declarat jardí botànic. La regidoria de Medi Ambient té intenció d'instal·lar-hi aparells recreatius, un auditori de música, així com zones d'esbarjo i d'aparcament. Amb tot, el regidor competent afirma que és conscient de les limitacions

pressupostàries actuals, i no s'atreveix a fixar una data per al projecte. Potser el millor seria aprofitar les zones d'aiguamolls i d'altres experiments igualment fracassats dels botànics, i convertir-ho en un espai d'esports d'aventura, com ja s'ha fet amb èxit en l'antic traçat del carrilet d'Olot i que ja n'hem fet esment en el seu moment.

Seria tot un repte per als més audaçs, passejar, al pic de l'estiu, prop dels aiguamolls sense que cap mosquit no els pessigués. Qui sortís victoriós d'aquesta prova, encara tindria la possibilitat de plantar cara a les oques que habiten al parc, disposades a atacar tot aquell que se'ls acosti.

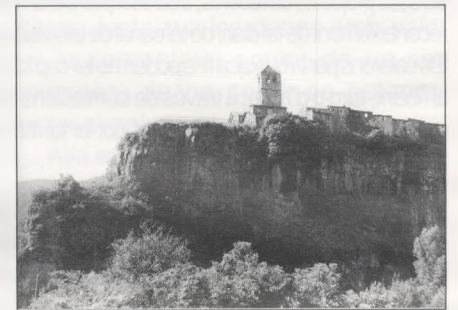
Qui molesta a qui?

L'alcalde de Castellfollit de la Roca està indignat perquè els seus convilatans es dediquen a llençar escombraries daltabaix del cingle. Tant és que una empresa especialitzada en netegi de tant en tant, que poc després el basalt guanya noves tonalitats amb la brutícia llençada, la qual prové, segons l'empresa que neteja la cinglera, de les finestres de les cases més properes al barranc.

Si els que aboquen la porqueria realment són les cases més properes al cingle, potser l'alcalde s'ho hauria de prendre no tant com una actitud incívica, sinó com una venjança, si tenim en compte el que deu empenyar haver de passar les nits amb l'habitació completament il·luminada perquè

l'Ajuntament hagi decidit encerrar uns focus al cingle per il·luminar-lo, i que des de la carretera es pugui veure la bellesa del basalt.

Si des del Consistori decideixen apagar els llums, possiblement els veïns faran bondat.

Èxit assegurat

La Fira de Sant Nicolau va aplegar enguany més gent que mai al Mallol. Els organitzadors estimen l'afluència en uns quinze mil visitants i és que, entre el bol de ceràmica que regalaven, les degustacions d'escudella i carn d'olla, el concurs de gossos d'atura, les consultes gratuïtes a cal notari i un llarg etcètera d'activitats i demostracions, el ventall d'opcions satisfia tots els gustos.

Amb tot, l'encert més destacable va ser, sens dubte, haver contractat l'actor Sergi Mateu com a pregoner. Tot va ser arribar en "Narcís" i ja el teniu envoltat de senyores, cridòria, petons,

autògrafs, abraçades i estirades de jaqueta.

Per molt que els organitzadors s'hi esmercin a fer una fira de qualitat, millor seria que de cara a l'any vinent, s'estalviessin feina i s'asseguessin la jugada llogant el "Narcís" de torn. Si no, pregunteu-ho als que varen muntar la quina: després que en Sergi Mateu donés un parell de premis i se n'anés, varen quedar sols com uns mussols.

Que Santa Llúcia ens conservi la vista

Que Santa Llúcia ens conservi la vista i l'estòmac, devien pensar alguns del miler d'assistents al sopar que va tenir lloc a Olot en el marc de la festa de les Lletres Catalanes. I és que el sopar donava per això i més. La mostra de gastronomia garrotxina esdevingué un homenatge al doctor Sánchez Ocaña (aquell que et regula el nivell de colesterol).

Farro, peuada, carn de perol, fesols amb botifarra esparracada, platillo amb pilotilles, pastís de festa i farinetes de fajol configuraren el sopar d'aquella nit. Per l'amor de Déu! Si ni per les festes de Nadal hem menjat tant! Segur que a hores d'ara els assistents encara deuen prendre sal de fruites.

Per la resta, la vetllada va ser un èxit rotund, amb l'excepció de la lamentable lectura del veredicte que va fer la secretària del jurat, Rosa Cabré.

A veure si fets com aquests serveixen de lliçó per als organitzadors, i abans d'escollir la persona que llegirà la plica de guanyadors, fan una prova prèvia

als aspirants, per comprovar si estan a l'alçada de les circumstàncies i no es repeteix l'espectacle.

Deixeu estar el pont

L'entitat besaluena Acunç, juntament amb Mifas de la Garrotxa han proposat al Consistori que estudiï la possibilitat de suprimir les barreres arquitectòniques del pont medieval de Besalú, per tal de fer-lo més assequible als disminuïts físics. La proposta no és pas nova, i l'anterior Ajuntament ja en tenia coneixement, però ara sembla que serà posada en pràctica.

La tasca que porta a terme Mifas és realment lloable pel que fa a la supressió de barreres arquitectòniques en edificis públics i edificis de nova construcció. Ara bé, un monument com el pont de Besalú, d'interès històric i arquitectònic, no hauria de ser objecte de cap transformació ni adaptació. Una cosa és facilitar el coneixement d'aquests monuments -i hi ha moltes maneres de fer-ho-, i una de molt diferent transformar en vés a saber què el patrimoni. Només faltaria que possessin ascensors per a minusvàlids a les torres de la Sagrada Família o que convertissin en rampes les escales del Coliseum romà.

Les quatre parets

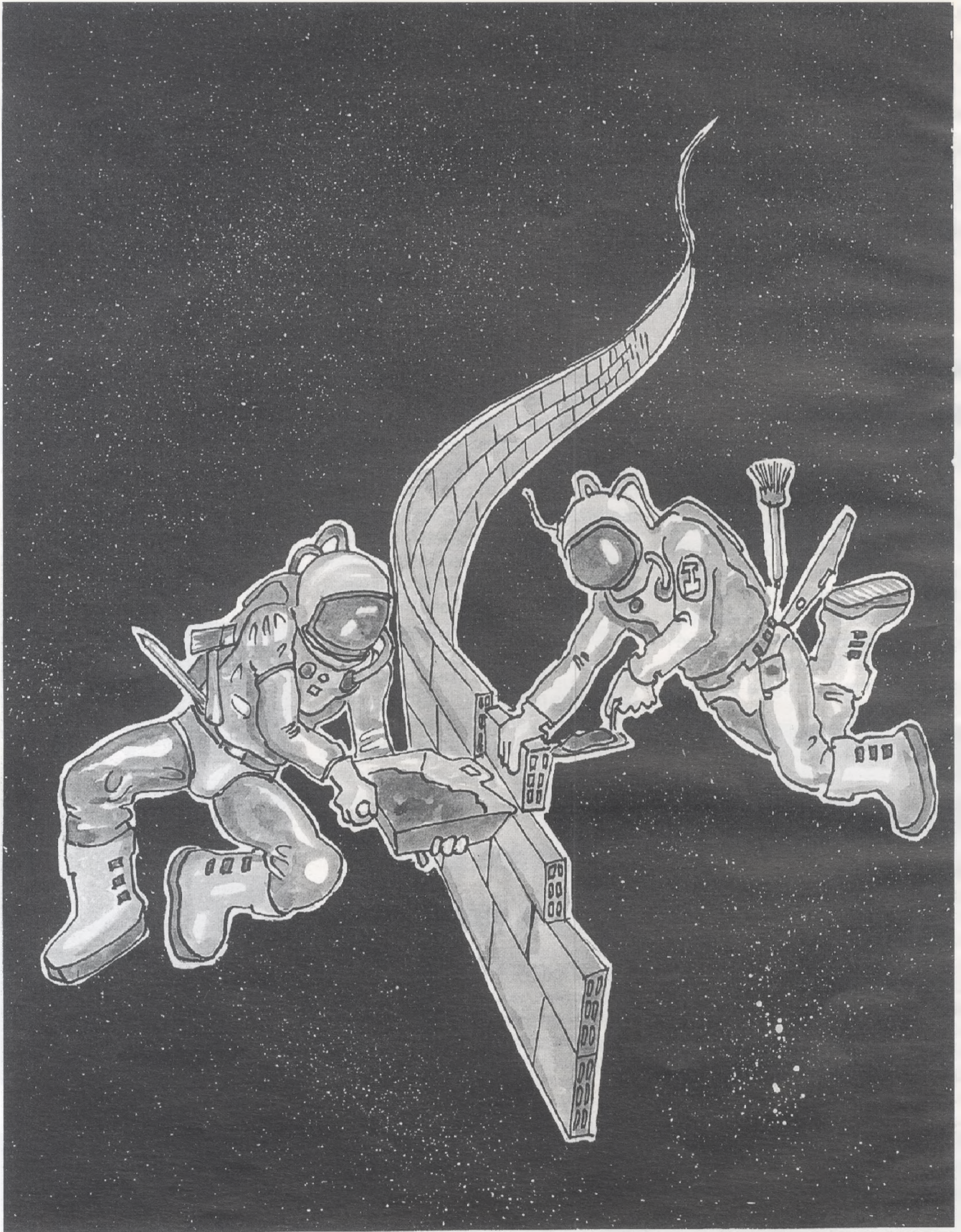
Les obres que transformaran l'antiga Casa de la Vila olotina en Biblioteca Municipal estan en plena execució, tot i que de moment només es pot parlar d'enderrocs. Això sí, han enderrocat a consciència, ja que només han deixat les quatre parets de l'edifici, que Déu sap com s'aguanten. A hores d'ara,

encara desconec si han deixat únicament les parets per tal que la construcció mantingüés la seva imatge exterior, o bé perquè tan bon punt treguin la runa de l'interior, ja hi posaran els prestatges per als llibres i tindrem una biblioteca sense sostre per poder llegir amb llum natural. Mentrestant, prefereixo passar per un carrer paral·lel abans que per sota d'unes parets que sembla que desafien la teoria de Newton.

CAFÉS CALLÍS
QUALITAT I SERVEI

Pare Antoni Soler, 4 - Tel. 26 08 91 - Olot

TOLO
OLO

Trasllat de luxe

El dia 15 de gener van començar a arribar a Olot part de les peces del llegat Clarà que l'Ajuntament de Barcelona ha cedit al Museu Comarcal de la Garrotxa. El dispositiu de seguretat feia pensar més en un carregament d'or que en unes peces d'un escultor difícils de robar si no vas pel món amb un tràiler.

El censorador

Antoni Garrido, director de La Comarca, en l'anuari publicat en el darrer número de desembre, va ignorar completament un fet que ha marcat la vida social olotina al llarg de mig any: la campanya de solidaritat amb Bòsnia. Per no citar, ni tan sols esmenta la manifestació del 27 de juliol, la més massiva que s'ha fet mai a Olot, després de la que es va fer en contra del segrest de Ma. Àngels Feliu.

L'entusiasme del batlle

En una entrevista a Ràdio Olot i en d'altres mitjans informatius, l'alcalde d'Olot s'ha desfogat de valent amb un entusiasme que no lliga gens amb l'estat d'ànim general de la població. Ja va bé que ens animin però no tant. Afirmar que Olot ja disposa de tots els equipaments d'una ciutat moderna ja passa de mida. De quins equipaments parla? De la piscina pública, potser? D'un local polivalent pels joves? De la zona comercial del casc antic? D'una bona xarxa de transports? Ho ignorem. En tot cas, ara és l'hora de gestionar no pas d'invertir.

Dia dels innocents

Un artista de Sant Joan que es diu Josep Oliveras s'ha constituït en promotor d'edicions extraordinàries a costa de l'erari públic o si més no ho sembla. L'últim es titula *Artistes de Catalunya al Ripollès*. Si haguéssim de fer cas de la introducció, el llibre es justifica en un doble sentit: per la relació d'uns determinats artistes amb la comarca del Ripollès i per donar a conèixer la insuperable riquesa del seu paisatge. La sorpresa ve quan hom s'adona que la major part de les il·lustracions no tenen res a veure amb el paisatge i encara menys amb el Ripollès. Aquesta mena de llibres, més que enriquir la cultura, l'empobreixen.

La víctima

El pintor Pons Martí ha estat la víctima propiciatòria del zel informatiu del Sr. Garrido, ja que pel fet d'exposar al Central li ha estat vedat l'accés a les planes de La Comarca.

Garrido promou l'insigne Ximo Fernández de Castro

La Comarca de l'11 de gener recomana entusiàsticament assistir a la conferència-presentació del llibre *Camasutra universal y el mundo alrededor del sexo*, a càrrec del polèmic professor de secundària Ximo Fernández atès el gran interès del tema. Caram, caram...

Pla estratègic: el futur de la Garrotxa ha complert dos anys

Ramon Esteban, periodista del diari *El Punt*, fa un repàs a les incidències del Pla Estratègic, aprovat ara fa dos anys

Els fruits que ha donat el Pla Estratègic de la Garrotxa només es noten si es garbella l'activitat burocràtica. De fites concretes i palpables, hi consten principalment les que són producte d'iniciatives endegades amb anterioritat a la redacció del document. Però

això no és tant una conseqüència de que el Pla pugui haver fracassat com la constatació que en realitat el document va néixer, ara fa poc més de dos anys, amb la voluntat de ser tan sols un esquema general d'intencions, i que va ser engendrat amb l'únic propòsit de tenir clar cap on havia de discórrer el futur de la Garrotxa.

«**Qui es pensi que el Pla ha de solucionar-nos el futur immediat va molt equivocadament**», advertien la tardor del 1993 els responsables polítics del document, acabat d'aprovar en una assemblea general amb representació de la majoria de sectors polítics i econòmics locals. A la votació, només els membres del PSC es van abstenir. L'empresa havia de servir per a contestar una sèrie d'interrogants. «**D'on venim?**» sí que devia estar força clar, però les respostes a «**Qui som i cap a on anem?**», per més imversemblant que sigui, no eren fàcils en aquells moments.

Per a entendre aquest extrem cal tenir en compte la psicosis que es vivia arran d'una crisi que s'havia d'interpretar en el context d'unes dificultats a nivell estatal i internacional, i també per les especials circumstàncies de la Garrotxa, l'economia de la qual estava fortament condicionada pel pes del sector tèxtil. Precisament aquest ram era el que a Catalunya va rebre les pitjors conseqüències i, per tant, la Garrotxa va patir de valent. En un curt període de temps, la

pèrdua de nombrosos llocs de treball corresponents a petites i mitjanes empreses i l'enfonsament de les dues naus capitanes, «La Cooperació» i «Privata», havia sembrat el desànim entre l'opinió pública. La gran incògnita -que de fet, avui encara no està resolta del tot- raïa en quina seria la sortida. El Pla Estratègic, a semblança d'iniciatives similars endegades en altres zones de Catalunya, havia de recollir propostes, unificar criteris, passar el sedàs i sentar les bases del futur a mig termini.

Equilibri i creixement moderat

Sota la tutela del Consell Comarcal, el setembre del 1993 es va donar el vist i plau al Pla Estratègic, fruit del treball de més d'un any de deu comissions. La voluntat política del pla és, segons consta en la declaració de principis, «**la recerca de l'equilibri del territori i l'ús que se'n fa per a les activitats, l'equilibri entre les diferents àrees de la comarca i entre els diferents sectors econòmics, un creixement moderat que no comporti afectacions substancials a les capacitats de la comarca, l'obertura a l'exterior a través de noves vies de comunicació i l'assumpció dels trets d'identitat pròpia.**»

De les aproximadament cinc-centes propostes inicials, a l'assemblea n'hi van arribar setanta-dues. A partir d'aquell moment es va posar fil a l'agulla per a fer-ne el seguiment, atès que de l'execució se'n havien de cuidar no només les administracions sinó que també, i en un percentatge molt important, l'anomenada «**societat civil**», principalment gremis professionals. De la vigilància se'n cuiden els Consells Assessors, dels quals tan sols tres estan en funcionament: els de Turisme-Serveis-Comerç, de Formació Ocupacional, i d'Ensenyament.

Seguiment del Pla, dos anys després

Molts dels setanta-dos punts s'han anat recollint per les entitats encarregades d'executar-los. Es podria fer, per tant, un balanç prou positiu, tal com fa el gerent del Consell Comarcal, Joan Coromines: «**Al voltant del 70 per cent està o bé executant-se o bé en els últims tràmits burocràtics**», apunta. Però reconeix que el Pla es va fer en clau «positivista», o sigui, va incloure molts projectes que ja estaven en dansa. És el cas de la implantació del servei de gas canalitzat, una de les tres propostes d'infraestructures que estan en marxa, juntament amb l'expansió de la telefonia mòbil i la digitalització de les centrals, i la millora de la xarxa de camins rurals.

Significativament, en aquest mateix paquet apareixien el desdoblament «urgent», s'apunta de la carretera Banyoles-Besalú-Olot, el túnel de Bracons i la variant Oest d'Olot, que en el millor dels cassos -el desdoblament- només està dibuixat. Tampoc ha prosperat el «**Centre Logístic de Transports**» perquè la seva localització dependrà de traçats de carreteres encara per decidir.

Al apartat **agrari**, hores d'ara ja s'ha abandonat la pretensió que es declari la Garrotxa com a «**Zona d'Ordenació d'Explotacions**» (ZOE), així com el projecte de construcció de dos nous escorxadors. Resta apartada la denominació comarcal de productes de qualitat, i el centre de recerca forestal. En canvi, sí que es manté en ferm la intenció de fomentar les agrobotigues i l'agroturisme, així com la creació de l'Escola de Càrniques.

Tots els agents socials i polítics estan d'acord a no renunciar a que el **sector industrial** sigui, com fins ara, l'eix vertebrador de l'economia garrotxina. No obstant aquesta voluntat, és en aquest apartat on es detecten preocupants retards. Per exemple, del programa de creixement i implantació de «**noves indústries d'alt valor afegit generadores de llocs de treball qualificats**», no se'n sap res. Tampoc no està gens clar que s'estigui anant cap a la disponibilitat de sòl industrial a preus competitiu ni cap a la implantació d'estudis de caràcter superior a la comarca. De les «**finestres úniques**» als ajuntaments, tampoc se'n té notícia. Per tant, no sembla que s'avanci en projectes concrets, però per contra, tot el que sigui reunir-se a planificar està prosperant. Així, «**l'Agència de Desenvolupament Econòmic de la Garrotxa**», una fundació que gestionarà els recursos que arribin a la comarca en concepte de subvencions i línies d'ajuts comunitaris, ja ha estat aprovada pel Consell Comarcal. I també s'ha aconseguit crear una Intersectorial d'empresaris. El Pla apuntava impulsar el Patronat Comarcal per al Foment d'Activitats Econòmiques i els Ensenyaments de la Garrotxa, pel qual ja s'està treballant.

El «**Centre Integrat de Tecnologies Avançades**» (CITA), per la seva banda, és lluny de ser «**l'eina bàsica al servei de les indústries**» que assenyala el Pla Estratègic.

El document sovint es mou per camps que són responsabilitat d'administracions superiors a la local i comarcal. És el que passa amb les mesures vinculades amb el **comerç, els serveis i el turisme**. I en canvi, aquest últim és el que més fidelment segueix les pautes i el que

més treballa a partir de la idea de convertir el concepte «la Garrotxa» en una marca, aspecte molt vinculat amb la restauració. Dins de l'àmbit comerç-servis-turisme, destaca que en el cas d'Olot s'està avançant -tot i que lentament- amb l'ampliació de l'illa de vianants, i que els polítics no perden de vista, en el camp teòric, si més no, que cal fomentar les activitats culturals i de lleure.

Probablement sigui en el vessant de la **Planificació Territorial** on és més evident que bona part dels objectius del Pla depenen de decisions que es prenen lluny de la Garrotxa. Tot i això, avui per avui està pendent l'inventari d'espais naturals i edificis d'interès per a la seva conservació; i tot just s'han començat a estudiar els terrenys agrícoles i forestals per a fer-ne posteriorment un mapa que en defineixi els usos. El Pla concreta també on han de fer-se els futurs polígons industrials -àrees central, oriental i del Brugent- i s'insta a fer un plantejament «harmònic».

Quant a **Ensenyament**, és en via morta el patronat que havia de promoure la implantació d'estudis universitaris a la Garrotxa, però s'estan tramitant mòduls d'alta tecnologia vinculats al que les empreses locals necessitin, així com l'ampliació de l'abast de l'Escola Taller de les Preses. La potenciació de l'UNED ja s'ha mig aconseguit, gràcies a la incorporació recent d'una diplomatura entre els estudis que es poden fer d'Olot estant. També està cobert l'objectiu que la comarca sigui autosuficient en l'etapa d'ensenyament secundari, des de la posada en servei de l'institut del Bosc de la Coma.

En les **mesures mediambientals**, ens trobem que la majoria depenen de l'administració catalana. Fonts del Consell apunten com a un èxit l'elevat índex de tractament d'aigües residuals que els últims anys es detecta a les indústries de la comarca, així com els esforços en matèria de recollida selectiva, que sí s'impulsa des de la Garrotxa mateix. Fites com el sanejament integral de les aigües -en execució-, l'augment de les mesures de protecció del medi ambient, i la regulació de l'accés als espais protegits, s'han de gestionar des del govern català.

Quant al desenvolupament de les determinacions del **PEIN**, cal primer que aquest s'aprovi definitivament al Parlament.

Al apartat d'**Equipaments Col·lectius** hi trobem l'ambigua recomenació que es cobreixin «**els déficits dels municipis pel que fa als equipaments bàsics de caràcter col·lectiu**», dins la qual hi entrarien les desenes de projectes que regularment els ajuntaments trameten al Pla Unificat d'Obres i Serveis. Al seu costat hi consta, però, la creació d'un palau de congressos -aparcats «sine die»- i la creació d'àrees limitades de pic-nic, que encara no han anat més enllà d'idees i prou.

En el camp dels **Recursos Humans** s'hi ha registrat un avenç important, com és la constitució del «**Consell Assessor de Formació Permanent**», interpretat com una passa intermèdia per arribar a la projectada mesa de treball per a l'ocupació. La resta de punts s'emmarquen en la política laboral, depenent, segons els cassos, de Barcelona i Madrid.

Ramon Esteban

Principals propostes ja executades o en via d'execució:

Infraestructures

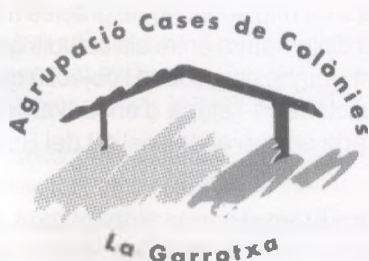
- Pla de camins rurals
- Telefonía mòbil i telefonía rural
- Canalització del servei de gas

Sector Agrari

- Canvi de conreus a partir directrius de la nova PAC
- Instauració d'agrobotigues i agromercats
- Foment agroturisme

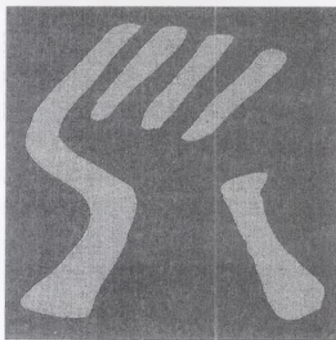
Sector Industrial

- Patronat Comarcal per al Foment d'Activitats Econòmiques i els Ensenyaments
- Potenciació del CITA
- Associacionisme d'empresaris

Comerç, Serveis i Turisme

- Rehabilitació nuclis antics
- Disseny del producte turístic «la Garrotxa»
- Dotació de personalitat als establiments hotelers, càmpings i restauració

Planificació Territorial

- Definició dels usos de sòl no urbanitzable
- Localització dels futurs pols industrials al centre, la part oriental i el Brugent

Ensenyament i Formació Permanent

- Aconseguir que la Garrotxa sigui autosuficient en ensenyament secundari
- Potenciació de l'UNED

Medi Ambient

- Sanejament integral de tota la comarca
- Potenciar la recollida selectiva de deixalles
- Regular la freqüentació al bosc

Equipaments col·lectius

- Recuperació d'espais representatius, com el Montsacopa

Estructura Comarcal

- Presentació, per part del Consell, dels serveis que els municipis no puguin garantir

Recursos Humans

- Creació Mesa de Treball

Promoció

- Creació imatge comarcal

Principals propostes pendents

Infraestructures

- Desdoblament urgent Banyoles-Besalú-Olot
- Túnel de Bracons
- Variant oest d'Olot

Sector Agrari

- Escola de Càrniques

Planificació Territorial

- Tots els municipis han de disposar

de suficient sòl industrial i residencial per al seu desenvolupament

Ensenyament i Formació Permanent

- Mòduls III d'alta tecnologia

Medi Ambient

- Extrepar les mesures de protecció del medi ambient

Principals propostes descartades a curt termini

Infraestructures

- Planificació de l'esquema viari a l'entorn d'Olot
- Centre logístic de transports

Sector Agrari

- Posada en funcionament de dos nous escorxadors
- Creació d'un centre de recerca forestal

Sector Industrial

- Programa de creixement i implantació de noves indústries d'alt valor afegit, generadores de llocs de treball qualificats
- Disponibilitat de sòl industrial a preus competius
- Establiment de «finestres úniques» als ajuntaments
- Fomentar la implantació d'estudis superiors

Ensenyament i Formació Permanent

- Creació d'un patronat promotor dels ensenyaments superiors a la comarca amb l'objectiu d'aconseguir estudis universitaris

Medi Ambient

- Desenvolupament de les determinacions del PEIN

Equipaments col·lectius

- Creació d'àrees d'esplai i lleure i àrees limitades de picnic
- Creació d'un palau de congressos

L'acolliment familiar: l'alternativa per als nens que no poden ser atesos per la seva família

"...En Daniel té 7 anys. Va arribar a Olot amb la seva mare el juliol de l'any passat. Provenien de Barcelona.

El pare d'en Daniel havia marxat de casa el mes de febrer. Se'n va anar amb una altra dona. De fet, els pares d'en Daniel no s'entenen. Sovint el pare apallissava la mare. La mare d'en Daniel té 28 anys. Als 16 anys va abandonar el domicili familiar perquè el seu pare bebia i la maltractava físicament.

Ha estat sempre ella la que s'ha fet càrrec d'en Daniel, però ara... no té feina, ni diners, ni confiança en ella mateixa per tirar endavant. Des de fa un mes beu. Surt per les nits i deixa a en Daniel sol a casa. L'endemà s'aixeca tard i no porta el seu fill a l'escola. Es lleva malhumorada. Escridassa el nen i el fa fora de casa. En Daniel es passa el dia al carrer. Va brut i deixat. Se'l veu trist i abandonat...»

quest relat el podríem trobar en un expedient qualsevol dels Serveis Socials en l'apartat d'infància en risc social.

Els maltractaments infantils existeixen en la nostra societat, amb més abundància del què a vegades ens pensem.

Segons la Societat Catalana de Pediatria, un infant és maltractat «quan és objecte de violència física, psíquica i/o sexual. També si pateix de manca d'atencions per part de les persones o de les institucions de les quals depèn pel seu desenvolupament». Es a dir, podem maltractar els infants, tant per acció com per omissió.

Una situació com la d'en Daniel, a la nostra comarca, seria atesa pels Serveis Socials. L'objectiu principal de la intervenció, seria que el nen pogués ésser atès, de forma correcta per la seva mare.

Perquè això fos possible, s'iniciaria un pla de treball amb la mare del menor que contemplaria diversos aspectes: l'econòmic, es tramitaria un ajut per tal que pogués fer front a les despeses bàsiques del manteniment d'una família (habitatge, menjar...) fins que tingués mitjans propis per assumir-los; se l'orientaria laboralment; se li buscaria ajuda professional per treballar l'aspecte de la beguda i altres

aspectes psico-emocionals, etc.

La mare, per altra banda, hauria de complir amb una serie de compromisos respecte el seu fill: portar-lo diàriament a l'escola, cuidar-lo, en definitiva, educar-lo correctament.

Es un treball lent i amb el qual s'hi han d'invertir molts esforços, per part de diversos professionals, però que si funciona, permet que el menor pugui ser atès correctament per la pròpia família. Però de vegades, aquest treball no funciona i el menor continua en situació de desatenció. Es llavors quan els Serveis Socials informen de la situació

de risc del menor a l'Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència (EAIA). Des d'aquest equip es valora la situació i si procedeix es fa una proposta de separar temporalment el menor de la seva família. Quan això passa, vol dir que el nen/a està desemparat, i l'Administració assumeix les funcions tutelars fins que la situació dels pares biològics millori i tinguin condicions per tornar-lo a tenir.

La llei 37/91 del Parlament de Catalunya, regula les mesures de protecció dels menors desemparats i

E. PLANTALECH, S.L.

TECHNAL®
XARXA D'INSTAL·LADORS

OFICINA I EXPOSICIÓ:

Av. de Girona, 16
Tel. (972) 26 07 17 (2 línies)
Fax (972) 26 88 02

c/ Notari Març, 12-14
Tel. (972) 27 10 22 - 17800 OLOT

de l'adopció. Aquesta llei ens diu que si el menor no pot ser atès en la pròpia família, ha de ser acollit per una persona o una família que puguin substituir provisionalment el seu nucli familiar natural i s'ha de deixar en darrer terme la consideració de la mesura d'acolliment en un centre públic o col·laborador.

Que el nen/a gaudeixi d'una família és essencial, doncs la família és l'única que pot fer que el nen creixi i es desenvolupi de manera integral com a persona. La transmissió de valors que pot fer una família mai la podem fer des d'un centre residencial; perquè els valors no es poden explicar, els valors s'han de transmetre amb vivència.

Es per aquest motiu que des de la Direcció General d'Atenció a la Infància, des de fa temps, es vénen fent campanyes per potenciar la figura de l'acolliment familiar.

A Catalunya hi ha molts nens susceptibles de ser acollits.

Acollir un nen/a significa cuidar-lo, alimentar-lo i educar-lo durant un temps, amb la finalitat d'integrar-lo en una vida familiar que substitueixi o complementi temporalment a la seva natural.

Acollir un nen significa entrar a formar part del procés rehabilitador d'una família que té dificultats per cuidar dels propis fills. Per fer-ho s'hi ha d'estar molt disposat i sentir-se solidari amb la realitat d'aquests menors i de les seves famílies.

Acollir un nen/a significa també col·laborar amb els professionals que treballen en el camp de la infància en risc social, acceptar el seu assessorament i seguiment.

En Daniel, a l'igual que els 2427 nens que hi ha internats en centres, podrien viure amb una família si sortissin més candidats a l'acolliment.

Fer un acolliment no és un camí de roses. Les famílies o persones que hi volen accedir han d'estar preparades. Es per això que des d'entitats conveniades amb el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya, es fan cursos de formació en els quals s'explica a les famílies el que és l'acolliment i quina és la tipologia dels nens i les famílies de què provenen. També es fa un estudi a fons de la família i un altre del nen que acolliran per veure si ambdós poden encaixar.

Així doncs, per en Daniel, li buscaríem una família que respongués a les seves necessitats, acceptés la seva realitat i l'ajudés a créixer.

A les comarques gironines hi ha uns quants serveis que informen sobre l'acolliment familiar:

- «Secció territorial d'Atenció a la Infància»

c/ Alvarez de Castro, 4, 3 GIRONA
tel: 22 31 76 i 22 30 46

- «Servei d'acolliments familiars»

c/ Bernat Boades, 10, 1-1 GIRONA
tel: 21 45 90

- «EAIA de la Garrotxa»

(Equip d'Atenció a la Infància i Adolescència)

Consell Comarcal de la Garrotxa
Avda. Onze de setembre, 22 OLOT
tel: 27 00 40

EAIA

Claudi Casanovas: exili interior

Fer ceràmica vol dir treballar amb argila, terra, i amb la resta d'elements essencials, foc, aire i aigua.

Aquests per bàsics i originaris expliquen amb contundència les dificultats amb les quals es troba el ceramista per elaborar la seva identitat artística.

L'harmoniosa tranquil·litat que respira l'obra de Claudi Casanovas ens revela la comunió que hi ha entre els elements amb què treballa i la seva serena i esforçada visió de la ceràmica.

a ceràmica

...una de les coses que m'ha atret de la ceràmica és la falta d'anècdota, els objectes en si són poc narratius; així com la pintura té la funció d'explicar una cosa, els objectes són molt closos sobre ells mateixos, el seu és un llenguatge una mica més tancat. Una de les coses que de seguida em va atreure era el fet de reconèixer-hi com un silenci, com un embolcall, com una àurea, com un cos astral. Com més m'atreia un objecte, més silencios el veia, com vingut d'un altre lloc. Els pintors a vegades també parlen d'això, de crear aquest espai de silenci...

Vius en un espai de silenci?

Sí, és un lloc molt tranquil, amb aquesta vista sobre un antic estany. És com un gran bol. A vegades penso que aquestes peces que faig són un reflex del paisatge, com un paisatge en petit, sobretot ara, amb aquests bols grossos que estic fent. Seria com si fessis l'escorça de la terra, com si volguessis explicar la visió del món en una sola peça. Per això té sempre aquest buit intern, és allò que em va donar aquesta sensació de silenci de la ceràmica, quan són objectes foradats on hi ha aquest buit només serveix perquè ressoni. Durant les jornades de vulcanologia que es

van fer aquí a Olot, em va atreure molt veure que estem sobre una bola de foc, com una taronja que li talléssim una mica la pell, la resta és foc, com una crosta molt petita en proporció al globus de la terra. Aquesta escorça ens sembla molt sòlida, però de fet és molt prima, i no sabem què hi ha a dintre. Resulta que a dintre és bastant semblant a allò que hi ha a fora: mires el firmament, mires les estrelles, i tampoc no podràs arribar en aquests espais tan llunyans. No en sabem els límits, però tampoc no sabem on acaba el propi planeta. Em va donar aquesta sensació de buit, de misteri; el recipient seria aquest espai on surem.

En la ceràmica, hi són presents els elements més primaris: aire, aigua, foc i terra

...anar a les coses originals, ancestrals, primàries, arcaiques a la vegada té un doble sentit en el llenguatge de novetat; és a dir, estàs fent un viatge cap a allò més primari, però resulta que al mateix temps és allò més nou, i això és molt atractiu. Una manera de dir-ho és que el present és l'excusa per condensar tot el passat. És com una cebeta, en el sentit que el temps no és una successió de fets, sinó que és com una superposició de clofollles, i en cada període de la vida dels homes es tracta de fer més conscient i més densa aquest cebeta. Jo ho entenc d'aquesta manera. Amb l'obra intentes retrobar coses originals del nucli i tornar-les a fer una clofolla, i així anar fent més densa aquesta comprensió.

La teva obra, però, és estèticament molt contemporània ?

Bé, prens elements del nostre llenguatge actual, de la nostra estètica, de la nostra vida i mires de fer-los essencials, allò que és propi de si mateix, donar-los l'èsser essencial, aleshores vas a parar en aquest tipus de reflexió més genèrica. Per això no m'agrada tot el que són anècdotes molt concretes d'un moment donat, que puguis fer aquesta pauta cronològica successiva, no m'agrada situar la peça en un moment determinat del pas del temps, sinó que m'agrada que quedi en suspens, m'agrada que quedi anònima com si fos feta per la natura o si fos trobada feta ja anteriorment. És una mica la sensació que tens a vegades quan les coses que pots retenir individualment són coses que no són de ningú. Únicament podem fruit de coses que pertanyen a tothom, béns comuns, la llum, la mateixa vida, l'energia que tens, la il·lusió, l'alegria, el benestar, la possessió de la vida, són coses que no ens pertanyen, les fruit sense tenir-les, d'aquesta manera anònima. M'empipen una mica les referències aquelles de: això és meu perquè el

que és teu és tan poca cosa, és un accident; és com l'estil. El teu llenguatge propi és accidental, si poguessis l'anul·laries, el faries encara més anònim per poder estar més en harmonia amb aquesta veritat, aquesta pulsació més general.

Hi ha autors que persegueixen un estil que els defineix. Tu, en canvi, vas a buscar l'anonimat, com si no t'interessés tenir un estil?

Evidentment, una manca d'estil és una despersonalització, una manca quasi de llenguatge. La persona que s'expressa sense aquest element sembla que encara està per fer, que copia d'altres, però un cop s'ha constituït un llenguatge mínim on la persona es pot reconèixer, identificar-s'hi, s'ha de poder evolucionar i ser capaç d'explicar moltes altres coses, no quedar-se només amb això, no n'hi ha prou. Un cop t'identifiques amb l'obra que fas i saps que t'explica allò, has de superar aquesta fase i anar més enllà, i prescindir-ne, considerar-ho accidental. Si no, és com un narcisisme. Mirar-se en un mirall cada matí i dir "que guapo que sóc", no té sentit.

Què et porta a continuar buscant? Quin és l'impuls?

És inevitable, no ho sabria fer d'una altra manera, tampoc m'ho sé explicar. Jo sé que si intento repetir o quedar-me amb aquesta qüestió formal, no quedo satisfet i al final trenco la peça a terra. Hi ha moments, però, que no estàs extrovertit, no estàs en una fase de concretar coses i investigues sense obtenir cap resultat i trenques moltes coses. No necessàriament s'ha de ser creatiu contínuament. En tota creació hi ha un període de gestació. Aquest període de concebre, és més llarg o més curt, però existeix. A vegades, vols fer néixer coses quan encara no estan prou concebudes i s'avorten, surten coses que no toquen ni a dalt ni a baix.

Tu trenques moltes peces que no t'agraden; aproximadament en quina proporció? Una de cada cinc?

Una de cada cinc? ... (riu)... No m'he aturat a comptar-ho, però trenco molta cosa. Al principi em pensava que era un problema d'aprenentatge, que quan hagués arribat a una solució ja no em passaria, però amb el temps he vist que no, que necessitaria un contenidor. La ceràmica és un material que no es

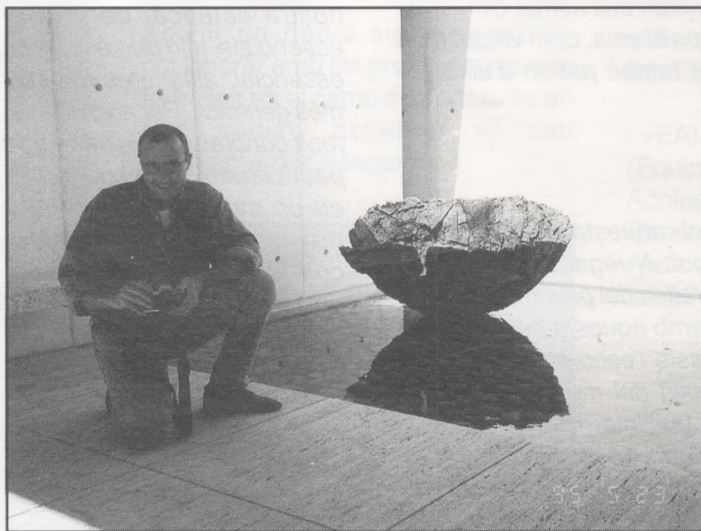
destrueix, era una empipament; si fossin cartrons o pintures, hi tires una cerilla, però amb això no.

I com veus el resultat, com saps què és allò que vols trencar i què vols guardar? És subjectiu?

És subjectiu, sí, però és d'una força tal o d'una energia tal que quasi arriba a ser objectiu. Per dir-ho amb una paraula que no m'agrada gaire, arribes a una autoexigència, que saps el que està bé i el que no, i ho saps amb allò teu i amb allò dels altres. Si ets jurat d'un premi, per exemple, apliques el mateix criteri. Aquesta autoexigència és el millor i el pitjor enemic, vulgues que no, l'has anat construint, l'has anat fent i això talla. I a vegades et vols escapar d'això i fer dreteres, i mirar de trobar una solució ràpida, però és com una sensació forta que al final sempre surt i t'ho fa veure.

Una cosa poden ser les idees i una altra aquesta intuïció que et fa definir uns propòsits més generals, més grossos que les idees mateixes. Pots tenir bones idees, veus allò que es fa, en quin moment es troba la teva obra, allò que s'està fent en aquells moments, allò que potser correspondria fer, tens unes idees que et semblen bones. Aleshores les comences a materialitzar, a posar a la pràctica i t'hi poses tossut. Et dius; això ha de sortir. Passes un mes treballant-hi i quan acabes és una cosa que no t'identifica. No t'hi sents reflectit. Vol dir que no funciona. A vegades entro en una espiral de complicació i la solució és molt més senzilla. Hi ha una frase molt punyetera d'en Picasso que diu que ell no busca, sinó que troba. Quasi que és una malícia de frase, perquè era tan genial trobar contínuament i no buscar mai, que m'emprenya. M'agrada més una frase d'en Manolo Hugué que deia que intentava fer Venus i només li sortien granotes. Has de reconèixer que en Picasso tenia part de geni que molt sovint en comptes de buscar, podia trobar directament les coses. Com en Miró, que deia que anava mirant i es tirava sobre les coses com un insecte, sense cap altra reflexió. Aquesta

actitud és molt simple, però molt difícil. Després, també hi ha un embolic amb la qüestió de la simplicitat. L'altre dia en Barceló, en una entrevista a la tele, ho deia; en relació amb la simplicitat, que es diu tant amb l'art actual, a mi no m'agraden les coses simples perquè moltes vegades són enganyoses. Allò essencial és complicat, però el camí a vegades és directe, pot tenir l'aparença de simple però en realitat és essencial.

Ara estàs treballant per una

exposició a Alemanya l'any que ve...

Treballa una mica per blocs, per exposicions. Em plantejo unes peces per un motiu determinat i construeixo un conjunt de peces sobre aquella exposició. És com una pel·lícula o com una novel·la, i l'exposició és com un resum d'aquest treball. En faig més i aleshores trio i les que no m'agraden les descarto. Si he de presentar set o vuit peces grosses, en faré quinze o vint. Com una pel·lícula, agafes personatges de la pel·lícula anterior, ja tens una sèrie de recursos. No repeteixo. Tinc la sort de no dependre del treball econòmicament, tinc un marge ample. Té de dolent que un requeriment exterior o una necessitat t'esmola, t'obliga a trobar solucions ràpides i no anar pels núvols. Té el cantó bo de poder fer les coses a llarg termini i el dolent, perquè a vegades et deixes anar massa, entres en uns problemes que no vénen al cas. Són les dues cares de la moneda.

Quina justificació tenen peces tan grosses?

Bé, han anat creixent fins arribar a una escala en relació al cos humà. No les trobo monumentals, faraòniques, són una mica gregues, dins l'humanisme. Dintre de tot, les puc remenar jo sol. Quan he intentat fer peces més grosses que això, m'hi he trobat molt malament, em semblen desproporcionades. Jo no les trobo grosses en el sentit que les ompló. Si són més petites, em falta espai. Han anat creixent perquè ho necessitava. També hi ha el repte de la tècnica; la ceràmica és entesa com un objecte petit, no té perquè ser-ho, vull forçar-ho fins a un límit. La gent que no coneix el que faig no ho identifica amb ceràmica, ho identifica amb escultura. I és perquè he forçat el llenguatge de la ceràmica fins a uns límits que no eren normals.

Justament t'ho volíem preguntar: quina diferència hi ha entre escultura i ceràmica?

No em considero un escultor, sóc un ceramista. A vegades m'equivoco per voler fer una cosa escultòrica. Em vull encarrar cap a una visió més escultòrica i em surten coses de les quals no estic content. L'altre dia en parlàvem amb un crític anglès, i jo li feia aquesta pregunta. És un home molt entès en el tema i és una pregunta normal: fins a quin punt la ceràmica contemporània és ceràmica o passa a ser escultura?. I ell em va respondre que hi ha molts mals ceramistes que intenten fer escultura per justificar la mala ceràmica, però la diferència és clara i tothom

ho sap, no cal parlar-ne.

La ceràmica és poc coneguda, com és una idea ceràmica o de ceramista ?

Com tot llenguatge, sempre hi ha un referent, de la història mateix, d'aquell llenguatge, hi ha uns temes. Per entendre les idees que es fan servir en ceràmica, has de conèixer aquest llenguatge, d'on ve i què et proposa de nou. Aquí estem dintre del Mediterrani, en una cultura de terrissa molt ancestral. Cada país té els seus referents, quan tu estàs fent ceràmica des d'aquí, actues en el món contemporani i des d'aquí al mateix temps. En les meves peces hi pots trobar referents de diferents angles. Allò que proposes a cada idea, a cada exposició, és aquesta condensació del passat, un passat mediterrani. Però, com deia en Miró, allò més concret es fa universal. He tingut sempre aquesta visió que si aprofundeixes en les teves arrels, arribes a uns substrats genèrics de moltes cultures, de la sensibilitat humana general. Jo sempre he intentat això. Em va atreure molt dels principis del llenguatge de la ceràmica, la terrissa anònima. Vas analitzant i vas estudiant, i vas veient les idees amb què et sents més còmode i com les desenvolupes.

Estàs al dia de les coses que es fan en art?

No, si és en el sentit d'estar en el dia de l'última novetat. Això no m'ha interessat. Em sembla com una escuma, una moda molt canviant, m'agrada veure coses una mica més quietes, com l'antologia que van fer d'en Miró, coses que ja estan una mica sedimentades. Això del dia a dia, de la novetat, em sembla una miqueta com una cursa...

...per exemple, aquesta entrevista amb en Barceló que us comentava, em va agradar molt, perquè vaig pensar; és una sort tenir la televisió i poder estar mitja hora tranquil·lament veient els quadres d'en Barceló, que d'altra manera no hauria pogut fer, i veure què opinava i com ho veia.

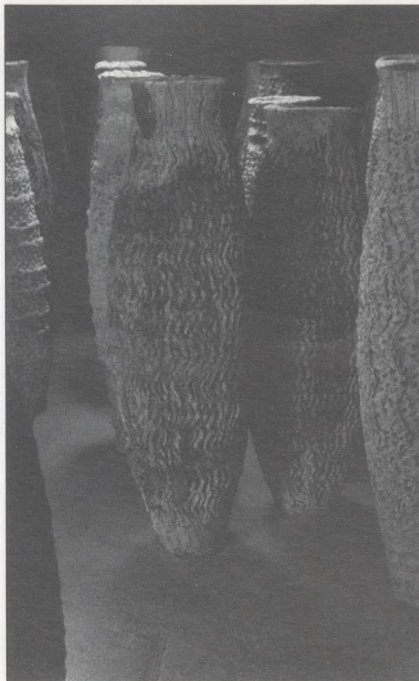
Però estic més en una posició que m'agrada estar retirat i treballar al meu aire. No crec gaire en trobar inspiració amb els fets d'ara, m'estimo més trobar el meu pols, trobar el meu ritme i equivocar-me tot sol. S'ha de tenir la valentia d'equivocar-te sol. I ho sofreixes, perquè et sembla que et quedes una mica aïllat, però veus que és la teva manera de poder aportar alguna cosa amb una certa intensitat. Passes les teves estones divertides. Ara estic treballant amb les canyes de blat de moro i en recullo, tracto amb els pagesos. Hi ha un pagès que me les porta i quan veu les coses que faig em diu: Encara fas aquestes collonades? Ho trobo divertit, que s'expressi així. Jo

penso que és important fer collonades d'aquestes. Dins del món de la ceràmica, fins i tot, les exposicions m'interessen poc, les trobo molt avorrides.

Quin efecte et fa que un pagès, que són molt pràctics, et digui que fas collonades?

M'agradaria poder fer unes peces necessàries. En Barceló deia que era necessari pintar un tomàquet, era molt necessari poder arribar a pintar un tomàquet amb la força que té un tomàquet, i és un misteri com, d'una cosa totalment inútil, pots arribar a fer-ne una necessitat, una necessitat al cap i a la fi vital, sense això ens sentim mancats. El meu esforç no és pintar un tomàquet, però és fer com una carbassera, que les peces em surtin com les carbasses a una carbassera sense cap mena de equivocació. És d'aquella manera perquè no pot ser d'altra, és justificable per tots els aspectes que sigui d'aquella manera. Entenc molt bé l'acusació del pagès dintre dels seus paràmetres, perquè actua d'aquesta manera. L'art popular et soluciona necessitats amb la màxima simplicitat i aquesta simplicitat d'allò essencial és fantàstica, m'agrada molt, no hi ha res superflu. Llavors, el pagès, amb aquesta visió de dir s'ha d'anar a allò essencial, també l'entenc. Ell està en una altra esfera, però és una actitud sana, honesta. És aquest terme d'honestedat que moltes vegades s'ha perdut, hi ha molta mentida, molta façana, sense justificació real. En l'art en general, hi ha molta aparença, molta forma, molta manera però sense honestedat. Una cosa és veure l'obra del creador: veus l'evolució que fa, com una carbassera que sempre dona fruits, es justifiquen plenament un pas darrera l'altre i després veus l'obra dels imitadors, que no són honestos, es falsegen a si mateixos. En canvi, la persona honesta té la seva línia, equivocada o no, apreciat o no, perquè avui dia, per als punters, l'art figuratiu, les coses que puguin semblar una tomata, no tenen cap mèrit, ara es tracta de fer instal·lacions, art conceptual, històries que no són pintar, la persona que està pintant és del neolític, encara s'esforça a fer collonades, però no són collonades perquè no pot fer altra cosa. Hi ha una honestedat per part seva, i això se li ha d'agrair, perquè a la llarga pot donar un fruit.

una cosa que no s'explica, però queda en l'aire, que és l'estètica del país. Quan veiem els africans vestits d'aquella manera, és per contrast que veus que nosaltres tenim una altra estètica.

A vegades veus que hi ha objectes horribles que la gent compra per posar a les habitacions dels nens i jo penso: això és un atemptat terrorista per l'educació d'aquest nano., perquè creixerà amb uns pòsters horribles. Les imatges es gasten molt ràpidament, els objectes són més silenciosos, però duren més. Van empenyent a un tipus de gust, els mobles, les cadires, els objectes, els coberts, els plats.

Quina va ser la teva formació?

La meva formació va venir molt donada amb el grup del Coure, van ser deu anys. Va ser un àmbit on vaig poder moure'm i actuar amb una agilitat i un entusiasme que en un altre lloc no hauria pogut tenir. Va durar el que va durar. La ceràmica en si pot tenir moltes versions, jo vaig anar per un camí i els altres per un altre. Jo agraeixo molt aquella època, sense allò, m'hauria estat més difícil tirar endavant. El trencament va ser una mica traumàtic, com tot naixement. Són visions diferents i necessitats diferents.

L'escola ens l'hem de fer cadascú, de la nostra manera i a mi d'aquella manera em va anar molt bé. Quan algú com a mestre m'ha interessat no hi he anat, me l'he mirat de lluny, l'he observat de cua d'ull, perquè tenia el convenciment que jo havia de fer el meu camí. Volia equivocar-me sol. Vaig estar parlant amb uns francesos d'un lloc semblant a la Bisbal que intenten tirar endavant un sistema (d'ensenyament) en el qual els alumnes farien unes classes uns mesos i després se n'anirien a fer una estada a un taller que els interessés. Finalment tornarien i ho posarien en comú. La figura del professor és desgastadora per al professor i per a l'alumne.

Què t'ha agradat d'allò que has vist a Olot en art? Què t'ha cridat l'atenció, darrerament?

M'ha agradat molt l'escultura de l'Anna Manel·la del carrer St. Tomàs, el badoç aquell, la trobo una peça molt encertada. Està molt ben pensada, molt lligada al que és la seva obra, molt madura, el fet de no tenir peanya, d'estar descalça. Té ànima. I el cas de l'Anna Manel·la el trobo molt honest en el sentit aquest de què parlàvem abans. Ha tingut les seves equivocacions. Crec que és una peça que aguantarà molt bé el temps i que a la llarga definirà part d'Olot.

Xavier Planagumà, Lluís Bagué, Albert Rubirola

Des d'un cert èxit, com s'afronta l'adulació?

No és com els pintors, en ceràmica l'èxit és molt petit i això et salva bastant. I la vanitat és una cosa que dura poc, de seguida tornes a la normalitat. En canvi, t'enriqueix veure que el que fas és necessari per a algú, que aquella ho té, s'emociona i ho necessita. També quan veus que has animat algú a fer peces seves que t'agraden, que hi ha hagut una comunicació. I en l'aspecte més genèric, per exemple, quan vas a Finlàndia i veus que allò que has estat fent es justifica en la nostra cultura i que és una peça que amb el temps pot arribar a definir la nostra cultura. Hi ha

La funció dels cossos de seguretat a Olot

Al llarg d'aquests darrers vint anys, la funció dels cossos de seguretat a Olot ha canviat molt, com també ha canviat el concepte d'ordre públic i la percepció social de la seguretat. A principis dels vuitanta se n'anava la Policia Nacional -als anys seixanta ho havia fet l'exèrcit-, la guàrdia civil ha anat perdent protagonisme a favor d'una policia municipal que ha passat d'un prestigi reconegut a la insídia total.

La creixent disgregació dels nuclis habitats, la pèrdua de centralitat del nucli antic, la configuració i emancipació dels barris i, sobretot, la desaparició del control social propi de les petites poblacions han anat conflictivitzant una societat acostumada a la atonia i a la tranquil·litat. Heus aquí un intent d'encetar una reflexió a l'entorn del concepte de seguretat i de les funcions dels cossos pertinents.

La seguretat ciutadana: un servei municipal bàsic

"La concepció innovadora d'unes forces municipals de seguretat i policia en el marc de l'Ajuntament democràtic, introdueix nous elements de comportament que hauríem d'analitzar. La supremacia de la funció informativa, educadora, en definitiva, de la funció de servei públic, en contraposició a la funció repressiva, ha d'aconseguir les seves màximes cotes en un règim de llibertats i de democràcia. Però dir això i procurar que no es converteixi en una simple declaració d'intencions, vol dir al mateix temps dotar d'una infraestructura humana i material adient per afrontar la nova política democràtica i progressista (...)". Viure a Olot: programa de la CUE a l'Ajuntament d'Olot. 1983

uasi bé tretze anys després de redactar-se aquest text, i prop de disset anys de la constitució dels primers Ajuntaments democràtics, se'ns fa difícil afirmar que s'ha estat capaç de tenir clar el nou concepte de la seguretat ciutadana i de definir, prestigiar, consolidar i mantenir el servei bàsic que hauria d'haver estat una Policia Municipal ajustada en aquest marc.

Fer aquesta afirmació així, genèricament, pot semblar agosarat; no obstant això, aquesta és la meva impressió. Salvant importants excepcions, el servei de Policia municipal ha deixat de ser, per a molts ajuntaments, una de les seves prioritats; penso que Olot no és una excepció en aquesta línia.

En efecte, han deixat de tenir actualitat política aquells principis que, des d'una visió progressista dels ajuntaments, plantejaven la seguretat ciutadana en positiu, no pa com una tasca bàsicament repressiva, sinó per funcions d'ajuda, de suport a la convivència quotidiana,

La policia ha d'estar al servei de la comunitat, garantint al ciutadà el lliure i pacífic exercici dels drets que li reconeix la llei.

FOTO: ANSCARI SEGOVIA

de proximitat al ciutadà, que haurien de caracteritzar una policia municipal estretament lligada a la ciutat, respectada i apreciada pels seus habitants, molt professional, motivada en la seva activitat,...

En algun moment haurem de preguntar-nos si aquesta és la situació que tenim a casa nostra i si la resposta és negativa qüestionar-nos per què, no només com un exercici de sana crítica, sinó, molt especialment, per donar-hi una adequada sortida.

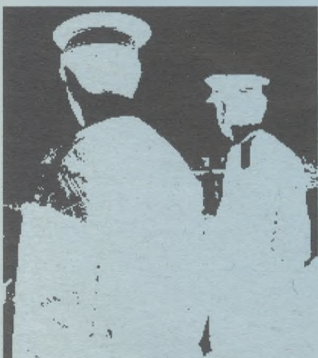
Contràriament, la fita de molts ajuntaments és cada vegada més disposar del servei de la Policia Autònoma (mossos d'esquadra) i, en un procés de reconversió, reservar-se una mínima estructura de Policia Municipal per efectuar tasques complementàries. Quedaria així apartat el concepte de policia integral, depenent directament del primer grau de l'administració, que s'hauria d'haver assolit i, probablement, s'anirà acostant cada cop més a una policia subsidiària d'altres cossos més ben dotats i, per què no dir-ho clarament, políticament més prestigisats.

No seria aquest, però, aquell model policial català en el qual molts havíem estat d'acord: la Policia Local com a base, la Policia Autònoma com a suport especialitzat de l'anterior o com a base en cas de no haver-hi policia local.

Si féssim un esforç per intentar veure com s'ha arribat en aquesta situació, ens trobaríem segurament amb diferents arguments: el marc global de la legislació, l'esforç econòmic que han de suportar els ajuntaments, però també hi podríem afegir la manca d'una voluntat política clara d'assumir plenament un servei i una responsabilitat, la seguretat ciutadana, que comporta més problemes que no pas satisfaccions; tornaria a ser pertinent analitzar aquí la situació a Olot per treure'n les corresponents conclusions.

Joan Albesa i Poncet

(Fou regidor-delegat de Seguretat Ciutadana de l'Ajuntament d'Olot, per la CUE, en el període 1983-1987)

Reflexions entorn d'un model policial

Intentant fer una classificació dels diferents models policials que «corren pel món» em surt una llista més o menys així:

- . Una sola policia en tot el país. No comporta cap problema de competència perquè les té totes.
- . Diferents cossos de policia. Cada un d'ells té totes les funcions, però actua en un territori concret.

. Diferents cossos de policia. Cada un d'ells té unes funcions concretes i actuen tots en el mateix territori.

. L'espanyol: Quatre cossos policials que quasi tots poden fer-ho quasi tot a quasi tot el territori (fantàstic!).

Estructurar un model policial d'un país és complex. I encara ho és més fer-ho en el pas d'una dictadura a una democràcia. I encara ho és més havent triat un model no rupturista (aprofitant el que ja teníem, per entendre'ns). Si a aquesta complexitat hi afegim que el nostre Estatut preveu una Policia Autònoma (que ja fa anys que tenim creada i poc desenvolupada), la complexitat augmenta i el procés s'alenteix. Per què? Doncs perquè tot depèn d'acords, de processos negociadors i d'inversions molt importants.

Si ens comparem amb el País Basc, veurem que tenen una policia autònoma molt més desenvolupada, perquè d'entrada el govern basc va fixar-se el model de seguretat com un objectiu prioritari. El govern català, en canvi, va donar prioritats a altres temes, dels quals podem estar ben orgullosos.

És evident que, per més complex que sigui, cal afrontar el tema: ja fa temps que s'ha començat i s'està començant a portar a la pràctica. Hi ha uns acords entre el govern central i la Generalitat pel model català de desplegament de la policia autònoma i de finançament. El desplegament (de substitució dels cossos estatals) va començar per Osona, continua pel Ripollès i la Selva i aquest 96 està previst a la Garrotxa i a l'Alt i el Baix Empordà. El 97, amb el desplegament al Gironès i al Pla de l'Estany, es completaran les comarques gironines. Queda encara per determinar les relacions entre la policia autònoma i les policies locals, que sembla que seran a través d'uns convenis entre la Generalitat i cada ajuntament, com ja s'ha començat a fer a Blanes, amb un conveni semestral.

Curiosament, a cap municipi de la comarca d'Osona, on fa força més temps que es va fer el desplegament no s'ha fet cap conveni semblant al de Blanes.

Si per una banda els mossos d'esquadra substitueixen els cossos de policia estatals, les funcions actuals de les policies locals sofriran ben poques modificacions, com a mínim a curt i a mig termini. És evident que amb el desplegament dels mossos hi haurà més presència policial al carrer i per tant més patrutatge preventiu i en disposició d'atendre urgències i demandes ciutadanes. Aquest increment pot permetre que algunes patrulles actuals de la policia local puguin atendre altres tasques que actualment no es poden fer per manca de personal.

La policia ha d'ésser en les seves estructures bàsiques i en el seu funcionament un servei democràtic.

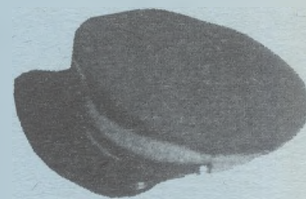
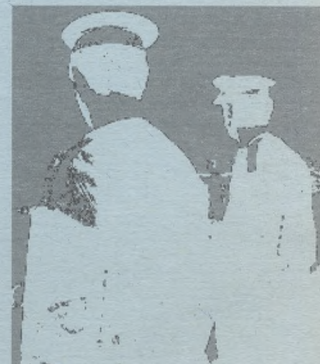

FOTO: ANSCARI SEGOVIA

Ara per ara, el que intueixo és que una vegada desplegats els mossos a la Garrotxa, veurem cotxes i uniformes blaus en lloc de verds: la guàrdia civil deixarà de patricular d'uniforme i es replegarà poc a poc, mantenint la caserna d'Olot (pels temes de documentació, control d'armes, estrangeria...) i els ciutadans s'adreçaran als mossos en lloc de a la guàrdia civil pels temes de denúncies per assumptes penals. La seguretat ciutadana augmentarà, ja que està previst un nombre de mossos força superior al nombre actual de guàrdies civils. La policia local continuarà fent les seves feines habituals i pel que fa a les qüestions penals les derivarà als mossos, amb qui col.laboraran estretament. A la llarga, crec que el control de trànsit a les carreteres acabarà passant de la guàrdia civil als mossos d'esquadra.

De totes maneres, cal veure l'evolució del desplegament a vuit-deu anys vista, ja que des d'una sola comissaria a tota la Garrotxa (com està previst inicialment) no serà fàcil donar un bon servei policial a pobles com Besalú, Mieres o Les Planes.

La policia ha d'ésser un servei professional.

Josep Torrent i Alabau

ex-cap de la policia local d'Olot i tècnic policial d'RTA Consultors.

El model policial a Olot segons l'Ajuntament

a policia local

L'Ajuntament d'Olot vol una policia local que sigui el més eficaç possible, d'acord amb els mitjans humans i els materials de què disposa. Cal remarcar que, actualment, disposem d'una plantilla per sota de les necessitats, degut a jubilacions i excedències. Pel que fa als mitjans materials, una unitat mòbil

més, complementaria molt positivament els mitjans actualment existents.

Tot i això, procurem racionalitzar els efectius disponibles, per tal de dur a terme totes les tasques que ens proposem com a model de la policia que es pretén.

Les principals funcions de la Policia Local són les següents:

- Com a Policia administrativa: controla el compliment dels bans, ordenances, reglaments, medi ambient, abocaments il.legals, cotxes abandonats, etc.
- Com a Policia de seguretat: la seva missió és de policia preventiva, amb la presència al carrer.
- Com a Policia de trànsit: controla, ordena i regula el trànsit, elabora atestats d'accidents de trànsit, sancions, controls d'alcoholèmia preventius.
- Com a Policia judicial: realitza les investigacions dels fets delictius, confecció d'atestats judicials i diverses anàlisis al laboratori de la mateixa policia.
- Com a Policia de barri: es fan les corresponents patrulles a peu pel nucli de la població, o amb motocicleta o cotxe si és apartat. Es controla l'entrada a les escoles on s' imparteixen classes d'educació viària.

Els mossos d'esquadra

No cal dir que la vinguda dels mossos d'esquadra, prevista pel proper mes d'octubre, és una bona notícia per Olot i la comarca, entenent que ajudarà a millorar l'ordre públic.

En aquests moments, no estan resoltes les funcions que farà cada policia, ja sigui local o autònoma, tot i que l'Ajuntament té clar quines són les funcions que hauria d'assumir la policia local. En tot cas, aquest tema es resoldrà dintre del primer semestre d'enguany, atenent les experiències de les comarques a les quals ja s'ha dut a terme el desplegament dels mossos. Segons el mandat del Parlament, el model policial català ha d'estar format pels mossos d'esquadra i per la policia local. El Govern de la Generalitat en cap cas pot vulnerar l'autonomia municipal, imposant els mossos d'esquadra als municipis on hi hagi policia local, absorbint les seves funcions.

Per aquest motiu, s'ha estudiat la possibilitat d'oferir als alcaldes algunes opcions per combinar les funcions dels policies autònoms i dels policies locals. Aquestes variants no són ni exclusives ni exclouents, cosa que fa que l'opció que s'escolleixi pugui ser una combinació de les diferents propostes, ateses les circumstàncies i problemes de cada municipi.

Josep Rigall

Polícia de ciutat

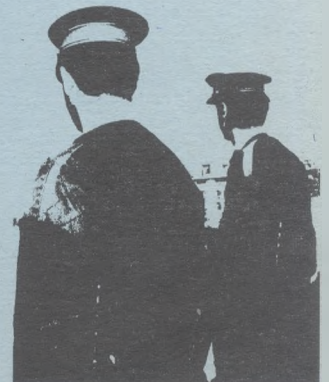
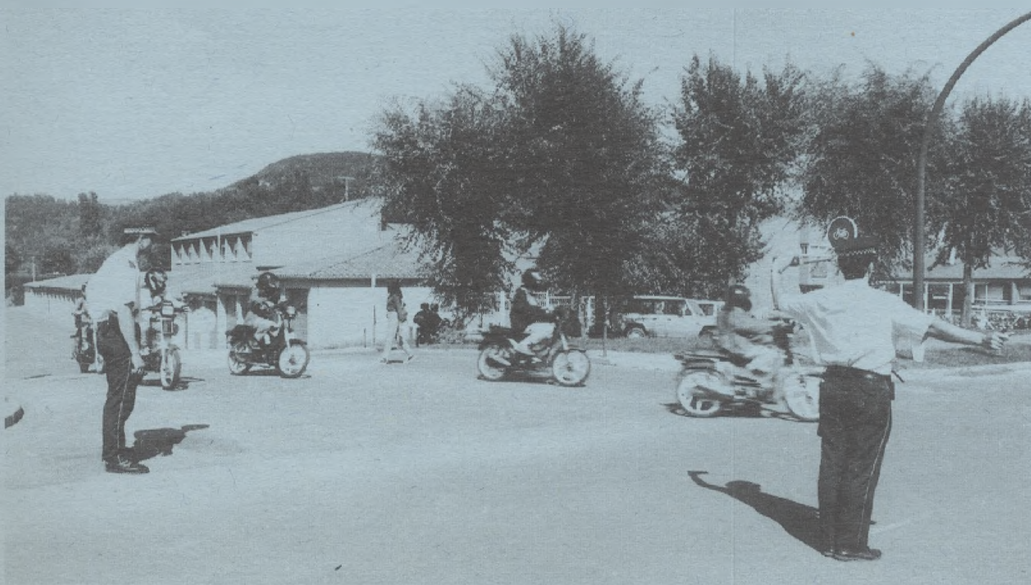
El recent inici del desplegament de la Policia Autònoma en algunes comarques gironines, el Ripollès i la Selva, ha tornat a encetar en algunes ciutats i ambients policíacs el vell debat del paper que han de jugar les policies locals en aquest, aparentment, reordenament de la seguretat pública. En plantejar-se aquesta qüestió, sorgeixen diferents elements que mediatitzen i dificulten el fet de fer plans, establir models normalitzadors, i fins i tot, "negociar" solucions entre les diferents administracions implicades.

En primer lloc, les policies locals no poden ser considerades com un tot uniforme, ans el contrari, són un mosaic de diversitat i diferenciació. Actualment a Catalunya hi ha més de dos-cents municipis que disposen d'algun funcionari uniformat que realitza tasques de policia. Poc més d'un centenar d'aquestes poblacions disposen d'un cos de Policia Local amb un mínim d'agents que els permet si més no tenir una patrulla mòbil per atendre permanentment les primeres urgències i demandes dels veïns del municipi. Sovint aquesta petita dotació és l'única força de policia present en el poble. Són cossos policials d'uns 10 a 15 agents aproximadament. Com és lògic, municipis de major tamany disposen de cossos policials amb més agents i recursos. Però, a mesura que creix el tamany de la població, més augmenta la diferència en la capacitat dels agents, sinó en les possibilitats operacionals del cos policial, és a dir, en la capacitat real per a poder afrontar sense la participació de cap altra força de policia, la resolució de problemes i conflictes que afecten la ciutadania.

Per altra banda, les diferents localitats municipals han conformat cossos de Policia Local que, tot i tenir legalment les mateixes funcions, les desenvolupen amb un notable grau de diferència, especialització i eficàcia. La pressió que exerceix el problema circulatori sobre les activitats globals de la Policia Municipal de Girona, no té res a veure amb el que pot succeir a Olot. En contrapartida, la Policia Municipal d'Olot és, des de fa molts anys, la força de policia amb major presència, implantació i capacitat operacional de la Garrotxa, atesa la gran desproporció entre el seu nombre d'agents i el de la Guàrdia Civil. Això ha fet que una funció que generalment és compartida per tots els cossos policials, la de seguretat ciutadana, sigui exercida amb una intensitat que va més enllà de la que és habitual en qualsevol altra ciutat catalana.

En tercer lloc, la complexitat de la societat actual exigeix considerar la seguretat pública com un conjunt que globalitza i incorpora totes les activitats que, al marge de quin cos de policia les realitzi i l'administració de la qual depengui, pretenen millorar la qualitat de vida dels ciutadans. Cooperació, col·laboració i coordinació, són expressions que, més enllà de

La policia ha de reconèixer que forma part integrant del conjunt del sistema penal i acceptar les conseqüències de tal principi.

És la societat la que modela la policia i no a la inversa.

les declaracions formals, han de ser incorporades en les relacions quotidianes dels cossos de policia. A manca de definir amb precisió quin serà el paper que correspondrà a cada cos policíac, el cert és que al nostre país s'ha optat per un model en el qual són presents diferents cossos policíacs, depenent dels tres nivells d'administració local, regional i nacional, on malgrat les actuals indefinicions, s'avança entre la complementarietat de les funcions encomanades a cada cos i la multiconcurrència de diferents cossos en una mateixa funció. Aquest és un dels elements que es presenta com a més negatiu i pervers per a la seguretat dels ciutadans, ja que en atorgar a diferents cossos una mateixa tasca, permet que la responsabilitat es dilueixi, i en conseqüència la resolució de molts conflictes s'eternitzi.

Finalment, la qüestió del finançament de la seguretat pública apareix com una pesada llosa a l'hora de planejar qualsevol redistribució funcional. Els responsables dels municipis, de la Generalitat, o del Govern espanyol, saben el costós que resulta disposar d'un cos de policia. No tan sols perquè el capítol de personal s'emporti una bona part dels pressupostos, sinó també perquè cada vegada més es fa necessari incorporar noves tecnologies que permetin afrontar els problemes d'una societat cada vegada més desenvolupada. Per aquesta raó, igual que en altres àmbits de l'administració, és urgent i necessari establir una assignació racional de funcions que eviti la duplicitat d'activitats policials i l'increment de la despesa pública. No té cap sentit que es pagui ni una pesseta més del que raonablement seria necessari per obtenir un bon i eficaç servei de seguretat. En aquest apartat les administracions municipals són les que s'emporten la pitjor part. Generalment, els cossos de policia locals, per una simple qüestió de proximitat, són els que estan en més bona predisposició i més sensibilitzats en la resolució dels conflictes que, malgrat que en una escala d'importància policial ocupessin els llocs més inferiors, afecten més quotidianament bona part de la comunitat. El ciutadà es troba en millor situació per demanar, exigir i passar comptes, als alcaldes i regidors del que han fet els policies locals. I a mesura que el nivell d'administració creix, això es fa més difícil. Però per altra banda, quan més petit és el cos policial, més costós li resulta mantenir el mateix nivell d'operativitat que un servei més gran. Per entendre-ho fàcilment, hi ha determinats recursos imprescindibles per a qualsevol policia, que en ser imputat el seu cost resulta molt més elevat per als serveis petits que no pas pels grans. Això obliga en alguns serveis a limitar les seves possibilitats operatives, tant pel que fa a nombre d'agents com als recursos materials.

Aquestes qüestions són les que d'una manera o altra han donat forma a la nova proposta elaborada recentment per la Federació Catalana de Municipis de Catalunya pel que fa al paper que haurien de jugar les policies locals en el reordenament de la seguretat pública catalana. En síntesi, davant el futur desplegament de la Policia Autònoma arreu del territori català, es planteja la necessitat de racionalitzar aquesta nova implantació amb els recursos policials existents en els municipis, de manera que s'actui complementàriament i no de forma solapada - situació actual- configurant un sistema de seguretat català que englobi els diversos cossos policíacs. Aquesta proposta permetrà superar i resoldre la qüestió dels diferents cossos policíacs, operant en un mateix territori, des de la perspectiva de la suma de diferents esforços. Així, cada policia es configura com a subsistema d'un conjunt global: la seguretat pública de Catalunya.

Pel que fa al paper concret de les policies locals, seria diferent encada municipi, en funció del tamany i de seva capacitat operativa. Hem de considerar que la legislació actual atribueix una sèrie de funcions a cada cos de seguretat amb caràcter exclusiu, i altre de forma conjunta amb la resta. Entre les primeres, la Policia Local té la responsabilitat concreta d'ordenar i regular la circulació al municipi, atendre els accidents, vigilar el compliment de les normes administratives locals i vetllar per la seguretat del patrimoni i autoritats locals. La resta de funcions, totes les que tenen a veure amb la resolució de conflictes ciutadans, la seguretat d'aquests, fer de policia assistencial.... són compartides entre les diferents policies. La nova proposta pretén preservar el primer grup de funcions, exclusives de les policies locals, de manera que en els petits municipis, fossin les tasques a realitzar pels serveis locals i la resta fossin assumides per la Policia Autonòmica, llevat de les de caràcter supracomunitari, que serien exercides per la Guàrdia Civil o pel Cos Nacional de Policia.

En un segon nivell, se situarien les policies locals de poblacions d'entre trenta i cinquanta mil habitants, xifres que hom considera relatives de cara a un acord més concret. En aquest cas, per la consolidació actual d'aquests cossos, el major volum de possibilitats operatives i l'increment de la complexitat del municipi, s'accepta una major involucració en les funcions de seguretat de "primer nivell": recepció de denúncies, tramesa d'atestats, gestions poliucials en petits delictes, etc. , en estreta col.laboració amb la Policia Autonòmica, qui ostentaria la titularitat.

El tercer nivell situaria les policies locals de les ciutats catalanes amb més població, en el llinar operatiu superior a l'actual, atès que haurien d'assumir la funció de seguretat ciutadana amb caràcter titular, on la Policia Autonòmica participaria com a cos especialitzat , recolzant les activitats dels policies locals.

Com es pot deduir d'aquesta proposta, presentada aquí breument i que per tant admet moltes matisacions i requereix explicacions als dubtes que de ben segur plantejarà, es tracta d'establir un sistema en el qual la suma de pesos de balança sempre sigui el mateix, partint d'un primer nivell on la part més pesada correspon a la Policia Autonòmica fins arribar al tercer, en què la Policia Local assoleix una major responsabilitat sobre el conjunt de les tasques policiaques que s'han de realitzar a la ciutat.

Aquesta proposta presenta problemes clau. Un és que tan sols funciona si conceptualment hom accepta que la seguretat pública no admet compartimentacions i, per tant, és un sistema únic en el qual els diferents cossos assumeixen papers complementaris. El segon és que una pretesa redistribució de funcions pel que fa a les policies locals que tinguessin un sostre funcional superior a l'actual, comportaria un evident i notable augment de la despesa municipal. I, arribats en aquest punt, es planteja l'interrogant de saber qui finançaria la Policia Local. La lògica administrativa ens porta a pensar que una redistribució de competències porta associada l'increment financer, però qui cediria aquest finançament? La Generalitat? El Ministeri de l'Interior? Sens dubte, una qüestió que es presenta difícil de resoldre.

Per acabar, no voldria deixar de banda un aspecte que actualment agafa molta força: al marge de quina sigui la distribució de funcions o el nom del cos al qual s'hagin d'adreçar els ciutadans per tal que els resolguin els problemes, quin tipus de policia desitja la ciutadania? Una policia eficaç a l'hora de resoldre les demandes urgents però que després torna a les casernes? Una policia que volti molt pel carrer, malgrat que en el compte de resultats no s'acabi d'explicar massa bé què fa? En definitiva, quina policia volem? En els propers anys assistirem a un canvi - de fet, crec que ja ha començat- en les demandes que els ciutadans dirigiran a la sevapolicia. En la mesura que la societat és més desenvolupada i augmenta la qualitat de vida dels ciutadans, la policia es veurà obligada a redreçar les seves estratègies per fer front a noves demandes que poc tenen a veure amb les tradicionals. Les velles fòrmules i actituds policials ja no serveixen i es produeix un important *decalage* entre la demanda del ciutadà i la resposta de la policia.

Joan Delort

Intendent en Cap de la Policia Municipal de Girona

La repressió
desproporcionada
pot agreujar el
desordre en lloc
de posar-hi fi i
suprimir la
llibertat en
comptes de
defensar-la.

Ciutadans segurs / entre la misèria i el caos

1. LA HISTÒRIA

El concepte de prevenció policial, més que un conjunt de tècniques, es tracta d'un estat d'ànim que ens ha de dur progressivament a renunciar el recurs repressiu.

La motoreta era aparcada a la vorera unes quantes cases més avall. En tancar la porta de la botiga, mentre la dona i el fill l'esperaven al cotxe, es fixà en les dues figures que el miraven. L'home deuria tenir prop de quaranta anys, cabells negres ondulats, alt; la seva companya, uns quants anys més jove, l'assenyalà amb la mà. Després de comprovar que la porta estava ben tancada, guardà les claus al petit bolset juntament amb la documentació i els ingressos de la setmana. Pujà al cotxe al seient del conductor, el mateix que fins feia uns moments ocupava la seva dona i es dirigí cap a casa. En passar pel lloc on fins feia poc hi havia la motoreta observà com ja havien marxat. A la ràdio, entre anuncis nadalencs, l'harmònica d'en Bruce esqueixava *The ghost of tom joad*, no li agradava aquella música, però no era home que canviés de canal, sempre fidel a Ràdio-Olot.

Camí de casa, el vailet, des dels seients de darrera, anava mirant els llums de la ciutat, mentre ells dos comentaven la conveniència d'il·luminar o no pel proper any la façana de la botiga. Com era costum, la deixava dir, tot esperant que un any més tard tinguessin la mateixa conversa, amb el fill igualment assegut al seient del darrera. Encara seguiria als pares tres o quatre anys més, llavors començaria per aquests dies, si no ho havia fet per la festa major, a voltar pels carrers del centre amb els companys.

Se sentia segur, els ingressos es corresponien a les bones expectatives anunciades per a la campanya nadalenca. El seu petit món estava al recés del malestar d'altres botiguers pels ditxosos problemes de la seguretat ciutadana. A ell no li havia arribat mai l'hora, i estava convençut que, de passar-li, sabria estar al seu lloc, defensar els seus interessos i fer córrer amb la cua entre les cames als malfactors. Els coneguts li deien que estava equivocadament, que amb aquesta gent un no hi pot jugar, recomanant-li una i altra vegada que participés en les reunions de l'associació. Ell, però, somreia per dins, sempre havia preferit quedar-se a casa, mentre la dona feinejava i el vailet dormia. El seu petit món estava protegit, res no podia fer-li pensar el contrari. Tampoc no estava acostumat a pensar el contrari, ni ha pensat mai massa més enllà del que era quotidianament normal.

En passar per davant del cementiri observà pel retrovisor el llum d'una motoreta que girava en la mateixa direcció. Animà la marxa perquè tingué la sensació que el volia avançar. Arribaren junts a la cruïlla de la plaça de Braus. La motoreta girà a l'esquerra i ell continuà Macarnau avall fins aturar el cotxe per entrar-lo al garatge. Baixaren la dona i el fill, esperant-lo a la vorera mentre descarregava els paquets de la compra que havien fet a la tarda al supermercat. En aquell moment sentí la fressa de la motoreta. Mirà com es dirigia cap a ells, i veié l'home dels cabells negres que baixava i s'acostava amb una barreja que descriu com de precipitació i estar buscant quelcom alhora. Una sensació que la seva dona comparteix en part tot recordant el fet. Fou ella la primera a dirigir-li la paraula convençuda que simplement buscava una adreça. Llavors tot fou sumament ràpid. L'home es treié una pistola i li reclamà el bolset. S'hi negà i li plantà cara. La dona trucà el timbre de la porta que tenien darrera seu sense rebre contesta. Agafant al nen per les espatlles i encanonant-li la pistola al front exigí el que demanava. La dona cridà. Mai

el carrer havia estat tan buit com aquell dia. Cedí i li donà el bolset. L'home pujà a la motoreta i continuà Macarnau avall saltant-se la direcció prohibida. Mentre el miraven marxar li semblà veure al final del carrer una figura femenina dreta amb actitud d'estar esperant algú.

Tornà el silenci trencat sols per la música que provenia de la ràdio, *House* de l'Elton John. Ja se sap, per aquestes dates cal promocionar les últimes novetats o els èxits de vendes.

Es tranquil·litzà, al bolset sols hi duia la documentació. Per una estranya precaució que encara avui no sap explicar, al pujar al cotxe canvià els diners de lloc. El seu fill havia tingut una pistola a la templa per una trista documentació.

Dos dies després, en un despatx de l'Ajuntament, el regidor responsable de la seguretat ciutadana, mentre l'acomiadava, li repetia la seva incredulitat davant una història com la que li havia explicat. A Olot això és pura literatura. Desconcertat, es trobà caminant apressadament pel Firalet, la seva dona estava sola a la botiga i són dies de molta venda. Aquestes coses a Olot no passen.

Deixant la literatura de banda, aquella tarda anà a denunciar el que havia succeït a la Guàrdia Civil. Aquí no li parlaren de literatura. Identificà l'assaltant, i li confessaren que més valia perdre la documentació que veure el seu fill amenaçat amb una pistola segurament carregada. Tornà a la botiga.

Un veí li comunicà que els de l'Associació de Veïns volien parlar amb ell. Al barri s'havia detectat un pis prop de casa seva on es comercialitzava amb droga. Penjà el telèfon.

Durant uns quants dies un cotxe d'incògnit vigilà els moviments dels fins feia poc dies gens sospitosos veïns seus. A ell tant li feia tot plegat. La por l'havia visitat, la ciutat continuava essent la mateixa? Era tot qüestió de literatura o d'aquella maleïda música anglesa que no deixava de sonar a la ràdio?

2. «A QUI PERTOQUI...»

«A qui pertoqui i de part de les diferents associacions de veïns que subscriuen, fem el següent comunicat, el qual confiem que ens contestin de forma concreta i efectiva.

L'incompliment constant per part d'un sector de la població d'una sèrie de normes de comportament cívic i en ocasions delictiu, està mermant les llibertats i la seguretat ciutadana d'un col·lectiu de la població que és respectuós, honrat i complidor de les normes establertes, la qual cosa és evident, que a part del mal viure i de la limitació de la qualitat de vida que sempre ha gaudit la nostra ciutat, és totalment injusta. Entenem que l'Ajuntament, les nostres forces de l'ordre públic i «l'administració de justícia» tenen la responsabilitat i l'obligació de fer complir les disposicions vigents i a la fi garantir-nos els nostres drets, reconeguts en un estat democràtic.

Al mateix temps, ens oferim com a associacions, per col·laborar amb qualsevol acció que creguin oportuna emprendre i que possiblement i prèvia a altres accions potser seria encertat iniciar una campanya de conscienciació, civisme i en definitiva de respecte als altres, per evitar l'actual deteriorament de la convivència ciutadana.»

Aquest escrit, signat per la quasi totalitat d'Associacions de Veïns d'Olot, es va lliurar en data del mes de setembre de 1.995 a les següents autoritats: GOVERNADOR CIVIL DE GIRONA, ALCALDE D'OLOT, CAP DE LA POLICIA MUNICIPAL D'OLOT, COMANDANT DE LA GUARDIA CIVIL D'OLOT i JUTGE DEL JUTJAT D'OLOT.

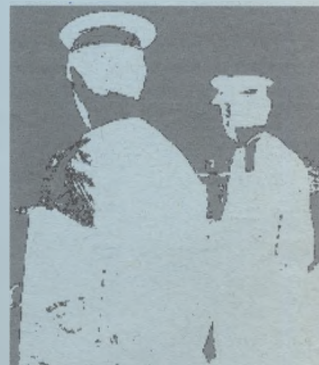
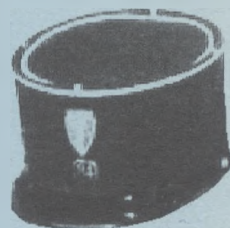
3. «COL·LABORAR EN QUALSEVOL ACCIÓ» / ARRIBEN ELS MOSSOS D'ESQUADRA

Una de les qüestions que li van quedar clares després de l'entrevista amb el Sr. Rigall, era que poc podien fer des de l'Ajuntament pel seu problema. També recorda que la solució, se li digué, la tindria ell, i amb ell el conjunt de ciutadans, el dia que a Olot tinguéssim els mossos d'esquadra.

/AQUÍ COMENÇA LA LITERATURA/ Mentre, presurós, caminava pel Firalet se li conformaven al cap dues idees en les quals sempre havia cregut: la resposta ha d'ésser policial, i si aquesta o la justícia continuaven deixant córrer lliurament els delinqüents pel carrer, el ciutadà té tot el dret de passar a l'acció.

/ - No costa gaire dir el que dius. Ja m'agradaria veure què faries si et passés al teu fill, o et violessin la dona! /

L'ordre públic al servei exclusiu dels detentadors del poder és, essencialment l'adversari de la llibertat.

L'home se sentia lleugerament indisposat. Per què a ell? Per què precisament a ell? O és que ningú no hauria actuat com ell? Sí, es veritat, el seu fill va córrer un perill real, però qui havia de sentir-se indisposat era l'atractor i no ell. El que duia l'arma era el malnascut i no ell, un ciutadà respectuós, honrat i complidor de les normes establertes. Què és el que estava malament? Com podia ser que a Olot algú hagués comès un atracament com aquell, premeditat, pensat i executat amb tanta facilitat. On eren els policies? Què fan sempre els policies? No podia continuar així, una forta acidesa el cremava des de l'estòmac fins a la gola.

Però, com podia ser? Si els Civils a la primera el varen identificar, si sabien qui era! Doncs què fan? La justícia en aquest país no funciona! Si els Mossos d'Esquadra han d'arreglar-ho, que vinguin d'una punyetera vegada.....

Algú, en un terrat veí, ha posat música. Una harmònica marca unes notes inicials amb un punteig de l'acústica de fons, llavors sols la guitarra dóna entrada a una veu entre melangiosa i trista...»*Men walkin' 'long the rairoad tracks/ goin' someplace there's no goin' back/ highway patrol choppers comin' up over the ridge/.../no home no job no peace no rest...»*

La música el porta a recordar. Maleïda música. Se sent sol amb la botiga plena. Les vendes continuen a bon ritme. Demà passat serà Nadal. Aquest any la ciutat està més maca que mai...Que algú faci callar aquesta maleïda música d'una punyetera vegada! Ja no sé on hem arribat! «*Hot soup on a campfire under the bridge/ shelter line stretchin' 'round the corner/ welcome to the new world order/ families sleepin' in their cars in the Southwest/ NO HOME NO JOB NO PEACE NO REST...»*

/ - Fins aquí podíem arribar! Va vinga, tu, tan savi, tu què faries? / /AQUÍ S'ACABA LA LITERATURA/

Oh, potser no?

Joan Serra Capallera

La policia per dins... i per fora

a Policia, genèricament, en aquest país, és una realitat virtual que només es cosifica amb la topada, ja sigui al teu favor, ja sigui en contra, com a víctima d'un irrefrenable zel per fer complir estúpidament el reglament de torn.

El cas és que, sobre el paper, a l'Acadèmia on es formen els nous policies, tothom té molt clar que la policia, el policia, existeix per fer un servei al ciutadà, en cap cas i, menys de forma prioritària, de vigilar-lo.

Servir el ciutadà, vet aquí el quid que, després, al carrer, per obra i gràcia de l'uniforme i d'una infundada i fundable autoritat, dotat d'un poder real, acaba per resumir-se en un exercici constant de despotisme, d'infusió de temor, d'amenaça latent que fa que el ciutadà se l'acabi mirant com un enemic, més que com un col.laborador ocasional i oportú. La policia fa por. La policia, més que ajudar, vigila, planta el parany i remata la víctima.

Servir el ciutadà és ben fàcil d'entendre: estar al seu servei, pel que calgui, per empényer el cotxe, per obrir un pany rebel, per despartir una baralla, per reestablir el diàleg entre dos oponents que han perdut el seny, per atrapar també un malfactor, per regular el trànsit. Hi ha mil funcions diferents que, a la pràctica, es perden per l'obsessiva *debilitat* de demostrar que es mana i que sempre es té la raó.

Diuen que la policia, com tota institució pública difícilment es pot sostraure de ser un reflex de la societat que l'envolta i, sobretot, dels òrgans polítics que en defineixen el perfil real.

La policia municipal d'Olot està sotmesa igualment als embats de la política i ara, immersa de ple en la situació de trànsit que suposa la implantació dels Mossos d'esquadra, encara més. Diguem que en aquests moments, la Policia Municipal, en el seu conjunt no sap pas per quin mar navega.

En Josep Torrent, cap de la policia municipal d'Olot entre els anys 1983-1989 va aconseguir prestigiar el cos, recuperar la il.lusió i resoldre sense escarafalls els conflictes interns -que n'hi ha, encara que molta gent ho ignori-.

L'etapa Corominola -qui per cert no ha volgut col.laborar en aquest dossier- es caracteritza justament per la radicalització en el contingut i en les formes. Tothom recorda l'episodi de les salutacions -no tan anecdòtic com sembla-, la incorporació de l'uniforme *harrelsoni* i una

obtusa rigidesa en l'aplicació dels reglaments. El senyor Rigall s'ha trobat amb una plantilla cremada, desmotivada i el que és més greu, desestructurada. Una policia fora de control acaba sempre essent un problema.

Qui fa de policia?

Em diuen que hi ha dos tipus de persones al cos: el qui s'enrola perquè simplement busca feina (al capdavant, és el qui té una visió més realista de la situació) i qui hi accedeix per problemes personals. La superioritat que imposa l'uniforme, el marge d'impunitat de què gaudeix, etc. acaben fent aflorar els desequilibris personals latents. Actualment, hi ha gent que no està preparada per ser policia; alguns dels més bel.ligerants, partidaris de portar armes, no passarien el test psicotècnic pertinent.

El problema de la Policia Municipal d'Olot és que no té uns bons comandaments. Per no tenir, no té ni la plantilla completa, ja que la plaça de sots-oficial encara no s'ha creat. Actualment, qui assumeix les tasques de coordinació és un sergent, que hi és perquè va impugnar el resultat de les darreres oposicions - per tant, a contracor dels polítics i dels propis agents-, però qui realment remena les cireres són els caporals.

L'incident del dia de la festa patronal és un exponent del grau de deteriorament intern. La gent està cremada. Són corrents les baixes per depressió i les excedències temporals.

La màxima responsabilitat d'aquest desànim és dels polítics. Fer de policia no és fàcil, per això ha d'estar permanentment orientat, se li ha de donar confiança i seguretat. Condemnar-lo a complimentar la quota de denúncies, descuidar la seva preparació psicològica, donar-li consignes impopulars, etc. no fa res més que catapultar-lo al desànim i al conflicte innecessari. Caricaturitzant el perfil de l'aspirant -no pas sense una part de raó- em diuen que és bastant corrent sentir l'expressió: *Si m'agradés treballar no m'hauria pas fet municipal*. En tot cas, aquesta màxima no deu ser aplicable a les noves generacions... però explicita bastant bé el concepte que en sol tenir el ciutadà, la qual cosa anul.la el respecte, requeriment bàsic de cara a exercitar l'autoritat.

El cos, un reducte tancat

Tota forma d'endogàmia acaba generant distorsions i embolics. La policia n'és un exemple. En general, la majoria de la plantilla viu en un món tancat, es relacionen poc amb la gent normal; quan surten d'esbargiment ho fan amb els companys, no se'ls veu - de paisà- en llocs comuns (al cinema, al teatre, als bars de nit). Sembla com si sense l'uniforme tinguessin por dels «altres». En realitat, acaben vivint en un món irreal.

Això no vol pas dir que entre ells les coses siguin una bassa d'oli, hi ha complicitat, això sí, i un cert sentit de l'autoprotecció, però en realitat pesen més els recels i les desconfiances. Es donen casos de furtos entre els mateixos companys, d'enemistats irreconciliables que fan que més d'un no pugui sortir de patrulla amb un altre.

Les dones han estat relegades a una posició marginal. A l'única dona-caporal que hi ha al cos, ja ni se l'avisava per assistir a les reunions dels comandaments.

Que en el si de la policia (com de la guàrdia civil) es couen martingales per interessos personals no és cap secret. Fins avui, encara hi ha gent que fa regals a la policia per Nadal, exponent, més que de l'agraïment, d'una mentalitat jeràrquica que estratifica poder i submissió. Al marge de l'ambició personal i d'interessos no massa catòlics d'alguns elements, el conjunt de la plantilla, amb una bona direcció, funcionaria perfectament. Com la dona del Cèsar, els policies a més de semblar honrats, ho han de ser.

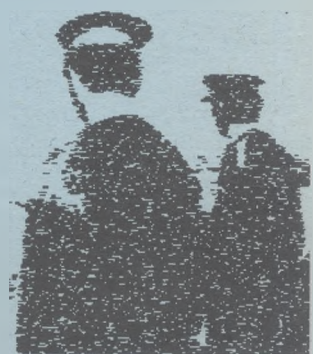
El reptes pendents

Un cos desmotivats i sense nord es podreix ràpidament. Hi ha l'apartat de funcions, la qüestió dels recursos, horaris, estructures, etc., tot és important, però en l'àmbit de les prioritats cal incidir decididament en aquells aspectes poden semblar subalterns quan en realitat són bàsics. Els responsables polítics no poden deixar mai d'insistir en el caràcter democràtic del cos i, per tant, igualitari, transparent i respectuós amb la diferència; en la idea de servei al ciutadà, servant les formes de cortesia i de respecte; en l'eradicació de qualsevol prerrogativa, privilegi o abús; en la formació constant dels agents i en preservar -en una professió de desgast com aquesta- el seu equilibri psicològic i vetllar pel seu estat d'ànim. Cal, a més, fomentar la seva integració real en el teixit social, la millor manera de comprendre la problemàtica i els conflictes socials. La ineficàcia de la policia en àrees com la drogaddicció respon més a la ignorància que a la manca de mitjans o a la deixadesa.

Amb aquest precipitat recompte, no voldria haver ferit innecessàriament les persones que hi treballen a consciència i posant-hi la màxima bona voluntat, el pal és fonamentalment per qui té la responsabilitat -urgent- de posar remei a una situació que podria arribar a ser, si no irreversible, de molt difícil solució.

Xavier Rusalleda

La marginació dels cossos de policia és una conseqüència directa de la seva estructura paramilitar.

"Horroroso crimen y asesinato, cometido en Olot, provincia de Gerona"

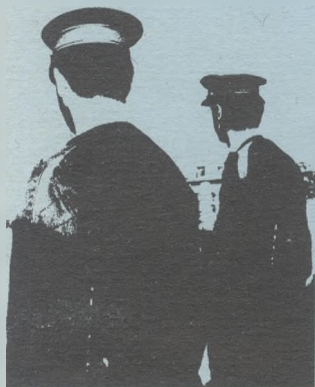

quest títol tan suggerent, encapçalava la cançó que narrava amb detall, l'homicidi que es va produir a Olot, ara fa uns setanta anys, i que va tenir com a víctima l'olotina Elvira Roca i Grabulosa. La peça, amb lletra d'Agustín Zamora i impresa en fulletons a la impremta Inglesa de Barcelona, constava de dues parts: en la primera s'explica com va tenir lloc el crim i es fa palesa la popularitat i afecte que els olotins tenien per la víctima. Un cop detingut el culpable, s'imprimí la segona part, on es narra la seva detenció.

Tot i que a principis de segle, la premsa olotina comptava amb més varietat -l'any 1914 convivien a la ciutat vuit mitjans de premsa escrita-, cançons com aquesta, en les quals s'explicava un fet que havia trasbalsat la societat, eren el mitjà més ràpid per posar-lo en coneixement de tothom. Cal destacar també que, a més d'aparèixer el nom complet de la víctima, també s'escriviren els noms dels culpables i fins i tot el d'un sospitós, d'aquest darrer sense que l'autor es preocupés de saber si era culpable o, tal com va ser, innocent. Aquesta manera d'actuar era usual a l'època, més si tenim en compte la importància que en aquell temps tenia guardar el bon nom davant la societat; un bon nom que si apareixia en algun fulletó d'aquests, s'ensorrava a l'acte.

La policia ha de reconèixer la necessitat de la planificació i de l'avaluació de les seves activitats.

Jordi Serrat

Primera parte

1º

El día diez de noviembre
al poco rato de anochecer
Elvira Roca y Grabulosa,
fué asesinada vil i cruel,
los asesinos que cometieron
el crimen infame de índole tal
le golpearon y después huyeron
y le robaron su mezquindad

Estríbillo

En la ciudad de Olot,
era muy conocida
y ha causado el terror
esa mano homicida
ha sembrado el espanto
en toda la ciudad
pus la querían tanto
y murió: sin ninguna piedad.

2º

Inesperada la pobre Elvira
de lo que al pronto le sucedió,
amargamente perdió la vida
que un vil tirano se la quitó.
Entró el infame dentro de su hogar
y dió tal golpe a la infeliz
que ella no pudo ni pronunciar
madre querida pobre de mí.

Estríbillo

3º

Como presunto autor del delito
a Pedro Vila se le cogió
y hallándole encima una arma
cápsulas varias y un cargador
para aclarar el lugar que se hallaba
el día del crimen se le llevó
al manso Comas y entre los guardias
hizo un esfuerzo y se escapó.

Estríbillo

Un crimen tan fatal
no se ha de perdonar,
porque al que roba y mata,
se le debe castigar
sin tener compasión
de aquel ser delincuente
que ha matado a traición, y robó,
a persona inocente.

Segunda parte

4º

Tengan presente a tal señora
y una plegaria al cielo elevar
y a cada instante y a todas horas
de esta infeliz se acordarán.
Ante la tumba de Elvira Roca
rindan tributos de admiración
y salgan siempre de nuestras bocas
para el villano la maldición.

Estríbillo

5º

De este atentado tan espantoso
se ha descubierto al criminal
de Elvira Roca es el esposo
y que por nombre es Jaime Bach
y también se halla detenida
por este hecho una mujer
que se llama Carmen Vila
de relación íntima con él

Estríbillo

Don Adolfo Martínez
y don Francisco Mut
cogieron al del crimen
con mucha prontitud
pues como funcionarios
de la autoridad
cumplieron sus deberes y que fué
con gran serenidad

6º

Que la justicia fiel cumplidora
en estos casos de su deber
tenga presente en esta hora
al asesino de su mujer
que dé el castigo para el ingrato
que ha cometido tan vil acción
de este funesto asesinato
guarde recuerdo la población.

Estríbillo y fin.

Memòria d'alguns homes d'ERC

J

a saps que els d'Esquerra Republicana a Olot, han batejat el seu local amb el nom de Joan

Deu, en Deu Republicà. Imagino que han

contribuït una mica més a aquesta qüestió que fa tan de temps que venim predicant, que ja és hora que se li dediqui, almenys, un carrer de la ciutat. En Deu és l'etern oblidat del nomenclàtor local, farcit això sí d'una considerable quantitat de noms d'una innocència etnològica i botànica fascinant, a més, és clar, dels notables greuges comparatius, amb carrers de noms d'alcaldes que, sense desmerèixer ningú, foren d'una inanitat històrica absoluta, sobretot comparada amb la importància d'en Deu. Deixem, però, la reivindicació per avui, que ja hi tornarem un altre dia, i no cal fer-se pesat.

En qualsevol cas, la idea d'aquesta carta d'avui i que m'ha portat el tema d'Esquerra Republicana, ha estat el fet de la mort d'en Pere Triadú i Mombardó, que tant coneixies i, igual que jo, apreciaves. En Pere, un històric militant d'Esquerra a Olot, potser no tindrà mai cap carrer, però sens dubte és d'aquells homes que han fet història i que com ha passat sovint en aquest país la va haver de patir i de valent. Era un lluitador incombustible i fins als darrers temps va tenir les idees i les conviccions ben clares. Ja sigui figurant en les llistes electorals, com un exemple, ja sigui participant en la vida de la ciutat i sobretot del barri de Pekin, d'on fou president de l'associació de veïns durant molts anys. Havia estat un bon pintor de sants, ofici ben olotí, i amb ell penso que ha desaparegut l'últim integrant d'aquell Comité Antifeixista que tingué el poder a Olot, quan la revolució del 36, representant a ERC, juntament amb en Josep Rovira, del Mas Parer. Independentment de la valoració històrica que hom faci d'aquell moment tan crític, s'ha de reconèixer que aportà el seu gra de sorra en un

moment ben decisiu de la història olotina. Em sembla que es cuidà dels proveïments. Anà a lluitar al front i fou fet presoner. Sovint m'havia explicat el seu pas per la

presó de Torrero a Saragossa, fins que fou traslladat a la de Girona. El Dr. Danés en parla en el seu diari de quan el també passà per idèntiques circumstàncies. En Pere Triadú es passà a la garjola franquista una colla d'anys. I per si no fos poc, quan la invasió dels maquis a la Vall d'Aran, el 1944, fou detingut de nou i desterrat fora d'Olot, com a element perillós en una zona fronterera com la nostra. Anà a parar a València on va trobar la que seria la seva dona. Tornà a Olot, i quan les coses es varen normalitzar al país, després de la mort d'en Franco, en Triadú va continuar la seva militància exemplarment i la seva acció cívica. És d'aquells homes que es mereixen un record, i és ben representatiu d'una generació que visqué i patí un moment històric ben decisiu de casa nostra, la guerra i, sobretot, la postguerra.

Convé que els vells partits com ERC, avui tan ple de jovent, facin també memòria dels homes que abans dels actuals varen deixar petja a la ciutat. Recorda si més no en Ramon Pla i Coral, que tan estimàvem, a qui potser sí que caldria pensar en rememorar ja que fou una figura prou important del periodisme local i ens ha deixat un bon grapat d'articles i records escrits. O en Ramon Aubert i Cros, en «Toc», que fou un bon líder d'Esquerra, i ocupà l'alcaldia fins l'esclat de la revolució del 36, en què, desbordat pels esdeveniments, decidí presentar la seva dimissió. Al cap i a la fi no podem oblidar que als anys trenta, l'Esquerra fou la força majoritària a Olot i a Catalunya. I que quedi ben entès que en la carta d'avui parlo d'història i no de política.

Jordi Pujiula

L'espectador i el mestre

E

l que va ser l'últim convidat de l'any en les tertúlies de l'Ateneu és un personatge modest, simpàtic, savi, entusiasta i capaç de dir coses com: «Jo no sóc ningú, o en tot cas només sóc un espectador que escriu», o també: «Mai no vaig al cinema esperant que no m'agradi». Es tracta d'un economista en actiu que té com a passió primordial (primordial, però no exclusiva) el cinema, i que té una gran facilitat per fer participar la gent d'aquesta passió. És ben cert que aquesta descripció prèvia sembla difícil d'atribuir a la figura d'un crític de cinema, però el cas és que aquesta és la faceta per la qual Miguel Marías va ser convidat a participar en el cicle de conferències sobre el centenari del cinema.

Sorprèn el fet que dins d'aquest cicle de tres conferències sobre el cinema -recordem: Víctor Erice, Vicente Molina Foix i Miguel Marías (un director de cinema, un literat i un crític)-, fos el crític el que ens oferís el discurs més senzill i clarificador. De fet, seria millor dir-ne conversa i no pas discurs; una conversa amb llargs parèntesis i amb un únic fil conductor: la seva experiència davant del cinema. La seva experiència com a espectador i, jo hi afegiria, la seva experiència com a mestre, donat que porta molt de temps oferint-nos una nova manera de veure el cinema a través de les ressenyes que fa en diverses revistes especialitzades.

Antoni Mayans presenta el senyor Miguel Marías en l'últim acte de l'Ateneu.

Un espectador infatigable que assegura haver vist tres vegades seguides la pel·lícula «Gertrud» i que és precisament a partir d'aquí quan comença a gaudir-ne més, perquè segons ell mateix deia: «cada vegada m'agraden més les pel·lícules senzilles i honestes, de les quals no puc dir-ne res, però que contenen secrets molt atractius». El mateix que li succeeix amb Renoir, Ford i Mizoguchi, tres dels seus directors preferits perquè «són cineastes que defugen l'obvietat i l'afectació i que, per tant, mereixen ser vistos una i altra vegada».

Marías és un mestre com aquells que ens feien feliços quan érem petits, perquè no ens retreu que no sapiguem la lliçó, però, en canvi, ens fa participar sense prejudicis de tot allò que li agrada. Mentre que per una banda reconeix que li agrada més el cinema «clàssic», per altra banda ens anima a veure el cinema del 95 i a redescobrir gran part de la cinematografia espanyola. No ens obliga a veure cinema, ens incita amablement, i els pocs consells que dóna són

per recordar que «la tele i el vídeo han tornat a la gent còmoda; per anar al cinema cal una actitud encuriosida, però la curiositat està en decadència». I per ser un bon espectador i un bon mestre cal tenir l'entusiasme i la curiositat que té Miguel Marías.

David Santaclària

DRAC
 LLIBRES · JOCS
 PASSEIG D'EN BLAY, 61 : 17800 OLOT · TEL. /FAX 26 10 30

Industrialització i cultura

L'home de lletres, l'il·lustrat del XVIII, tenia per màxima "L'afany de saber", per eina la raó i el testimoni personal, i per mètode, el tribunal de la crítica, pel qual s'aprofundeix la intenció d'esdevenir útil a la societat.

amor pel treball, el caràcter industriós i emprenedor l'enfrontaven (i encara l'enfronten) a la tendència de les societats a l'encarcarament classista, ocios i addicte als drets adquirits. Aquest home de lletres- esdevingut utopia- és prou homologable a l'home d'empresa, arquetipus del que hauria pogut ésser l'acompliment de l'esperit lliberal, l'home burgès, sinònim de civilitat cosmopolitana.

Avui, a pocs anys d'encetar el segle XXI, repensar el llegat il·lustrat, equival a fer assolar els fantasmes del nostre present. A la guerra ideològica (dretes-esquerres, doctrines de masses-individualisme ferotge) s'hi ha d'enfrontar un retorn al discurs. I a l'art li escau la tasca de fer-nos més lliures, més actius, i més iguals.

Aquest, penso que és l'argument de fons que fa d'enllaç entre els dos conceptes del títol "Industrialització i Cultura", manllevat del col·loqui que amb aquest tema es va celebrar el 18 d'octubre de 1994, en el marc de la primera Factoria de les Arts i del qual resta un opuscle (passat a mà entre els assistents) on Marta Pol, crítica d'art i comissària d'exposicions, amb deu punts temàtics, analitza el què de l'art contemporani a Olot, amb l'encert d'obrir-lo del seu marc geogràfic específic i tancat, i introduint-lo en un altre, més universal i més històric: "l'art i el procés d'industrialització".

Potser comparar sigui odiós, però no obstant és la base de tot procés d'anàlisi. Així doncs, el contrast ens el servirà el programa-catàleg de l'exposició "Plàstica Olotina Actual" (juliol-agost de 1981, el Museu d'Olot), que té un valor estimable, no

tan sols perquè recull una instantània dels artistes i la seva obra, sinó també per la qualitat dels textos que l'acompanyen: una presentació d'Arcadi Calzada (en aquell moment president de la Diputació de Girona) i un pròleg d'Eulàlia Janer (coautora amb Francesc Miralles d'"Olot, Temps de Ruptura" Ed. Artigràfica Barcelona. 1979). Tretze anys de diferència, i dues maneres de fer de la nostra historiografia de l'art contemporani, a l'hora d'afrontar una de les qüestions de l'art català més delicades i difícils:

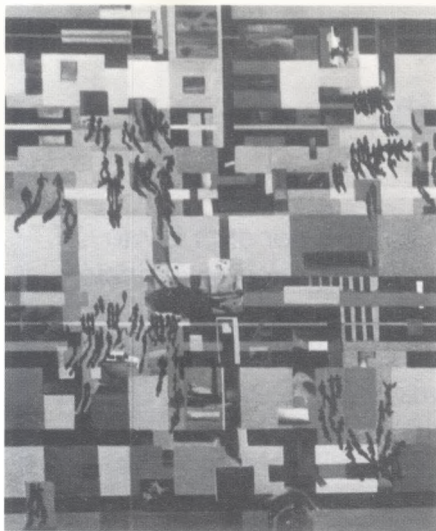
l'art dels artistes que, més o menys influenciats pels corrents internacionals, alimenten el mercat interior, al qual no afecten les premisses dels grans comissariats, ni les polítiques culturals de les institucions més representatives de cada entorn nacional (museus, pinacoteques). És aquí on es nota el veritable registre de la temperatura d'una dinàmica cultural concreta, i és aquí on s'inscriu directament el tema de "l'Art i Olot".

Uns punts de reflexió

"Industrialització i cultura"

1-Arcadi Calzada escrivia a l'esmentada presentació: "La vitalitat

***L'inexistent camp de fajol,
és notació pintoresca,
(psicologia del color i de la llum)
o bé, una imatge que decora
(fa honor) al gust per un
passat al qual sentia excessiva
anyorança?***

un quadre on l'artista s'ha plantejat el paper de la pintura com a tal; més enllà d'un argument o història a narrar, i d'un "esdeveniment" colorista. L'entramat de línies suggereixen una realitat que va més enllà del que habitualment es ven. És com plantejar els termes d'una equació matemàtica, perquè un cop simplificats ens donin un resultat.

artística de la Garrotxa se'ns fa de nou palesa i evidencia que aquells homes que iniciaren una trajectòria concreta posant el nom d'Olot i la seva comarca en un alt punt del firmament català, tenen avui una plaent continuïtat".

Vitalitat artística que no es pot amagar que correspon a una vitalitat industrial que l'ha alimentada. Darrera del concepte d'activitat industrial no cal veure-hi solament el fet físic de "posar fàbriques", sinó tot un procés en el qual s'aconsegueix transformar l'estructura productiva tradicional, en una altra, capaç de mesurar, tipificar i corregir els seus mètodes i processos interns, a fi de poder servir diversitat al seu mercat. A casa nostra, aquesta tasca l'ha realitzada en part l'ideari modernista dels Vayreda i Berga, i l'ha continuada l'anomenada "Escola d'Olot".

El concepte de continuïtat amaga dins una ambigüitat expressa de la qual formem part. Per un costat, renovació, per l'altre, conservació i tradició, d'un què del qual ja no ens en podem sentir sabedors. Una por a la introspecció, que ens empeny endavant d'una manera malaltissa.

2- Eulàlia Janer ens diu: "El vuit de desembre del mateix any (el 1979), cinc artistes (X. Carbonell, J. Casacuberta, K. Domene, P. Solanilla i R. Serra) - quatre pintors i una escultora - exposen a l'olotina galeria de Sant Lluc. També la mostra està recolzada per un llibre: *Olot, Temps de Ruptura* - patrocinat per l'esmentada galeria - i les obres s'exhibiran en diverses ciutats (Galeria Sant Lluc d'Olot, Galeria Vilà Clara de la Bisbal, Galeria Dau al Set de Barcelona). Així doncs, mentre els paral·lelismes ambientals amb el fet Olot Art (vegeu el punt 6) són evidents, els nexes que lliguen els cinc artistes no tenen res a veure amb els esmentats anteriorment (Olot Art). La base de formar un grup... rau en el fet de pertànyer a una mateixa generació, però fonamentalment, ... per evolucionar vers unes formes d'avantguarda, dels cànons que queden assimilats dins el concepte d'"Escola Olotina".

Aquella continuïtat de què parla A. Calzada, no és sinó l'eufemisme de la ruptura. El sinònim artístic, el moment en què es vivia "la transició". Manera de fer que ha persistit al nostre país, més enllà dels límits del que ha estat necessari, per unes causes in-

ternes, que probablement tenen la font en una classe burgesa feble, culturalment parlant, més enfeïnada en mantenir el seu estatus industrial i econòmic, que no pas en la seva inversió cultural que prepari la seva aportació en igualtat de responsabilitat, dins un mercat més ample i més actualitzat.

3- El paisatgisme d'Olot és només una part d'aquest producte. La punta de l'iceberg que nodreix (junt amb l'escultura) una veritable indústria de l'art: la imatge de pasta de cartró-pedra i la pintura de cavallet amb marc daurat. Això sense oblidar la tradició formativa del dibuix pels creadors d'estampats, i la seva utilització com a eina pels nostres menestrals artesans en oficis tradicionals. I és que a Olot (ciutat més que representativa d'una manera d'entendre Catalunya) el que veritablement compta són les arts aplicades, difoses, a la força que ha esdevingut quasi genètica, d'un modernisme ara ja tronat, que funciona sense el necessari auxili del disseny, amputant tot contacte amb la realitat que pugui tenir la nova Escola d'Arts i Oficis d'Olot, que res té a veure amb la desapareguda Escola d'Olot. En aquestes circumstàncies, és evident que el paisatgisme emmiralli una distorsió; una Arcàdia esperpèntica de l'element bucòlic i del pessebre, sota el que recau el lema d'autenticitat (Olot és natural), no cal dir que totalment fictici. Retornant al text del 81, l'esperança que E. Janer posà en la pràctica de la ceràmica, el temps s'ha encarregat d'aprimar-la. A part de notables excepcions, més fruit del treball personal que de cap adscripció geogràfica accidental, la trilogia ceràmica-concepte-terra (país) no ha quallat, perdent així una altra opció pel futur.

4- Un punt d'acord dels dos textos, és l'anàlisi de la anormalitat d'una realitat prou viva. Què hi ha d'innovador darrera el paisatgisme que encara el fa mantenir-se com un objecte de valor per una via d'expressió vàlida i popular? Una qüestió important que ens porta una nova formulació: quines són les febleses en la nostra ciència de l'art, que no aconseguen aplicar una resposta necessària a la demanda popular d'innovació estètica. I consegüentment, quines haurien de ser les fites d'una política cultural prou imaginativa com per tirar endavant

aquesta demanda, superant les repetides mostres de debilitat que l'art popular occidental presenta. (Vegeu el tema del Kitchs). Una qüestió a la qual s'enfronta l'art espanyol en general (des de Goya fins a Buñuel), diferenciant el seu llegat, del d'altres nacions europees (França, Alemanya) amb la força poètica de la idea de l'esperpent. Una qüestió que a l'art català li costa plantejar, si més no quan actua a casa nostra (cal fer memòria de la importància dels catalans en el moviment surrealista, que la nova càtedra d'art recentment concedida a Figueres intentarà aprofundir) fruit d'un excessiu aburgesament de la nostra política cultural, que sembla repetir esquemes, sense mostrar cap capacitat per travessar el llindar de la modernitat contemporània. En els trets esmentats, sí que hi ha una divergència apuntada, mentre E. Janer veia la possibilitat que apareixessin "unes formes d'avantguarda", Marta Pol continua parlant de la tenalla de l'art comercialista.

5- Extret de Marta Pol: «Analitzar la idea de «Clausura de la mentalitat olotina, quan en realitat històricament el sorgiment de l'Escola d'Olot va venir donat per l'estada de Joaquim Vayreda a Barcelona i a París. IDEA D'OBERTURA VERS DOS CENTRES CULTURALS: Barcelona, influència del mestre Martí i Alsina i de l'escola realista. I París, per la influència de l'«escola paisatgística» de Carot i T. Rousseau». Tema profundament discutit en les nostres entrevistes que foragiten un fantasma ben viu: el sentit de particularitat de l'olotisme. El nostre projecte cultural mama directament dels ideòlegs barcelonins, en el passat i en el present. La qüestió és estar al cas de des de quina base i amb quina autoritat. Bon exemple d'això que diem el trobem en la passada Mostra Pessebrista del 92. Vayreda era un home de posició; aristòcrata a Olot, burgès a Barcelona i observador a París. El pont que va construir és l'anada directa d'un lloc de províncies amb tradició remença, a les trifulgues modernes de la ciutat que es va despertant, Barcelona; fins a l'impuls cosmopolita de la gran metropoli d'Europa, París. Una menja difícil de pair: del Realisme costumbrista del nostre romanticisme al paisatgisme emotiu dels de Barbizon, que influïts per la pintura anglesa de

Constable -tècnica ràpida, anotació decidida- dona a la percepció un aprofundiment psicològic. Igual que Barbizon, Olot es converteix en un reducte de tranquil·litat emotiva per sentir la natura. Dues idees de romanticisme i una visió de «lo pintoresc». Al cul del sac, el gran salt, el modernisme: a) no fer referència a models antics, ni per temàtica ni per estil. b) escurçar la distància entre les arts majors i les arts aplicades. c) funcionalitat decorativa. d) introduir elements d'espiritualitat als objectes de creació industrial. e) invenció del concepte de moda. Arreu d'Europa, a principis de segle, quan a l'entusiasme per la modernització s'hi afegeix els resultats (a voltes nefastos) del seu procés, de les mateixes files del modernisme en sortiran les

Un paisatge "estranger" que se'ns presenta, mercès a la seva expressa formalitat, prou semblant al nostre. No serà una excusa el paisatge?

A l'artista li preocupen unes quimeres que plàsticament soluciona amb allò que té a mà: la història dels estils clàssics i la figuració, ben evident. Un bon exemple de pintura local que, no sabent anar més enllà del llenguatge modernista, cau en un missatge confús encara que molt valuós per la forta necessitat de presència que despren.

avantguardes, que no fan sinó plantejar-se la finalitat i modalitat d'aquesta modernitat.

6- Aquesta Escola d'Olot, obra de Vayreda i Berga, continua a la força de les generacions, receptiva als canvis de la moda, però totalment sorda (al contrari que els seus creadors) als nous discursos que a l'Europa de l'època van sorgint. Tant és així que els "mestres" de l'Escola d'Olot, reconeixen el mestratge d'lu Pasqual, fervent continuador de la línia Vayrediana. Es aquest qui ocupa el càrrec de director a l'època de l'Escola Superior de Paisatge (1934-1936) amb un professorat compost per Bosch Roger, R. Humbert, VilaArrufat, F. Latarta, Xavier Nogués i lu Pasqual. I són els mestres dels R. Barnadas, Gussinyé, Ll. Carbonell; successivament, mestres de J. Batallé, A. Codinach, J. Curós, Jordi Farjas, M. Oliveras, J. Ferrés, M. Fluvià, E. Garralda, Granados Llimona, R. Griera, etc. Una cadena de filiació que no evoluciona més enllà d'un cert post-impresionisme, -entès sempre des d'una òptica purament formal-; tant és així que a excepció de Quera i J. Curós, cap d'ells no experimentarà per trencar amb els cànons establerts.

El paper que en pintura té el paisatge de Barbizon, per l'escultura el té l'estil de Rodin- Blay, Clarà i Claret, i la recua d'escultors locals, estretament lligats als tallers d'imatges.

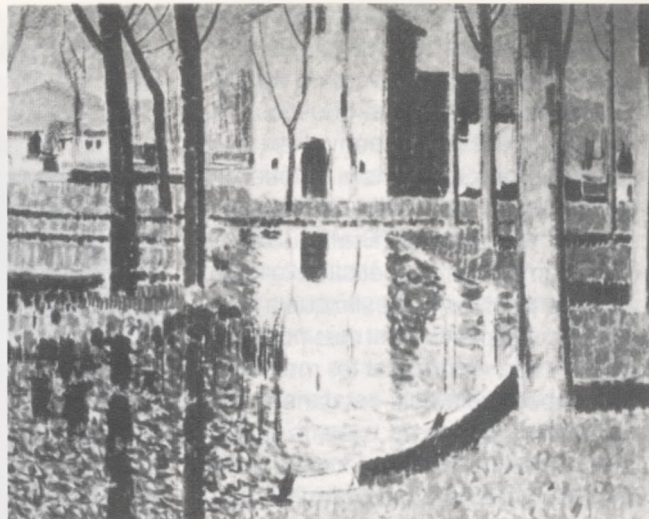
Per les noves generacions (les que es presenten al catàleg de Plàstica Olotina Actual) l'escola ja no existeix. Els M.Plana, K.Domene, J.Carrillo, res no troben en l'escola que dirigeix J.Vilà Moncau. La Guerra Civil va representar un gran trencament a la tasca d'aquest modernisme. L'Escola Superior de Paisatge, prou afiliada a l'ideari noucentista del que tant la Generalitat Republicana com l'actual en són deutors, és truncada a cops de feixisme.

Des de llavors, la indústria de l'art és la indústria d'un producte passat de moda (però prou apte per un règim que ens fa copartíceps en odiar tota novetat, sobretot si és ideològica), i que funciona amb la consigna de reomplir esglésies (primer les nostres, més tard les de les colònies d'americans), i parets d'una classe mitja en puixança. Res no en resta,

sinó l'impuls dels 80 on l'activitat artística s'empara en les galeries comercials: Galeria 4 Cantons, Galeria Sant Lluc. L'abril del 1979, sota el nom d' «Olot Art, dos-cents anys de Pintura» la Galeria 4 Cantons d'Olot patrocina un llibre i una exposició itinerant per diverses ciutats- Sala Vayreda (BCN), Palau de Caramany (Girona), Galeria Bearn (Ciutat de Mallorca), Galeria El Cisne (Madrid). L'escrit del pròleg és d'en D. Moli, on historiava l'«Escola Olotina».

Del que passa quan l'art es deixa a l'impuls únicament comercial, bona prova la tenim ara als 90. Probablement, malvendre el nostre llegat és l'únic que podem fer, a falta de l'interès mínim en rehabilitar-lo. No és en va, la paradoxa de la Cooperació Fabril, que s'ha encabir en les mateixes dates que la tradicional Fira del Dibuix, i al costat mateix. La Factoria de les Arts ha donat en el clau. Desparar la casa és un negoci segur, sobretot quan el mercat és prou gros, perquè els qui no n'han tingut mai, ens vulguin els trastos.

A hores d'ara, va resultant absolutament quixotesca una manera de fer (la dels Calzada i dels Coronimes) que al seu temps potser era l'única possible. Bona prova la tenim en el que se'ns feia present en l'article «Pessebrisme i política (I)» (440^m. num. 8 pàg. 44 i 45). Com és possible tanta "chupuza" a nivell institucional? Quan s'emprèn un projecte, si no es respon a uns criteris i a unes planificacions concretes, no se sol arribar enlloc. Parlant d'arribar, faran falta molts incentius per interessar als artistes del moment, que ja saben que a Olot no són "Sants de Devoció". Manquen espais, participació cívica i idees clares per un projecte d'acord amb els temps que corren. El que siguem capaços de fer amb l'art, també ho farem amb el procés d'industrialització.

Un bon exemple de treball amb el medi que ens envolta. Un indret reconeixible fàcilment, amb poca idealització del mateix, però amb la suficient investigació per transmetre una bonica síntesi de la fluïdesa d'uns aiguamolls.

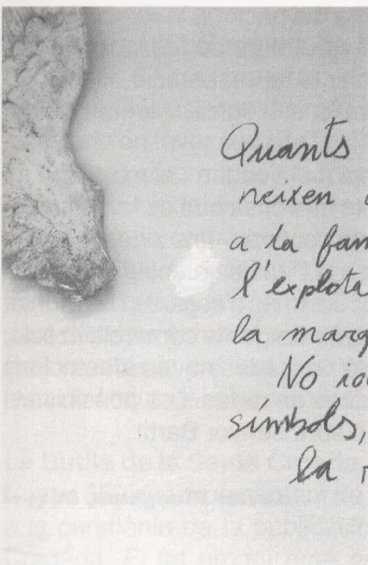
Jordi Rovira

Una nit a la terra, una nit a la guerra

Per salvar la Mostra Pessebrística d'enguany, els nous responsables de l'Institut de Promoció de la Ciutat van proposar a uns quants artistes, catalogats de "contemporanis", de participar-hi. Kim Domene, Creus Dalgà, Marcel Dalmau

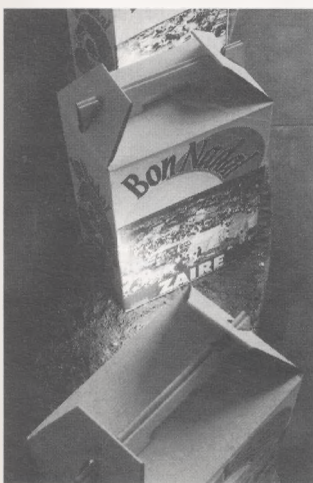
i Anna Manel.la, enduts per la bona fe, van acabar accedint. Probablement, ara se'n pene-deixen. Per diverses raons: la primera, perquè en cap moment no han tingut un interlocutor amb criteri, algú que tingués clar què se'ls demanava exactament, amb què podien comptar, tant a nivell de pressupost com de materials. La segona, perquè han estat abandonats de la mà de Déu. I n'hi ha d'altres: problemes d'ubicació, mala senyalització, la il.luminació, els atemptats

Quants
reixen
a la fam
l'explota
la marg
No i
símbols,
la

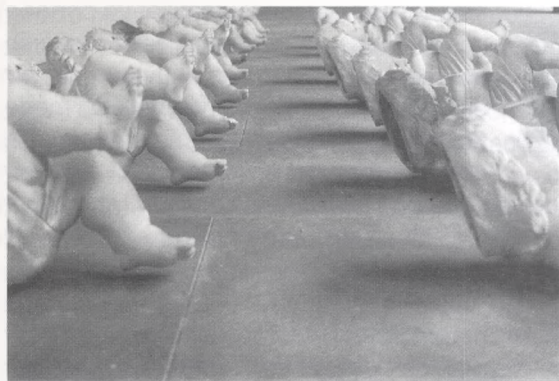
continuats de què han estat objecte algunes obres, per falta de vigilància i també per l'incivisme d'alguns descontrolats que estan convertint en norma el menyspreu per tota obra artística col.locada en un espai públic.

No es pot negar que hi ha dignitat i ofici en els muntatges realitzats, i també ironia i una certa dosi de mala llet, però tinc la impressió que no s'han atrevit a trencar obertament els esquemes del pessebrisme des de dins, és a dir, a partir de la figuració, l'espai acotat de petites dimensions, la composició, el paisatge, els materials de sempre, etc.

Als anys seixanta, hauria estat un cop dur. Avui, però, s'havia de jugar fort amb les pautes del pessebrisme clàssic, trencant motllos, justament per demostrar - si és que cal demostrar res - que fora d'aquest classicisme carrincló hi ha moltes possibilitats.

Domene, Creus Dalgà i Marcel Dalmau juguen amb l'espectador, apel.lant a la mala consciència.

B o n
Nadal
Rwanda
és un
missatge
ex-
plíci-
tament
pervers,
directe,
i d'una
crueldat

infinita. En Creus Dalgà fa el viatge de retorn abans d'arrencar el vol: vet aquí- ens ve a dir- el resultat de la festa, però també la quinta essència del Nadal, el consum. I encara, un altre missatge més subtil: la desmesura ens fa anar carregats de gasòfia i d'estrusinútils.

En Dalmau, tot i haver-li fallat la pantalla lluminosa, apel.la també a la consciència o a la inconsciència de la reproductivitat en un món carregat de misèries. L'àngel anunciador ens diu una veritat que no ens dignifica sinó que ens fa mal.

El muntatge de l'Anna Manel.la és el més líric. Té la virtut, a més, de jugar amb la figura, imprescindible en un pessebre, en disposició de trànsit, caminant sobre el buit, superant el vertigen. Viure és perillós. Per mi, l'Anna eixampla l'arc conceptual del pessebrisme, el fa contemporani i acusador, com devia ser als inicis, rememorant la pobresa i la indefensió de la sagrada família. Potser el pessebrisme no pot aportar massa res de nou. Jo penso

que si aquest any, malgrat les opinions del Sr. Pagès -afirmant que no han estat a l'altura - de qui? De què? - s'han apuntat camins i troballes prou interessants.

Cal continuar amb l'invent, amb unes altres con-dicions, és clar.

Xavier Rusalleda

Marcel Barti, la creativitat de l'home d'ofici

a necessitat personal i familiar va portar el senyor Barti, un petit empresari mecànic, a dissenyar - no pas a inventar perquè com ell mateix diu : tot està inventat-, un model de cadira de rodes. Recentment, ha creat una empresa per comercialitzar-la. L'hem anat a veure perquè ens en fes cinc cèntims. Hem trobat un home cordial i entusiasta, que ens ha explicat amb il·lusió la seva vivència.

Va ser un problema pràctic quotidià, una necessitat, allò que va portar el Sr. Barti a dissenyar la cadira de rodes. A casa seva hi ha tres persones que no es poden valdre per si soles. És un trasbals per a qualsevol que s'hi troba. Cal, però, que això passi a un mecànic d'ofici perquè en surti algun resultat. El senyor Barti se n'ha vist de tots colors amb aquests trenta-cinc anys donant solucions mecàniques a la indústria local. La coincidència - moure una persona que no es val, és senzillament un problema mecànic-, va fer possible el resultat.

La cadira de rodes permet treure i posar al llit una persona, amb poc esforç, tant per la persona de la cadira com per qui l'ajuda. El seient s'adapta a la forma del llit (vegeu foto) de manera que hi queda pràcticament asseguda a sobre. S'adapta a qualsevol llit perquè l'alçada és regulable per mitjà d'un sistema hidràulic. També es pot adaptar a un w.c. A més, és prou còmoda com per poder-la fer servir de seient habitual.

La gent del ram del món de la sanitat que passaven per casa seva, quedaven meravellats amb l'invent. Ells que coneixen els problemes que comporta moure gent que no es val, tant per al malalt com per qui se'n cuida, els van fer veure que no només era una solució casolana sinó que la idea era prou bona com per comercialitzar-la. Una prospecció els va permetre saber que no existia cap cadira semblant al mercat. El pas següent va ser patentar-la. D'aquí vénen els noms de la cadira. Com que avui dia n'hi ha mils de marques patentades, trobar un nom per qualsevol cosa no és gaire fàcil; al capdavall, van decidir tirar pel dret i les varen

batejar Astrol i Racó, dos noms de volcans.

Quan el dia a dia de la feina ho permetia, primer i posant-hi una persona a temps complet després, al taller del Sr. Barti, durant tres anys, es va anar fent la cadira en la seva versió comercial. Sempre sense cap mena d'ajuda oficial, tot i que la van demanar. Finalment, la primera sèrie de cinquanta va sortir de fàbrica. Fa un parell o tres de mesos la van portar a una fira del sector a València. Va ser la novetat de la fira. Les hi van treure de les mans. Dues empreses competien per tenir la representació. S'han interessat per vendre-la a Bèlgica, Alemanya, i al Canadà.

Tots els components de la cadira i el muntatge es fan a la Garrotxa excepte una cosa que es fa a Badalona. Tot i que sap que la hi copiaran- uns xinesos ja van provar de fotografiar-la a la Fira de València -perquè la idea és bona, el senyor Bartrí no s'espanta i ha muntat una empresa per fer el muntatge i la comercialització.

De cara al futur ja té pensades noves prestacions per afegir a les cadires de rodes. Les possibilitats són enormes. Bona sort, senyor Barti!

Xavier Plangumà, Miquel

En Deu republicà, aquest desconegut

T

ot i que han passat més de cent anys, parlar d'en Joan Deu segueix essent polèmic. I no és d'estranyar perquè la gran majoria de nosaltres no n'hem sentit dir altra cosa que els quatre tòpics que varen escampar entre la població els detractors de les idees

liberals, laïques i republicanes federals. Aquesta ignorància col·lectiva, va viure un moment àlgit en el darrer Ple municipal de la mà del regidor de la coalició roja i verda -no podia ser d'altra manera-, qui donant per certs i fins exagerant els estereotips més *simplons*, va reinventar-se la història en favor seu i de l'ateïsmo proletari. No puc pas dir que em sorprengué la intervenció, ja que estic curat d'espants des del dia que ens va explicar que existia una combustió de carbó que no desprèn diòxid de carboni o després d'haver escoltat mil i una bestieses sobre el PVC. Però crec que és convenient, com a mínim per ajudar a la gent de bona voluntat a configurar-se una idea sobre en Deu republicà, explicar una versió documental dels fets més polèmics del seu mandat.

La Butlla de la Santa Croada

L'any 1869 cap representant de l'Ajuntament no va assistir a la cerimònia de la publicació de la Butlla de la Santa Creuada. El fet produí gran enrenou entre la població, principalment entre els més creients com molt bé ho il·lustra Castellà Llovera en el seu llibre «*La Guerra Civil en Olot I*» de la Biblioteca Olotina.¹ Com podrem comprovar seguidament, l'Ajuntament, presidit per en Joan Deu, no es va presentar a la cerimònia de publicació de la Butlla per un seguit de mals entesos, negligències i, en definitiva, poca voluntat d'entesa de les dues parts, segurament més imputable a la confrontació política existent entre els liberals i republicans, representats per l'Ajuntament, i els tradicionalistes, representats pel rector, que a una autèntica falta de religiositat o d'anticlericalisme de la corporació.

Segons consta a les actes municipals, el 3 de febrer de 1869 els regidors que havien estat nomenats per assistir a l'acte en nom de l'Ajuntament no varen assistir a la publicació de la butlla perquè el Rvd. rector no els havia cursat la invitació «como era debido y de costumbre» fent constar el dia i l'hora de l'acte de publicació de la Butlla. Tant la comissió nomenada per assistir a l'acte com la resta de la cor-

poració «desitjant destruir les diatribes de que havia estat objecte el buit que es va observar al no concórrer l'Ajuntament en un acte tan solemne com era costum» va decidir enviar una carta al rector on se li comunicava que el Bisbe els havia convidat a l'acte de publicació de la Butlla per «donar així major solemnitat a tan pietós acte», però que mentre esperaven, com era costum, que el rector els comunicés el dia i l'hora de l'acte havien contemplat sorpresos que la publicació havia tingut lloc el diumenge anterior. Finalment, demanaven al rector quins foren els motius pels quals no se'ls va invitar, «quan l'Ajuntament ja havia nomenat en el seu si una comissió per concórrer i autoritzar un acte tan august dels principis de la Religió Catòlica.» El rector, Rvd. Francesc Quera, va contestar el 5 de març dient que s'havia ajustat al costum, tota vegada que en els 16 anys que portava al front de la parròquia mai no havia convidat a l'Ajuntament per assistir a l'acte de la publicació de la Santa Butlla. I que en tot cas els afers relacionats amb la corporació municipal havien anat a càrrec del Sr. Comissionat de la Santa, Sr. Francesc de Trincheria, el qual el 26 de gener li va comunicar que tot estava correcte per la publicació citada, afegint que l'Ajuntament ja estava avisat i que només faltava que el rector senyalés dia i hora, cosa que seguidament va fer al comunicar-li que la processó sortiria de l'església parroquial el dia 31 a les 9.30. Per tant, la no assistència municipal es va produir per un mal entès entre el consistori i el Comissionat.

L'acta municipal continua relatant que «per tenir veritable coneixement de causa» es va «escoltar verbalment» el Comissionat de la Santa Creuada i el cap dels macers municipals. El primer va afirmar que mai no havia estat de la seva incumbència avisar l'Ajuntament del dia i l'hora de l'acte de publicació de la Butlla. Per la seva part, el macer va afirmar que el rector sempre avisava, personalment o mitjançant algú altre, del dia i de l'hora designat per la publicació de la Butlla, i que algunes vegades havia passat un segon avís poc abans de començar la processó si la comissió municipal encara no era present, la qual s'agregava a la comitiva al seu pas per l'Ajuntament.

El Ple Municipal va quedar satisfet de les explicacions donades i davant la «necessitat de posar-se a cobert de les diatribes de què ha estat objecte per la incompareixença a un acte tan august» i per evitar que es confongui l'opinió pública «donant a

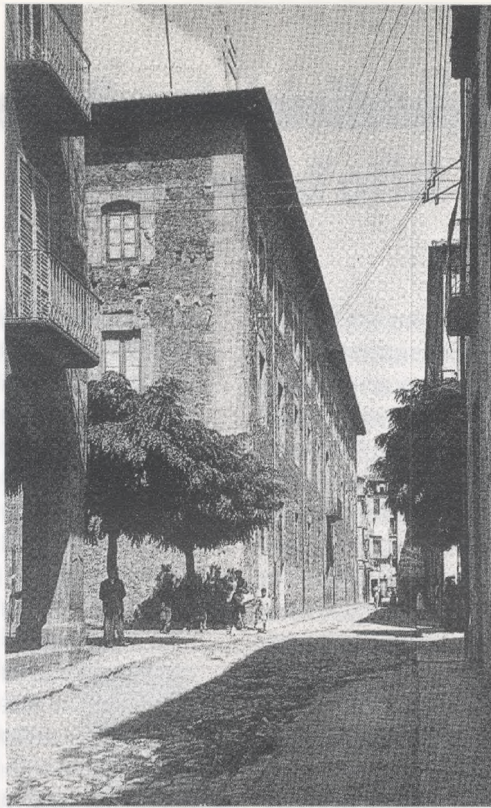
Antiga caserna militar del Carme

entendre que aquesta municipalitat està mancada de principis religiosos» varen acordar fer una explicació pública dels fets, que queda redactada a l'acte.

Els escolapis i l'Escola d'Ensenyament Secundari.

Tot l'enrenou amb els escolapis va començar a finals de juny del 1869 quan aquests es varen negar reiteradament a complir el decret del Ministeri de Governació segons el qual els professors dels Establiments Lliures d'Ensenyament estaven obligats a jurar o a prometre la Constitució recentment aprovada per les Corts Espanyoles. Segons consta a l'acta municipal del 30.9.69 els escolapis es negaven a fer el jurament perquè consideraven que la Constitució era anticlerical. El 20.4.70 se'ls comunicà de nou que per Ordre del Ministeri de Foment "quedarien separats dels seus càrrecs a l'ensenyament aquells que no hagin jurat la Constitució abans de 8 dies". Ells no varen jurar i, en canvi no van ser separats. Per tant, el primer conflicte important es va saldar amb una victòria dels pares escolapis i una derrota de l'ordre legalment establert, que era monàrquic i democràtic.

D'aleshores ençà s'anaren repetint petits conflictes entre la Junta d'Instrucció Pública de la Vila i els Pares Escolapis. Hi havia discrepàncies amb els inventaris del material, a l'hora de decidir com s'havien de gastar els diners de les matrícules, en l'ús dels locals. Res d'important, fins que el 8 de Juliol del 71 esclatà el conflicte definitiu quan l'alcalde va demanar al Pare Provincial dels Escolapis que substituís dos pares escolapis que feien de professors a l'escola del municipi, perquè —això pressuposa la mateixa crònica escolàpia— feien propaganda pro-carlista entre els alumnes (3). De manera molt cortès i educada el Pare Provincial va negar-se a la petició del municipi (4). Davant d'aquesta resposta, el dia 19 l'Alcalde emet un ofici on separa els dos professors (5) i els escolapis comuniquen el 3 d'agost que no és possible satisfer la petició, perquè encara que les acusacions fossin certes no serien mereixedores de tant càstig. El dia 8, el Ple de l'Ajuntament acorda dirigir un segon i darrer ofici al Pare Provincial on s'allarga el termini per acceptar la petició municipal de substituir els dos professors fins al dia 20 i que, en cas contrari, hauran de desallotjar l'edifici i quedaran acomiadats tots els pares escolapis. El dia 16 contesta el Pare General del Escolapis amb una carta prou il·lustrativa de l'origen del problema (6) on es reafirma en la decisió perquè si no "seria un mer executor de la voluntat del municipi, perquè se li treu el seu dret i llibertat d'acció en la remoció de professors i perquè ell no ha faltat mai a l'escriptura i clàusules del conveni amb l'ajuntament". El dia 18 alguns pares de família (7) es presenten al Ple per prevenir el conflicte amb els escolapis i demanen una pròrroga, que se'ls atorga, fins a finals de mes. El dia 26 fan un Ple

Edifici de l'Hospici, seu de l'escola dels escolapis i posteriorment caserna militar.

extraordinari per tractar a fons el tema i en ell es dóna compte de les gestions fetes per la Comissió creada per cercar una solució (8). Finalment es tornen a reunir el primer de setembre per tractar la petició d'alguns veïns demanant que la vila es retracti de retirar la direcció de l'Escola d'Ensenyament Secundari als Pares Escolapis. La moció es derrotada per 18 a 1 (Eudald Artigas). I nomenen una comissió per contractar nous professors. Però, davant la impossibilitat de trobar en tan poc temps professorat titulat, el dia 14 es varen tornar a reunir en sessió plenària per resoldre definitivament si tornen la direcció de l'escola als escolapis o la tanquen. La discussió és apassionada i cal destacar que l'opinió de l'alcalde Joan Deu és que no es pot tancar i diu que les excuses donades pel General dels Escolapis són suficients per deixar en bon nom l'Ajuntament. Amb tot, varen votar a favor de tancar 9 i en contra 7 (entre ells en Deu). A partir

d'aquí, tot el que volgueu. Litigis i conflictes amb resultats per tots els gustos.

Però, i en allò que ens interessa avui, queda ben demostrat que no hi ha un apriorisme anticlerical o antiescolapi, alhora que es posa de manifest el sentit pragmàtic i ponderat de l'alcalde republicà. Arribats aquí també m'agradaria ressaltar que els representants del poble varen actuar de la mateixa manera que avui actuarien les nostres institucions. I encara diria més, amb més benevolència.

La transformació de Sant Esteve en fortificació militar

El darrer dia de març del 1873 la Cooperació municipal, presidida per en Deu, es reuneix en sessió extraordinària i urgent per tractar de les matances perpetrades pels carlins entre els defensors de la legalitat establerta a Berga i a Ripoll 9 una vegada conquerides les dues viles i decideixen procurar un edifici que ofereixi millors garanties de seguretat a les persones mobilitzades i a la població en general, vist l'increment que ha pres la insurrecció carlista. D'acord amb el Comandant Militar es va acordar que el millor edifici era l'església parroquial i la casa del rector, perquè fortificades convenientment oferirien millors garanties que la casa consistorial. Varen enviar una carta al rector explicant què feia al cas i ordenant-li que desocupés l'edifici. Els objectes de culte foren trets pels feligresos i portats en processó fins a una altra església. Fins aquí, em sembla que no hi ha res de criticable. I una vegada transformada en caserna i en presó, penso que té molt poca rellevància valorar què hi feien allà dintre els soldats i els seus animals de companyia.

La insurrecció federal

Finalment i per acabar —tot i que m'agradaria que l'article tingués continuïtat per poder tractar totes aquelles gestions fetes per aquell ajuntament, que potser per ser menys contràries al pensament de les forces tradicionalistes han

fet menys fortuna entre l'imaginari popular encara que al meu entendre foren molt importants per la ciutat—m'agradaria desmitificar una mica el valerós cabdill de les forces insurrectes el Setembre del 1869 i alhora reivindicar el nom de tots aquells desconeguts ciutadans que foren els principals protagonistes de la Revolució Federal. Llegiu sinó l'acta municipal del 5 d'Octubre que explica la partida d'en Deu al davant dels republicans revoltats:

"El dia abans vaig ser cridat per l'Alcalde i President (...), afegint que l'estat crític en què es troba la província i que les contínues amenaces que estan fent les forces armades provinents dels republicans dels pobles veïns, que demanen que els seus correligionaris surtin i s'uneixin a ells o que si no envairan la població i s'apropriaran de les armes de certs veïns i dels fons públics. La qual cosa ha pogut contenir ell i els regidors Ramon Estorch, Josep Benet, Salvador Casals, Fco. Casadellà i alguns particulars. Atès que el poble es troba desproveït de força suficient per defensar-se d'aquesta força popular, atesa la poca força existent per protegir la població i la inevitabilitat de desgràcies i malpassos si es continua en aquest estat de coses. Per tot això, i després d'haver estat aconsellat pels seus prudents amics i consellers, ha decidit posar-se al front d'aquests individus amb l'única finalitat i resolució d'evitar que no s'envaís la vila per forces desconegudes, i sobretot pels atropellaments i vexacions que serien inevitables."

"Efectivament, des de la seva sortida ens trobem lliures d'aquestes amenaces, ja que la major part de les forces populars han desaparegut, i la població segueix més tranquil·la. (...) Que és admirat tan heroic despreniment per part de l'alcalde i altres consellers, no pot menys aquesta corporació que quedar-los altament agraïts, alhora que lamenta tota desgràcia que pugui passar-los en virtut de tan impremeditada resolució que acaben de donar; (...): Que pel seu comportament que tant els distingeix i pels constants serveis prestats al sosteniment de l'ordre i tranquil·litat d'aquesta vila, s'han fet acreedors a que tots els individus que componen aquesta corporació del seu unànime desig que es consigní que es troben disposats a fer tota classe de sacrificis per, arribat el cas, aliviar la fatal sort que pot succeir als seus amics."

"D'aquesta fuga es donarà coneixement al Comandant militar i al Governador, fent-los especial atenció en el motius de la desaparició que els honora."

Segurament, no és tota la veritat, però és allò que està escrit.

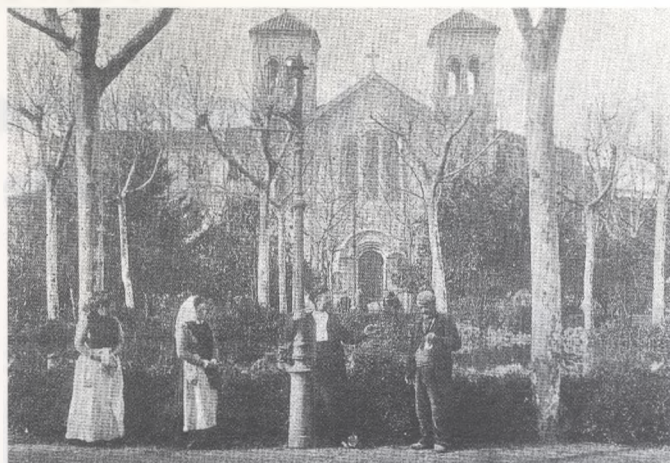
Joan Barnadas

1 «El funestísimo sufragio universal, a no tardar, hizo en Olot de las suyas, eligiéndose, a la fuerza bruta, un Ayuntamiento de lo más adelantado y que siempre estuvo en guerra con la Autoridad Eclesiástica; pero como los individuos del Ayuntamiento sabian muy bien que la generalidad de la población era de sentimientos religiosos, a pesar de la Revolución, les era preciso todavía engañarles, haciendo circular hojas impresas para hacer comprender a los incautos que de todos los clérigos es la culpa y no del Ayuntamiento.»

2 M de Roca, Sayol i Soler

3 «(...)Sobre los citados PP Valentí Planas y Esteban Terradas,

Edifici dels escolapis al Parc Vell.

profesores del citado colegio; me veo en el caso de dirigirme a VS suplicándole sirva sustituir a dichos PP profesores por otros que conozcan mejor la posición que ocupan, y satisfagan dignamente las aspiraciones de este Municipio y necesidades de la población»

4 «Celebrant el zel amb que vosté mira pel be del Colegit de Zona ensenyança i agraint com es degut l'avis que es serveix donar-me sobre dos professors del mateix, em prenc la llibertat de suplicar a VS que es serveix circumstanciant-me les faltes que han motivat les queixes aduïdes perquè jo pugui prendre l'oportú correctiu. No s'amaga a vosté que si jo tingués que obrar per judici alié sense antecedents per adoptar-lo i ferlo meu obeïnt a criteris diferents, molt depressa arribaria el cas en que jo mateix no sabria donar-me raó del meu govern. Tampoc s'amaga que si sense avis previ per la meva part separés dos professors donaria lloc a descontents i a queixes molt fundades, que he d'evitar a tota costa per no desmereixer en el concepte dels meus subdits (...)»

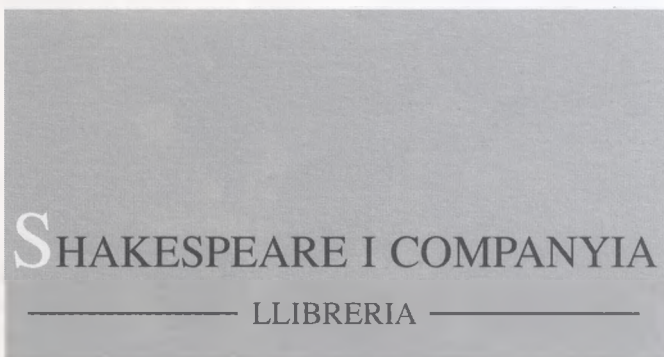
5 «en el cas verdaderament doloros com a únic medi per salvar els interessos del col·legit de segona ensenyança i satisfer les necessitats de la població de separar del col·legit els dos consabuts professors»

6 «(...)No acierto a creer como usted que sea un tema de poca monta. Hubiera podido serlo si se me hubiese manifestado coincidencialissimamente de la conveniencia de la separacions (...)»

7 (Pau Escubós, Fco Xavier Estorch, Agustí Bassols, Ignasi Plana, i Jaume Serrat Calvó.)

8 Jaume Serrat, Ignasi Plana i FX Estorch)

9 « Atendidas las salvajadas cometidas por los carlistas al ser rendidas las fuerzas armadas de las poblaciones de Ripoll y Berga

Passeig de Barcelona, 1 - 17800 OLOT - Tel. i Fax. 26 71 56

La realitat d'un poble oprimit: el poble saharauí

Des de Garrotxa Solidària es va veure oportú d'anar al camp de refugiats de Tinduf, al sud d'Argèlia, per veure més de prop la realitat dels saharauis refugiats en aquests campaments.

Ja fa vint anys que esperen, vint anys d'esperança que encara no han perdut. Volen tornar al seu país (Sàhara Occidental) ocupat pel Marroc. Vint anys de lluita i de resistència.

El novembre de 1975 se signà l'"Acuerdo Tripartito" hispano-marroquí-maurità, pel qual els espanyols cedien l'administració del Sàhara als altres dos països a canvi d'acords econòmics: les mines de fosfats i el riquíssim banc de pesca saharià que, ara, Espanya i el Marroc tornen a negociar.

Amb tot, l'Assemblea General de les Nacions Unides adoptà dues resolucions reafirmant el dret inalienable a l'autodeterminació dels saharauis. Mauritània envaï el Sàhara pel sud i el Marroc entrà a l'Aaiun. Hi va haver forts enfrontaments entre els exèrcits invasors i la resistència saharauí encapçalada pel Front Polisario.

Per altra banda, Mauritània acordà amb el Front Polisario el 1979, la cessió de la seva part, que era ocupada pel Marroc. Espanya va lliurar al Marroc un país que no li pertanyia i que havia colonitzat fins que li va interessar; el Marroc negocia ara amb un territori conquerit per la força de les armes i que encara lluita per la seva llibertat. Mentrestant, les Nacions Unides van fent promeses sobre la celebració d'un referèndum que els saharauis fa vint anys que esperen. Però ningú no sembla tenir pressa.

L'èxode de les poblacions saharauis cap a Tinduf, un petit poble situat a l'extrem del territori algerià, fou massiu.

És a l'entorn d'aquest poble on encara avui, des de fa vint anys, viu refugiada la població saharauí que fugí de la guerra i de l'extermini. Enmig del desert, vivint en camps de refugiats, 170.000 saharauis esperen encara el refe-

rèndum que les autoritats espanyoles s'havien compromès a fer el 1974, un referèndum que els ha de permetre decidir sobre el seu propi futur i començar a construir un país que fins ara els ha estat negat.

La zona és considerada una de les més dures del desert: pedregosa i inhòspita, està sotmesa al càstig dels forts vents que aixequen arreu núvols de sorra i on les temperatures són extremes.

Quan els saharauis van arribar a la zona no hi havia res, amb prou feines un pou que abastia d'aigua el poble de Tinduf. Durant els vint anys que fa que hi són, però, els treballs per millorar les seves condicions de vida han estat intensos i constants. La solució no és a les nostres mans, però cal que expliquem la injustícia i cal, sobretot, que pressionem perquè tot això pugui canviar. Cal que la gent sàpiga què passa al Sàhara, vint anys d'oblit demanen un esforç per tornar a recordar; vint anys d'exili reclamen justícia i solidaritat.

Cada estiu, s'organitzen estades en famílies per als nens i nenes dels campaments. Aquestes estades fan possible que alguns dels milers d'infants que viuen als camps de refugiats puguin evitar de passar al desert un dels mesos més calorosos i durs de l'any.

L'experiència és sovint molt positiva per a tots. Per als nens i nenes que poden conèixer un món que els és completament estrany i diferent del seu i passar revisions mèdiques impensables al desert. I per als que els acullen, perquè poden conèixer uns quants dies amb uns infants molt especials.

Aquest any, Garrotxa Solidària pren part en el projecte de colònies d'estiu per a nens i nenes saharauis que des de fa anys, té lloc a Catalunya com a iniciativa de l'associació catalana d'Amics del Poble Saharauí, i anima a tots els ciutadans garrotxins a participar-hi.

En què consisteix el projecte? Fonamentalment, en organitzar l'estada a la garrotxa d'un grup de nens i nenes de vuit a dotze anys, durant el mes de juliol.

Aquesta mainada conviurà durant la seva estada a la garrotxa amb famílies acollidores.

Per a totes aquelles persones interessades a col·laborar amb el projecte, el proper dijous 25 de gener, a 2/4 de deu del vespre, al cafè central, tindrà lloc una sessió informativa.

Per a més informació, truqueu al telèfon 27 01 67.

Anna Farjas
Marta Berga
Garrotxa Solidària

Bosc per ara i per demà

La conservació i planificació de les zones forestals no es pot considerar un tema residual encara que només es tingui en compte l'aspecte econòmic. Tothom sap que els boscos són patrimoni natural, font de biodiversitat i configuradors del nostre paisatge; que formen i protegeixen els sòls, retenen l'aigua, renoven l'aire, atrapen la pols i generen un microambient més fresc que el clima general; que són hàbitat per a nombroses espècies animals i un espai vital on nosaltres mateixos podem obtenir-ne pau i distensió. També sabem que produeixen fusta, llenya, suro, resina, bolets, caça, fruits i pastura però moltes vegades a l'hora de la veritat, acabem valorant el bosc només per la fusta que ens donen els troncs tallats.

Fa falta assignar xifres al valor intrínsec del bosc i dels sòls forestals, i reconèixer els seus grans beneficis en l'estalvi de despesa pública pel que fa a aspectes com la protecció d'esllavissaments i de riuades, de la salut i el lleure dels ciutadans així com els ingressos de sectors com el turístic. Si en canvi, persistíssim en l'absurda situació de no veure al bosc més que la fusta que no dóna prou, la lògica ens conduiria a ignorar les zones forestals i a no fer res per evitar la seva degradació.

L'abandó de gran part de l'activitat rural ha fet que augmentés la superfície ocupada per la massa forestal. Per altra banda, sovint ha portat com a conseqüència que les masses forestals, que en altres temps havien estat constantment intervingudes per l'home, minvin el seu creixement. Aquesta disminució del creixement es deu en gran part a un excés de densitat dels arbres més escarransits i a un desequilibri de les proporcions de les classes de diàmetres dels arbres. Els boscos es fan més vulnerables als impactes. El desordre urbanístic amb ocupació de territori forestal i la sobrefreqüentació per la població de les grans zones urbanes han acabat de trencar

l'equilibri, fent augmentar els riscos d'incendis, especialment en les zones més seques.

Amb la importació massiva de fusta d'altres països ha fet que la rendibilitat dels boscos com a productors de matèries primeres baixés, complicant encara més la situació. A més a més, sembla que falten empreses transformadores adequades al tipus de fusta del país i costa de trobar noves aplicacions als recursos fustaners.

La societat actual no té la mateixa dinàmica que fa mig segle i és de lògica que la forma òptima d'aprofitar els recursos hagi variat. A mesura que els espais forestals s'han tornat progressivament improductius pel que fa a la fusta que se'n pot extreure, han esdevingut més necessaris com a reserva de natura en un territori cada cop més artificialitzat. Actualment, la qualitat de vida va lligada a un entorn ben conservat i tenir boscos és una gran riquesa.

Per altra banda, hi ha molts boscos que es poden explotar de manera sostinguda i seguir proporcionant ingressos als seus propietaris. Cal que tinguin plans tècnics d'ordenació degudament revisats. Molts dels objectius a assolir pel que fa a la conservació del bosc i a la incidència en la qualitat de vida són una tasca pública que s'ha de conduir des de l'administració. No es lògic que s'exigeixi als particulars el finançament d'unes actuacions d'interès general com tampoc no ho és que ningú les impedeixi.

Organitzar l'espai forestal comporta entre d'altres aspectes, establir una xarxa de pistes forestals, ben traçada i ben conservada. Les vies no han de ser excessives i han d'estar seleccionades en funció de les necessitats de protecció i dels aprofitaments sostenibles. Per altra banda, en general, els rodals de protecció no haurien de suportar pressions de freqüentació per al lleure. Pel que fa a aquest ús del lleure, cal fer una tria dels camins i indrets específics, especialment senyalitzats, vigilats i mantinguts. També calen àrees de pic-nic, dotades dels serveis necessaris per les persones i per minimitzar els impactes sobre l'entorn però

no és necessari que s'instal·lin enmig del bosc.

La necessària gestió i ordenació dels boscos no es pot basar en consideracions arbitràries sinó en un coneixement aprofundit de la dinàmica i de les potencialitats de les diferents zones forestals. Si els boscos ens interessin els hem d'estudiar, classificar i zonificar. Per això fa falta potenciar una recerca científica adaptada a les necessitats de cada zona que serveixi d'eina per uns plans tècnics de gestió que siguin realment eficaços com passa en els països on els boscos estan ben gestionats. Es tracta d'aconseguir que a cada zona forestal s'assoleixi el màxim vigor i productivitat dels boscos autòctons segons les condicions de clima, substrate i orientació. La recerca aplicada, també s'hauria de dirigir a estudiar les formes òptimes d'explotació dels diferents boscos i dels possibles nous productes derivats. Així s'aconseguiria millorar sensiblement els boscos existents i reforestar i regenerar diferents zones que ara estan degradades. Aquests plans tècnics han d'estar integrats en una ordenació general dels usos dins del territori.

Esperem un futur on els boscos deixin d'estar sobreexplotats o bé abandonats sense cap planificació. Un futur on l'espècie humana i el bosc com a sistema natural bàsic, retrobin un nou equilibri, de manera que les reserves forestals puguin complir les seves funcions (ecològica, productora i social). És probable que el bosc només ens importi de veritat, si som conscients dels esforços i diners que hi posem i dels nombrosos beneficis que en traiem.

A la Garrotxa, com a comarca que disposa de zones d'especial protecció, amb una proporció de superfície forestal considerable i d'una bona diversitat de boscos, hi hauria d'haver especial interès en la conservació i millora de les masses boscoses.

Antònia Caritat i Compte
Doctora en Biologia

Teatre Principal: el sopar és a taula

Avanç de la programació del primer trimestre

Tot i que, tradicionalment, la temporada teatral comença a l'octubre, per raons estrictament pressupostàries, el Teatre Principal d'Olot es programa seguint l'any natural, és a dir, comença al gener i acaba el desembre.

Ens trobem per tant davant d'un inici de temporada que, de mantenir-se, serà la més cara i comercial dels darrers anys.

Així doncs, l'eterna disjuntiva que afrontem els programadors de teatres públics, l'hem resolt a favor de la comercialitat i en contra del risc, amb la lloable intenció d'augmentar el nombre d'espectadors per la via ràpida. El temps dirà, però, si aquesta política crea veritable afecció al teatre o, ben al contrari, enforteix la mitomania televisiva amb tota la seva càrrega d'endogàmia i monolitisme. Sense voler valorar la sempre subjectiva qualitat, cal recordar que, malgrat que el país és petit, la nòmina de professionals del teatre supera de molt la trentena d'actors, adaptadors i guionistes, que ostenten el monopoli de les sèries televisives «nacionals-de-

Catalunya», a les quals seria injust no reconèixer-los-hi els seus mèrits en l'augment de públic, però que també cal dir-ho, han provocat una mena d'histèria col·lectiva entre els professionals de l'escena, fins al punt d'incloure en els seus currículums les intervencions en els anuncis televisius de compreses i xampús.

Perdoneu-me l'escarafall que segurament no fa més que justificar una contradicció que com a programador o assessor a la programació assumeixo a desgrat, però que, ben segur, farà fruit a més d'un veient en carn i ossos els seus ídols televisius. Entrem en matèria:

El dimecres 24 de gener, AMFITRIÓ, de Molière, per la Companyia del Teatre Lliure, dirigida per Calixte Bieito. Comèdia, en vers naturalment, traduïda per Miquel Desclot, que el pare del Teatre Francès va escriure el 1667 i no va estrenar fins l'any següent. Les facècies de l'atzarosa vida de Molière, especialment intenses aquell any, ja que s'acabava de separar d'Armande Béjart, l'Arquebisbe de París amenaçava d'excomunió els lectors del Tartuffe, i França començava una guerra amb

els veïns espanyols, influeixen carregant d'amargor aquesta brillant recreació de l'obra de Plaute. El muntatge ha estat un èxit, tant al Festival de la Unió de Teatres d'Europa com a Barcelona, i serà una bona ocasió de tornar a veure uns actors i un director que darrerament es prodiguen a Olot, recordeu *el Rei Joan* de la programació de les Festes del Tura.

Divendres, 26 de gener, RAZONA LA VACA, amb la companyia de Sol Picó, espectacle de dansa que ens permetrà veure la ballarina d'Alcoi en acció, amb una de les propostes més innovadores i agosarades dels darrers temps. Es tracta d'una coproducció de la Fàbrica d'Europa de Florència, el Mercat de les Flors de Barcelona i la Junta de Andalucía, que reflexiona a l'entorn de la dualitat entre l'home i la b estia, entre la raó i el primitivisme latent.

Sol Picó es una representant d'aquesta nova tendència que alguns anomenen dansa-teatre, però que en el seu cas caldria ampliar cap a altres disciplines artístiques: ha col·laborat amb el col·lectiu d'*art total* «Los Rinos», proposta creativa de Marcel·l  Antúnez, de qui el públic olotí va poder veure diverses realitzacions durant el Fòrum de Teatre.

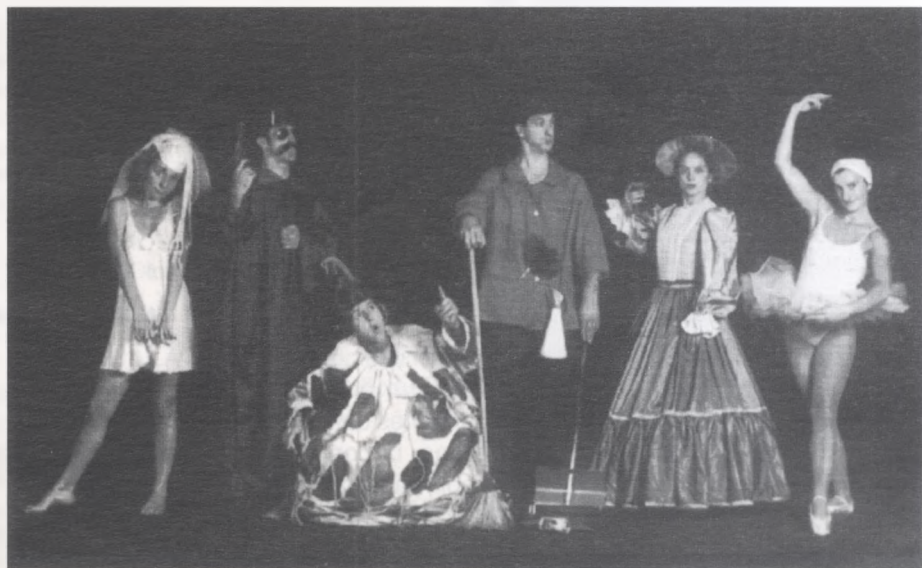
Finalment, cal destacar la presència a la companyia d'en Xevi Dorca, avui per avui, el nostre ballar  m s internacional, salvant és clar l'ignorat Tomeu Verg s.

Divendres 2 de febrer, LA FESTA DEL BLAT, d' ngel Guimerà, producció del Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya, amb motiu del 150  aniversari del naixement d'un del nostres clàssics, i no és pas que en tinguem gaires més. L'obra, estrenada el 1896, entre «Maria Rosa» i «Terra Baixa», representa, per l'autor, l'enterrament de les temàtiques a l'entorn dels reis, pirates i guerrers, d'inspiració rom ntica - la més coneguda entre nosaltres «Mar i Cel» - per entrar en temes molt més realistes, afrontant les relacions socials entre els obrers assalariats i el poder industrial o rural.  s simptomàtic que concretament en aquesta obra, en Jaume, un anarquista assassinat, sigui perdonat per la societat rural m s genuïna. El muntatge és senzill i ja tocava, perquè el Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya, s'ha caracteritzat per

produccions de tal complexitat que feien impossible la gira pel país, petit com ja he dit, però amb alguns teatres de pressupost també petit, que creuen, ingènuament, que la Generalitat i també el seu Centre Dramàtic, són de Catalunya i no només de Barcelona. Aprofiteu l'ocasió de veure un clàssic «nacional-de-catalunya» amb tota la seva essència. Atenció: els mitoman acs televisius a primera fila, hi són tots.

Divendres, 16 de febrer HOP!-ERA, per la Companyia d'Espectacles Teiatru, companyia fundada i dirigida per Jordi Purt  i Clara del Ruste, una prolífica parella d'ex-Joglars, que si bé només tenen un fill, són els pares d'infinitat de criatures teatrals, han promocionat i dirigit molts i variats espectacles, des d'en Paco Moran als Poca Conya, de la Companyia de l'Imp s a Toni Alb .

Els Teiatru han estat, aquest any passat, la revelació del Festival de T rrega, cosa que no ha representat cap sorpresa pels qui els seguim la pista des del memorable «C sting», paròdia brillant dels grups de teatre de Catalunya, que va significar el debut de la companyia manresana.

Hop!-era, espectacle del qual vàrem poder veure un fragment en la darrera Maratolot amb una gran acollida per part del públic, és una creació col·lectiva del grup que recrea amb humor i ritme trepidant les escenes de les òperes més conegudes. Com diu en Toni Alb , ajudant de direcció, representa un salt boig de «l'avorrimento» al «divertimento».  s especialment recomanable als melòmans amb sentit de l'humor, als nostàlgics del Liceu i a tothom que vulgui riure i passar una bona estona. Per acabar, avançar que el **divendres, 22 de març** podrem veure **CARTES D'AMOR d'A.R. Gurney**, llegides m s que interpretades per en Sergi Mateu i la Montse Guallar, que clouran una interessant iniciativa d'en Pere Serrat de la qual parlarem abastament més endavant.

Com veieu, el sopar  s a taula amb plats per a tots els gustos. Que us aprofiti.

Pep Fargas

L'edició del Llibre de Privilegis d'Olot

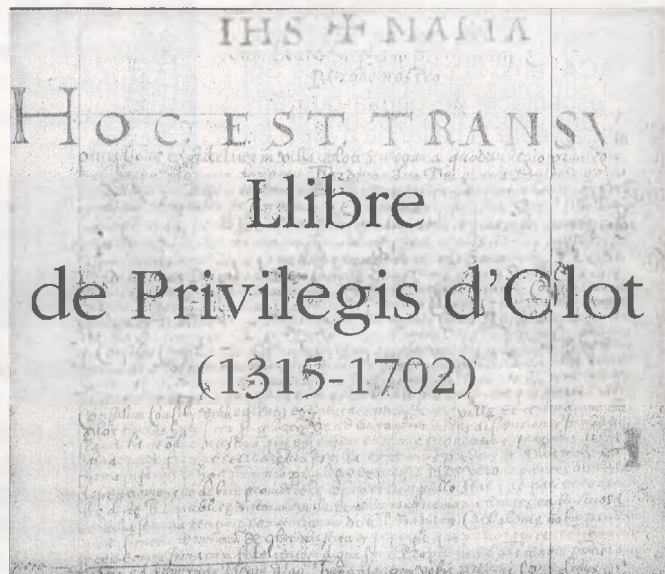
La Fundació Noguera de Barcelona acaba de publicar el Llibre de Privilegis d'Olot, quart volum de la col·lecció que acull la transcripció dels repertoris documentals d'aquesta mena conservats a Catalunya.

Aquesta edició permet posar a l'abast dels estudiosos del passat local una de les principals fonts d'informació sobre la història de la ciutat.

El Llibre de Privilegis és un manuscrit que es guarda a l'Arxiu Històric Comarcal. És un volum en gran foli format per quaderns de pergamí relligats amb corda i enquadernats en cartró recobert de cuir negre. Conté quaranta privilegis, cartes reials, concòrdies i altres documents, majoritàriament escrits en llatí, compilats pel Consell de la Universitat de la vila d'Olot a partir de la darrera dècada del segle XVI i que abasten el període 1315-1702.

Malauradament, desconeixem les causes per les quals el Consell—nom que rebia la institució que governava la Universitat o municipi— va decidir un dia de gener de 1586 recollir en un llibre els principals privilegis atorgats a la vila olotina. Tanmateix, la coincidència cronològica d'aquesta recopilació amb d'altres efectuades a diferents ciutats de Catalunya fa pensar que els llibres de privilegis constituïen un mecanisme de defensa per mantenir la personalitat política i jurídica del municipi davant l'absentisme i l'intervencionisme reials. A Olot, concretament, l'elaboració del Llibre de Privilegis és una expressió més de la reorganització municipal que experimenta la vila en acabar el segle XVI i que es manifesta, per exemple, en la introducció de modificacions en la fórmula d'elecció de càrrecs públics, la creació d'un arxiu, la institució de la figura del dipositari, la facultat de crear verguers—els antecessors dels actuals macers— o la redacció d'unes ordinacions per a la vila i terme.

Segons el seu contingut, els quaranta documents que conté el llibre es poden agrupar en tres blocs. En primer lloc, l'escrivà hi va incloure algunes concessions reials del segle XIV que proporcionaven als olotins privilegis de caire polític i econòmic, com ara el dret a tenir fira per Sant Lluc (1315). Un segon bloc aplega les actes de constitució del govern municipal i definició de les seves atribucions entre els anys 1399 i 1404: trobem aquí les múltiples concessions del rei Martí l'Humà que van permetre el naixement del Consell. Finalment, un tercer bloc, el més nombrós, recull còpies d'aquells documents que salvaguardaven els interessos dels organismes comunals davant d'altres administracions (la Corona, la cort de la vegueria de Camprodon, l'abadia de Ripoll) i afermaven la cohesió interna entre els veïns de la vila i els pagesos del terme. Així, trobem les confirmacions de privilegis fetes

per diferents monarques, les disposicions preses amb motiu del terratrèmol de 1427 per a la reconstrucció de la vila, la concessió del règim d'insaculació en l'elecció dels càrrecs i les concòrdies entre vilatans i pagesos per regular les seves relacions.

L'edició del llibre que ara veu la llum facilitarà el treball als historiadors perquè alguns dels documents que conté eren inèdits i d'altres, tot i haver estat publicats en castellà per Esteve Paluzie, no disposaven d'una transcripció prou fiable i induïen a errors: l'exemple més evident seria la datació equivocada, 1314 per 1315, del privilegi de fires, un error que s'havia perpetuat fins avui. D'altra banda, l'original, amb l'enquadernació molt malmesa, també hi sortirà guanyant.

Monografies

Anuari-Agenda del pagès 1996, Olot: Institut d'Ensenyament Secundari de la Garrotxa i Cambra Agrària Provincial de Girona, 1995, 136 p.

Onzena edició d'aquesta ja tradicional guia del món agropecuari gironí, elaborada per Anna Roca i Josep Guix. Inclou, entre altres novetats, una guia del turisme agrari.

Art i esport, [S.l.], Ajuntament de Mieres, 1995, 108 p.

Història dels esports olímpics de la mà dels periodistes Josep M. Casanovas i Demetrio González, a partir d'una idea del pintor Josep Oliveras, autor de les il·lustracions.

BOLÒS i MASCLANS, Jordi de, *El mas, el pagès i el senyor: paisatge i societat en una parròquia de la Garrotxa a l'edat mitjana*, Barcelona: Curial, 1995, 261 p.

Aproximació a la comunitat pagesa de la parròquia del Sallent (Santa Pau) durant l'edat mitjana, en què s'analitzen l'organització d'un terme parroquial a la Catalunya Vella i les relacions entre uns pagesos i un senyor, el monestir de Banyoles.

CONILL i ROSSELL, Enric, *Memòria de las obras de restauración de la iglesia parroquial de Santa Eulalia de Begudà*, Begudà: Amics de Sant Joan les Fonts, 1995, 16 p.

Reedició facsímil de la crònica de la restauració de l'església de Santa Eulàlia de Begudà, destruïda durant la Guerra Civil, publicada l'any 1944 pel rector de la parròquia, mossèn Enric Conill.

CUÉLLAR i BASSOLS, Alexandre, *El paisatge d'Olot*, Olot: Edicions El Bassegodà, 19 p.

Recreació literària del paisatge del terme municipal d'Olot, il·lustrada amb fotografies i pintures de paisatges olotins desapareguts.

En Bas mig segle enrere: les fotografies del mestre Tornabell, Olot: Fundació Pere Simon, 1995, 143 p.

Recull de fotografies efectuades els anys quaranta i cinquanta a la vall de Bas per Josep Tornabell, mestre de Sant Esteve. Textos d'Emili Salavedra. Presentacions de Josep M. Ainaud de Lasarte, Jordi Pujiula, Pep Callís i Robert Tornabell.

LLONGARRIU i MONSALVATJE, Ramon, *Un any a pagès: La comarca d'Olot: una agricultura cerealista i de subsistència*, Olot: Llibres de Batet, 1995, 122 p.

Recorregut pel cicle agrícola de l'any en una masia del Pla de Dalt d'Olot: les feines, les ocupacions i els costums.

La mirada del segle: 21 cartellistes i escriptors davant del cinema, Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa i Fundació «la Caixa», 1995, 52 p.

Catàleg de l'exposició que es pot veure aquest mes a la Sala Oberta del Museu Comarcal de la Garrotxa, en què vint-i-un cartellistes recreen el cartell d'una de les seves pel·lícules preferides i vint-i-un escriptors les glossen breument. Introducció de David Santaeulària.

MOLI i SERRA, Domènec, *Jordi Farjas*, Olot, [s.n.], 1995, 93 p.

Recorregut, profusament il·lustrat, per la vida i la trajectòria artística del pintor olotí Jordi Farjas.

MUSEU COMARCAL DE LA GARROTXA, *Museu Comarcal de la Garrotxa: Memòria 1994*, Olot: Museu Comarcal de la Garrotxa, 1995, 28 p.

Resum i estadístiques de l'activitat duta a terme pel Museu Comarcal de la Garrotxa al llarg de l'any 1994.

Pla Comarcal de Muntanya de la Garrotxa: 1995-1999, Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques, 1995, 246p.+annex.

Presentació del segon Pla Comarcal de Muntanya, aprovat el 21 de febrer de 1995,

que defineix la diagnosi, els objectius i els programes d'actuació a la Garrotxa durant els anys 1995-1999.

PUJIULA, Jordi i HERNÁNDEZ, Gaspar, *25 anys de la Cooperativa de la Vall d'en Bas i de la concentració parcel·lària*, [La Vall d'en Bas]:[Cooperativa de la Vall d'en Bas], 1995, 119 p.

Breu història de la Cooperativa de la Vall d'en Bas i de la concentració parcel·lària que es produí a la zona fa vint-i-cinc anys. Inclou entrevistes amb els protagonistes de la iniciativa.

Articles

ANAYA, M. Àngels, «Petita història del cinema a Olot», *La Comarca d'Olot*, núm. 834 (21.XII.1995), s.p.

BOSCH i RODOREDÀ, Andreu, «Algunes consideracions a l'entorn de la transmissió impresa de 'La fi del renegat' de Marià Vayreda», *Estudis de llengua i literatura catalanes*, XXXI, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, p. 165-180.

BUSQUETS i COSTA, Cesc, FREIXA i VILA, Montse i FÀBREGAS i ESPADALER, Marta, «La via del Capsacosta (Sant Pau de Segúries-La Vall de Bianya): Un interessant viatge pel passat (I)», *Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis*, núm. 118, gener 1996, s.p.

DANÉS i LLONGARRIU, Joaquim, «El Nadal dels absents», *La Comarca d'Olot*, núm. 834 (21.XII.1995), p. 33.

LLONGARRIU i MONSALVATJE, Ramon, «Banyils i Sant Andreu de l'Heura», *Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis*, núm. 118, gener 1996, s.p.

MORA i CAMPANINS, Josep, «Tertúlies d'apotecaris olotins», *La Comarca d'Olot*, núm. 834 (21.XII.1995), p. 75.

MURLÀ i GIRALT, Josep, «Morts i funerals en l'Olot del segle XVIII», *La Comarca d'Olot*, núm. 833 (14.XII.1995), p. 29-31.

MURLÀ i GIRALT, Josep, «La Font Pudosa, d'Olot», *La Comarca d'Olot*, núm. 834 (21.XII.1995), p. 35-37.

PUJIULA i RIBERA, Jordi, «Per a una història de Sant Roc», *Sant Roc in-forma*, s.n., desembre 1995, s.p.

VILAR i VERGÉS, Josep, «El Puigsacreu», *Centre Excursionista d'Olot. Circular per als socis*, núm. 118, gener 1996, s.p.

Un allotjament al bell mig del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Entre les poblacions d'Olot i Santa Pau. L'alberg Sacot és una casa de colònies-alberg acollidor, on pots passar uns dies en companyia de la família o els amics.

Avda. d'Olot, s/n.
17811 SANTA PAU
(La Garrotxa)

68 03 79
26 62 54
68 00 85

Exposicions

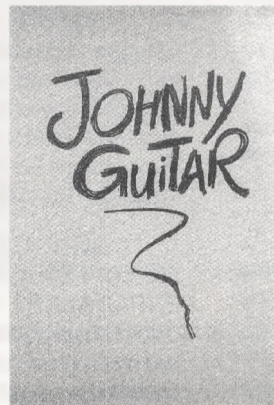
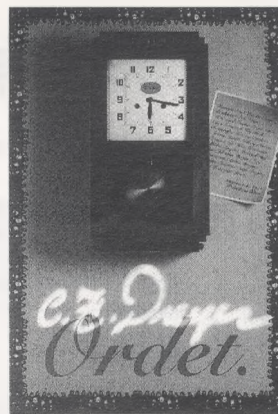
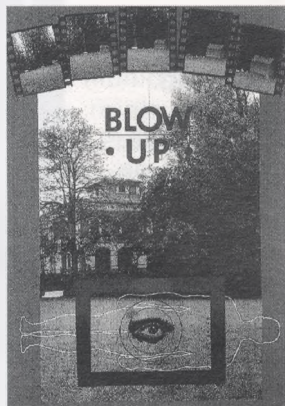
Olot

Art i Traça, Sastres, 11-13
Eva Llorens - Pintures
del 16-12-95 al 26-1-96
horari: 9,30-13 i 16,30-21

El Caliu, Clivillers, 7
Col.lecció F. Orenes - Ex-
libris.
del 23-12-95 al 30-1-96
horari: 11-14 i 17-21

Joan Prat, Marxant d'Art,
St. Esteve, 7
Col.lectiva - Pintura
fins al 30-1-96
horari: 18-21 i hor. a
convenir

Museu de la Garrotxa,
Hospici, 8
Cartellistes i escriptors -
La mirada del segle
del 21-12-95 al 4-2-96

Museu de la Garrotxa,
Hospici, 8
Col.lecció Joaquim
Renart - Figures de
pessebre
del 15-12-95 al 2-2-96
Una nit a la terra -
Instal.lacions
del 21-12-95 al 2-2-96
Horari: 11-14 i 16-19

Girona

Espais, Bisbe Lorenzana,
31-33
Isabel Banal - Escultures.
del 14-12-95 al 10-2-96
Horaris: 12-14 i 17-21,30

Museu d'Art, Pujada de la
Catedral, 12
Dolors Bosch - Artista del
mes.
De l'1-1-96 al 31-1-96
Horaris: 10-18

Museu d'Història de la
Ciutat, Força, 27
L'Institut, 150 anys -
Documentació.
del 20-10-95 al 28-2-96

Sales Municipals
d'exposició, Rambla, 1
Barraca - Pintures.
del 19-1-96 al 18-2-96
Horaris: 18-21

Hospital de Girona, Av. de
França, s/n.
Quim Corominas -
Pintures
del 19-12-95 al 4-2-96
horari: tot el dia

Amer

Pedregat Art, Vilafreser,
10
Ramon Planas - Pintures.
del 25-11-95 al 14-1-96
horari: 17-20

Palafrugell

Alartis Espai de Creació,
Picasso, 53
Col.lectiva - ànima
d'artista
del 22-12-95 al 30-1-96

Es una antiga fleca especialitzada en
l'elaboració del torrell i la coca de
llardons típics d'Olot.
Sant Rafael, 5 - Tel. (972) 26 08 59
OLOT (la Garrotxa)

Elaboració pròpia d'embotits
c/ Roser, 5 - Tel. 26 10 61
17800 OLOT (Girona)

Gener**16**

■ **Filmoteca:**
The Paleface / El rostre pàlido, *Buster Keaton, 1921.*
Seven Chances / Siete ocasiones, *Buster Keaton, 1925.*
Hora: 22h.

19

■ **Cine Club:**
Les Rendez-vous a Paris, *Eric Rohmer.*
França, 1994.
Hora: 22'30h.

23

■ **Filmoteca:**
Metropolis / Metròpolis, *Fritz Lang, 1926.*
Hora: 22h

24

■ **Teatre:**
AMFITRIÓ, de Molière.
Companyia del Teatre Lliure.
Hora: 22h.

25

■ **Conferència:**
Presentació del programa d'acolliment de nens i nenes saharauis de cara a l'estiu vinent. Projectió de diapositives i referència a la situació dels refugiats als camps de Tinduf.
Lloc: Cafè Central.
Hora: 21,30h.
Organitza: Garrotxa Solidària.

26

■ **Teatre:**
Razona la vaca.
Companyia Sol Picó.
Hora: 22h.

30

■ **Filmoteca:**
the stachka / La huelga
Sergei M. Eisenshtein, 1924
Hora: 22h.

Febrer**2**

■ **Teatre:**
LA FESTA DEL BLAT,
d'Angel Guimerà
Centre dramàtic de la Generalitat.
Hora: 22h.

6

■ **Filmoteca:**
Antologia del cinema català primitiu (1897 - 1928)
Hora: 22h.

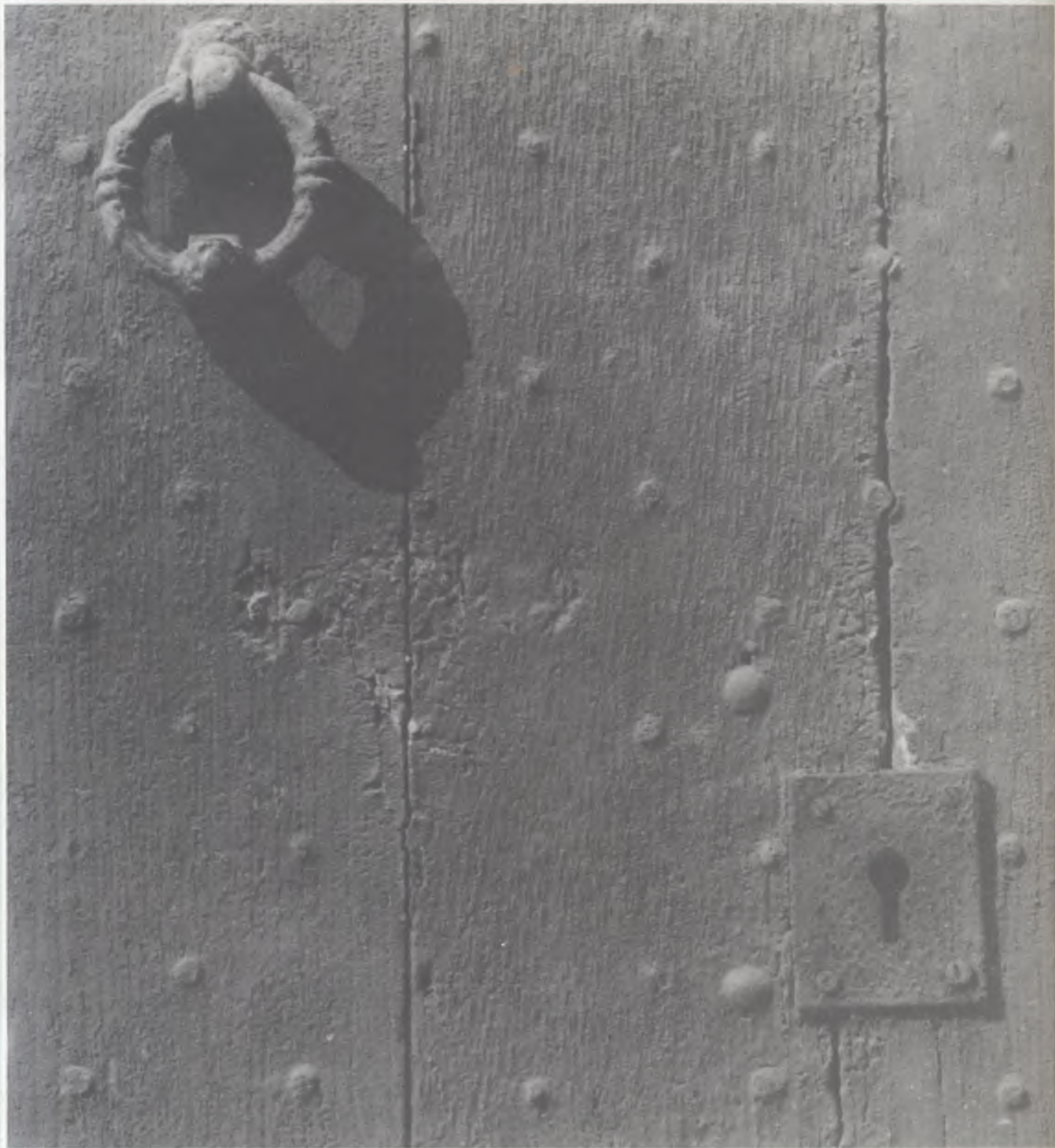
9

■ **Cine Club:**
Ed Wood, *Tim Burton*
USA, 1994
Hora: 22'30h

19

■ **Homenatge a John Ford**
"Fort Apache"
de John Ford
Lloc: Teatre Principal
Hora: 10h. del vespre

Libres de Batet

PORTA AL MAS SOLÉ. OLOT 1995

MELCIOR TEIXIDOR

Amb la col.laboració de:

 RÀDIO OLOT
99.1 FM

SOM LÍDERS D'AUDIÈNCIA
